

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI / 2042

Dünya Edebiyatı Dizisi / 16

IMRE MADACH

İNSANIN TRAJEDİSİ

Macarca aslından çeviren:

Gün BENDERLİ - György HAZAI

.....

Kültür Bakanlığı, 55'inci hükümet döneminde en büyük atılımlarından birini de ÇEVİRİ kitaplar konusunda yapmıştır. Bir yandan, daha önce çeşitli kurumlar tarafından yayımlanan kitapların yeniden ve gözden geçirilmiş basımları sürerken, diğer yandan Türkçeye yeni çeviriler kazandırılmıştır.

Bu, çok zengin bir ulusal birikime sahip yazılı ve sözlü edebiyatımız ile evrensel kültürün kesişme noktalarının daha belirgin olarak ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur.

Çeviri eserler, edebiyat tarihinin temel taşlarını oluşturan ve çoğu baskıları tükenen kitapları yeniden okurla buluştururken, çağdaş dünya edebiyatının önde gelen temsilcilerinin de tanıtılmasına araç olmuştur.

Macar yazar Imre Madach'ın İnsanın Trajedisi adlı tiyatro eseri de bu tür çalışmalardan yalnızca bir tanesidir.

Eseri Türkçeye kazandıran Gün Benderli ve Györg Hazai ile emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

M.İstemihan TALAY

Kültür Bakanı

.....

ÖNSÖZ

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak kurulan Tercüme Kurulu, dünya klasiklerinin büyük bir bölümünü dilimize (ve kültürümüze) kazandırmıştı. Daha sonra Kültür Bakanlığı'na bağlanan bu kurul, yabancı edebi ve bilimsel eserlerin dilimize çevrilmesi ve yayımlanması yolundaki çalışmaları sürdürmüştür. Doğu ve özellikle Batı dillerinden yapılan çevirilerin ulusal kültürümüze değerli bir katkı sağladığı bir gerçektir.

Bu çeviri çalışmaları arasında Macar edebiyatı da göz ardı edilmemiştir. O açıdan Macar yazımının klasik değer taşıyan belli başlı eserleri de Türkçeye aktarılmıştır. Örneğin Geza Gardonyi, Ferenc Herczeg, Mör Jökai, Kelemen Mikes, Ferenc Möra, Zsigmond Möricz, Dezsö Szabö gibi Macar yazarlarının eserleri dilimize kazandırılmıştır. Edebi eserlerin yanında bilimsel yayınlar da değerlendirilmiştir. Örnek olarak Lajos Ligeti, Gyula Nemeth, Sandor Takats gibi bilim adamlarının eserleri de Türkçeye çevrilmiştir.

Bu alanda özel yayın evlerinin değerli katkıları yaptıklarını da saklamayalım. Örneğin Lajos Zilahy'nin Öldüren Bahar ve İki Esir adlı romanlarının çevirileri özel yayın evlerinin kitapları arasında çıkmıştır.

Sandor Marai, József Nyirö, Aron Tamasi gibi Çağdaş Macar yazarları da Türkçeye çevrilmeye değer eserler vermişlerdir.

Bugüne değin yapılan çeviriler arasında büyük Macar yazarı Imre Madach'ın Az ember tragediaja (İnsanın Trajedisi) adlı oyununun yer almadığını görüyoruz. Bütün Kültür dillerine tercüme edilmiş olan bu eserin Türkçeye Çevrilmemesi, eserin edebi türünden kökenlenmiştir, sanırım. Imre Madach'ın eseri lirik dram türünde manzum olarak yazılmış bir oyundur. O bakımdan tercümesinin kolay olmadığı daha ilk bakışta göze çarpmaktadır. Eserde Macar yazın çevrelerinde bile sık sık tartışmalara yol açan birtakım dizelere rastlanmaktadır.

Bu açıdan Gün Benderli ile György Hazai'nin, Imre Madach'ın oyununu Türkçeye çevirirken birçok ağır sorunla karşılaştıkları kolaylıkla düşünülebilir. Gün Benderli adıyla çevirmen olarak ilk kez karşılaştığımı açıklayabilirim. Ancak György Hazai eski ve değerli bir çalışma arkadaşımıdır. Türkoloji alanında birçok esere imza atmış bulunan bir bilim eri olarak Prof. Hazai'nin bu çeviride büyük bir özen ve titizlik gösterdiği göze çarpıyor.

Macarca aslına uygun olarak gerçekleştirilen çeviri ana çizgileriyle yaşayan Türkçeye dayanmaktadır. Başka bir deyişle, çeviride eski sözlere yer verilmemiş, dilimizin kazandığı yeni karşılıklar kullanılmıştır. Ama bu yolda aşırılıklara gidilmemiştir.

Bu çeviri yaşayan Türkçenin Imre Madach gibi seçkin bir yazarın dilini kolaylıkla karşılayabilecek bir düzeye geldiğini göstermesi yönünden sevindiricidir.

Imre Madach'ın İnsanın Trajedisi oyununun Türkçeye kazandırılması yoluyla çeviri yazınımız alanındaki bir boşluk doldurulmuştur.

Hasan Eren

.....

BİRİNCİ SAHNE

(Gökler. Şanına layık bir saygıyla çevrili Rab tahtında oturuyor. Dizlerinin dibinde melekler. Dört başmelek tahtın yanında duruyor. Pırıl pırıl aydınlık.)

MELEKLERİN KOROSU

Arştaki Tanrımıza şan olsun,

Yeryüzü ve yüce gökler ona övgüler düzsün,

O ki tek sözüyle cümle alemleri yarattı,

Ve son, gene O'nun tek bir nazarına bağlı.

O kudrettir, hikmettir ve hazların tümüdür,
Hissemiz sadece üstümüze düşen gölgesidir,
Tapıyoruz O'na, şavkından pay almamıza
İzin vermekle gösterdiği sonsuz merhametten ötürü.
Tecessüm etti ebedi büyük mefkure,
İşte tamamlandı artık yaradılış,
Ve Rab nefes alma iznini verdiği her şeyden
Hak ettiği şükranı bekliyor kutsal tahtında.

RAB

Büyük eser bitti, tamam.
Dönüyor makina, dinleniyor yaratan.
Döner gayri milyonlarca yıl mihverinde,
Ta ki çarkının bir dişlisi yenileme gerektirmeye.
Haydi kalkın dünyalarımın sıyanet melekleri kalkın,
Koyulun sonsuz yörüngelerinize.
Hazla bakayım sizlere bir kere daha,
Ayaklarımın altından kayıp geçerken.

(Yıldızların koruyucu ruhları çeşitli boyda, renkte, tek ya da çift yıldız kürelerini, kuyruklu yıldızları, nebülözleri yuvarlayarak hızla tahtın önünden geçerler. Uzay katlarının ilahi müziği hafifçe duyulur.)

MELEKLERİN KOROSU

Şu gelen alev-küre ne kadar da kibirli
Kendi ışığıyla nasıl da kurumlu,
Oysa tam da kendisinin bir grup gösterişsiz
Yıldızın hizmetinde olduğundan bile habersiz.-
Yanıp sönüyor şu ufacık yıldız,
Gören sönük bir lamba sanır,
Halbuki milyonlarca yaratığın
Uçsuz bucaksız dünyasıdır.-
İki küre arasında kavga:
İç içe mi düşmeli, iki yana mı kaçmalı,

Ve bu kavga harikulade bir frendir,
Yörüngesinde yoluna devam ettirendir.-
Beriki gürlüyor, gümbürdüyor,
Dehşetle bakıyorsun uzaktan:
Oysa sinesinde milyonlarca yaratık
Mutluluğa ve huzura kavuşuyor.-
Ne denli mütevazı şurada duran - geleceğin
Sevda yıldızı,
Müşfik el onu korusun,
İnsanoğlunun tesellisi olsun.-
Orada: doğacak dünyalar,
Burada: Tabutu göçenlerin:
Kendini beğenene ihtardır,
Umudunu yitirene ise gayret.-
İntizamı bozarak geliyor o yandan
Dehşetli manzarasıyla kuyruklu yıldız:
Ve işte dinleyip Tanrının buyruğunu,
Düzen oluyor yolunun çarpıklığı.-
Gel sen, sevgili genç ruh gel,
Kah yasa kah ışıktan kaftana bürünen
Kah yeşil kah beyaz giysilerini giyen
Değişken dünya kürenle gel.
Yüce gökler razı olsun senden!
Yılmadan ilerle;
Senin küçük çevrende büyük fikirler
Çatışacak birbiriyle.
Ve her ne kadar güzel ve çirkin, tebessüm ve göz yaşı
İlk yaz ve kış gibi çevirecekse de seni,
Işıyla gölgesiyle hepsi:
Sevinci ve gazabı olacaktır Tanrının.-

(Yıldızların koruyucu ruhları çekilip giderler.)

BAŞMELEK CEBRAİL

Sen ki sonsuz uzayı ölçtün,

Maddeyi yarataraktan içine,

Büyükülüğü ve uzaklığı

Tek bir sözün üstüne oluşturdu madde:

Şan olsun sana, Mefkure!

(Yerlere kapanır.)

BAŞMELEK MİKAİL

Sen ki ebedi değişeni

Ve değişmeyi birleştirdin,

Yataraktan sonsuzu ve zamanı,

Ve de fertleri, nesilleri:

Şan olsun sana, Kudret!

(Yerlere kapanır.)

BAŞMELEK REFAİL

Sen ki bahtiyarlık yayıyorsun

Şuur kazandırarak vücuda,

Hikmetinden pay vererek

Cümle aleme:

Şan olsun sana iyilik!

(Yerlere kapanır.)

(Ara)

RAB

Ya sen İblis, susuyorsun, pek mağrur duruyorsun,

Söz mü bulamıyorsun beni övmek için,

Yoksa yarattıklarımı mı beğenmedin?

İBLİS

Beğenecek nesi var? Birkaç madde

Ayrı ayrı nitelikler yüklenmiş,

Hem de bu niteliklerin -beyanat vermediklerinden peşinen-
Onların özlerinde olduğundan haberin bile yoktu her halde,
Yok eğer vardı ise, değiştirecek gücün yok;
Yoğrulmuşlar karmakarışık, birkaç küreye,
Birbirlerini çekiyor, itiyor, kovalıyorlar şimdi,
Bilinç oluyor birkaç haşerede,
Her şey dolana, her şey soğuyana
Ve tarafsız cüruf kalıncaya baksaydı
Yapıverirdi bunu kimya mutfağında.-
Ve sen, büyük mutfağına koymuşsun insanını,
Göz yumuyorsun ustalık taslamasına,
Uyduruk şeyler yapıp kendini Tanrı sanmasına.
Eğer bozarsa, berbat ederse pişirdiğini,
Gazaba geleceksin, iş işten geçmiş olacak lakin.
Zaten ne beklenir bir amatörden?-
Sonra anlamı ne bütün bu yaradılışın?
Kendi methiyen için bir manzume yazıp
Bir bozuk makinaya yerleştirmişsin,
Bıkıp usanmıyorsun
Aynı nağmenin biteviye tekrarından.
Yakışır mı senin gibi bir ihtiyara
Böylesine çocuksu bu oyun?
Çamurdan yoğrulmuş bir küçük kıvılcım
Taklit edince Rabbini, yoz şekli olur ancak sureti değil;
Kader, özgürlük kovalar birbirini,
Ama eksik kalır uyumu sağlayan us.-
RAB
Önümde secdeye gelinir ancak, tenkit etmek kimin haddine.
İBLİS
Ben özüm neyse onu yapabilirim ancak.

(Melekleri göstererek)

Bu sefil sürü yeterince övgü düzüyor sana,

Onlara yarasan da seni övmeleri zaten.

Sensin onları doğuran, ışığın gölgeyi doğurduğu gibi,

Ama ben, yaşıyorum ezelden beri.

RAB

Edepsiz! Madde değil mi doğuran seni,

Nerdeydi cismin, kudretin önceleri?

İBLİS

Bunu ben de sorabilirim senden.

RAB

Ben, sonsuzdan beri tasarlıyorum,

Ve şimdi oluşanlar yaşıyordu içimde.

İBLİS

Peki ya ülkülerinin arasındaki boşluğu

Hani şu her varlığın engeli olmuş olan,

Ve seni yaratmaya zorlayan boşluğu hissetmiyor musun?

İblistir o engelin adı,-

İnkârın en eski ruhu.-

Bana galip geldin, çünkü kaderim

Savaşlarımda durmadan yenilmektir,

Ama yepyeni bir kuvvetle tekrar dikilmektir.

Sen maddeyi doğurdun, ben mekanı kazandım,

Hayatın yanibaşında duruyor ölüm,

Mutluluğun yanında çaresizlik,

Işıkla gölge, kuşkuyla umut.-

Görüyorsun, sen nerde isen ben de ordayım, yani her yerde,

Seni böylesine tanıyan ben, nasıl yüz sürerim önünde?

RAB

Defol muhalif ruh! Çekil önümden,

Yok edebilirim seni, ama yapmıyorum,
Her türlü ruh ilişkisinden yoksun
Yabancı ve menfur, cüruf içinde dövüş dur!
Ve katı yalnızlığının azabı içinde,
Seni şu düşünce kahretsin aralıksız:
Boşuna sarsıyorsun seni toprağa bağlayan zincirlerini
Rabba karşı giriştiğin kavga beyhude.

İBLİS

Yoo, beni kendinde öyle kolayca itemezsin,
Lüzumsuzlaşan bayağı bir araç gibi.-
Birlikte yarattık: İsterim
Payıma düşeni.

RAB

(Alaylı) Olsun istediğin, peki.
Bak yer yüzüne, Adem'in ağaçları arasında
Tam ortada duran şu iki ince uzun ağacı
Lanetliyorum; şimdi senin olsun.

İBLİS

Pek hasis davranıyorsun, çok kudretli olduğundan zahir -
Bana bir karış toprak da yeter.
İnkâr, ayak bastığı yerde
Dünyanı alt üst eder.

(Yürümeye başlar.)

MELEKLERİN KOROSU

Defol Tanrının huzurundan, mel'un,
Yasa koyan Rabba şan olsun.-

.....

İKİNCİ SAHNE

(Cennet. Tam ortada bilgi ağacı ve ebedi hayat ağacı.
Adem ve Havva geliyorlar. Çeşitli hayvanlar güvenle ve uysalca
onları çevreliyor. Göklerin açık kapısından Gloria'nın ışıkları geliyor.

Derinden meleklerin korusu duyulur. Her yer apaydınlık,
pırl pırl.)

HAVVA

Oh, yaşamak, yaşamak: ne tatlı, ne güzel!

ADEM

Ve hakim olmak her şeye.

HAVVA

Hissetmek bize gösterilen ihtimamı,

Ve bütün bu hazlar için, bunları

Bize verene şükretmek sadece bize düşen.

ADEM

Bakıyorum bağımlılık, senin hayat felsefen.-

Susadım Havva, bak şu meyve

- Ne kadar baştan çıkarırcasına bakıyor bize.

HAVVA

Koparayım bir tane

RABBİN SESİ

Dur, dur! Bütün yeryüzünü veriyorum sana

Adem, yalnız bu iki ağaca dokunma.

Başka ruhtur onların cazip meyvelerini koruyan,

Ölümlle ölecektir onları tadan.

Bak, şurada kızarıyor bir üzüm salkımı,

Beride rahatlık sunuyor tatlı bir gölge

Parlak güneşin boğucu sıcağında.

ADEM

Garip bir emir, ama ciddiye benziyor.

HAVVA

Bu iki ağaç neden daha güzel ötekilerden; ya da niçin

Tam da bunlar yasak?

ADEM

Ya gök neden mavi,

Koruluk neden yeşil, -öyle de ondan.

Söz dinleyelim Havva, gel ardımdan.

(Bir çardak altına otururlar.)

HAVVA

Daya başını göğsüme, yelpazeleyim seni.

Şiddetli bir rüzgar eser; İblis, yapraklar arasından ortaya çıkar.

ADEM

Aman Havva, ne oluyor? Benzerini duymadım daha.

Bir düşman yabancı kuvvet

Baskın verdi üstümüze adeta.

HAVVA

Titriyorum.

Göklerin çınlayışı da kesildi.

ADEM

Başım göğsünderken, sanki hala çınlayışı duyuyorum.

HAVVA

Ben gene, eğer orada yukarda kutsal nur gölgelenirse

Onu burada, aşağıda, gözlerinde buluyorum Adem.

Senin dışında başka nerde bulabilirim ki,

Zaten beni, senin büyük hasretin vücuda getirmede mi,

Işık selinde şahane güneşin-

Kainatta tek başına kalmamak için-

Suyun yüzüne kendi resmini çıkartıp

Onunla oynaşarak arkadaş bulduğuna sevinmesi gibi,

Ve de onun, salt kendi ateşinin sevinmesi gibi,

Kendisiyle birlikte yokluğa karışacağını

Alçak gönüllülükle unutaraktan.

ADEM

Böyle konuşma Havva. Utandırma beni.

Ses nedir, onu anlayan olmazsa eğer?

Işın nedir, eğer renk yakalamazsa onu?

Ya ben ne olurdum, eğer varlığım

Bir yankı gibi, çiçek misali sende, özümü sevebileceğim

Daha güzel bir varlığa kavuşmasaydı?-

İBLİS

Bu çocuksu gevezelikleri ne diye dinliyorum?-

Döneyim derhal, aksi takdirde

Soğuk ve hesaplı us'un

Bu çocukça sevinci kıskanması ayıbına uğrayacağım.

Yakınlarda bir dalda bir kuş cıvılamaya başlar.

HAVVA

Dinle Adem, ah söyle, anlıyor musun

Şu küçük maskaranın sevda şarkısını?

ADEM

İrmağın uğultusunu duyuyorum ben,

Aynı şarkıyı söylüyor gibi geliyor bana.

HAVVA

Ne harikulade bir ahenk bu sevgilim,

Çok sesli ve tek anlamlı bu sözler.

İBLİS

Ne diye gecikiyorum bu kadar? Haydi iş başına.

Ahdettim mahvolacaklarına, mahvolacaklar.

Lakin gene de kuşku kemiriyor içimi,

Bilgi ve hırsın cazip silahıyla

Boşuna savaşmıyor muyum onlara karşı acaba,

Zira aralarında onların, yüreklerini bezginlikten koruyan

Ve düşmek üzere olanı tutup kaldıran

Bir sığınak: yani duygu var.

Bu kadar tereddüde değmez. Meramın elinden bir şey kurtulmaz.

(Rüzgar yeniden şiddetle eser. İblis, korku içindeki çiftin önüne çıkıverir. Gloria kararır. İblis kahkahalarla güler.)

Neden şaşkına döndünüz?

(Koşmaya başlayan Havva'ya hitaben)

Ah güzel kadın, dur!

İzin ver bir dakika, hayran olayım sana.

(Havva durur, yavaş yavaş cesaretlenir.)

İBLİS

(Başını yan tarafa çevirerek)

Milyonlarca defa yinelenecek bu örnek.

(Eski haline dönerek)

Ne o Adem, korkuyor musun yoksa?

ADEM

Sen de mi, sefil?

İBLİS

(Başını yan tarafa çevirerek)

Bu da iyi ced doğrusu, mağrur erkek soyuna!

(Eski haline dönerek)

Ruh - kardeş, Merhaba!

ADEM

Söylesene, kimsin?

Aşağıdan mı geliyorsun, yoksa yukardan mı?

İBLİS

Nasıl hoşuna giderse, bu fark etmez bizde.

ADEM

Bizden başka insan olduğunu bilmiyordum.

İBLİS

Ohoo! Daha neler var bilmediğin.

Bilmeyeceksin de. Yoksa Allah Babanın

Dünyayı seninle bölüşmek için mi

Topraktan yarattığını sanıyordun seni?

Sen onu öveceksin, o seni besleyecek,
Bunu al, şundan kork, diyecek,
Koruyacak ve yönetecek, koyunu olduğu gibi;
İhtiyacın bile kalmayacak idrak etmeye.

ADEM

İdrak etmeye mi? -İdrak etmiyor muyum yani:
Hissetmiyor muyum güneş ışınlarının nimetini,
Varlığın tatlı sevincini,
Ve beni yeryüzünün tanrısı yapan
Rabbimin kerametini?

İBLİS

Aynı şeyleri söylüyordur herhal,
Senin yemek istediğin meyveyi kemiren şu küçük kurt
Ya da küçücük kuşu kapan kartal.
O halde nedir seni daha soylu yapan?
Benliğinde hafiften ışılan bir kıvılcımdır o,
Sonsuz bir kuvvetin kıpırdayışı;
Bir derenin, bir anlık pırıldayıp sönen
Ve ortak yatağının kül rengi derinliğine dökülen
Kimi köpükleri gibi.-
Evet, var belki bir tek şey, o da
Bilinçsiz sinendeki donuk düşünce,
Odur seni kemale erdirecek,
Kendi gücüne güvenerek iyiyi kötüyü seçtirecek
Ve kendi ellerine aldırıp yazgını,
Seni hamiden kurtaracak olan.
Ama kim bilir, belki de senin için daha iyidir.
Gübre böceği misali, küçük kalıbının yumuşak kucağında
Yaşamak ve bilgiye kavuşmadan tükenmek ömrünle birlikte.-
İmanımızda tevekkül büyük rahatlık verir,

Soylu iştir kendi ayaklarımıza basmak, lakin çetindir.-

ADEM

Büyük laflar ediyorsun, sersemliyorum.

HAVVA

Beni coşturuyor, güzel, yeni şeyler söylüyorsun -

İBLİS

Ne ki harikulade eserlerde tecessüm etmek için

Bilgi bile yetmez,

Ölümsüzlük de gerek.

Bir karışık var oluş neye muktedir ki?

Şu iki ağaçtır gizleyen bu nitelikleri.

Ve işte bunları yasakladı yaradan.

Tanrı gibi, bileceksin her şeyi bundan tadarsan eğer,

Ebediyen genç kalacaksın, şundan tadarsan.

HAVVA

Bizi yaratan zalimmiş meğer!

ADEM

Ya aldatıyorsan?

(Gloria biraz aydınlanır.)

GÖKLERİN KOROSU

Vay dünya, vay başına gelen,

Ezeli inkar ayartıyor seni.

RABBİN SESİ

Dikkat et, insan!

ADEM

Bu ses nereden çıktı yine?

İBLİS

Rüzgar sallıyor dalları

Siz, unsurlar,

Yardım edin,

Kazanayım size

İnsanı.-

(Rüzgar şiddetle eser, Gloria kararır.)

Bu iki ağaç benim.

ADEM

O halde sen kimsin?

Görünüşün aynen bizimki gibi.

İBLİS

Bak, bulutlar arasında dolaşan şu kartala,

Bir de toprağı oyan şu köstebeğe

İkisinin de ufku başka başka.

Senin ufkunun dışındadır ruhlar alemi,

Ve senin için insandır, en üstün olan.

İtin de ittir başlıca ideali,

Lütuftur arkadaşlığını kabul etmesi.

Ve nasıl sen, onu küçük görüyorsan,

Ve duruyorsan tepesinde onun, alın yazısıymışsın gibi,

Hayır ya da şer yağdıraraktan ona Tanrı misali,

Bizler de, ruhlar dünyasının mağrur sakinleri

Size tam öyle tepeden bakıyoruz.

ADEM

Yani onlardan biri misin?

İBLİS

Evet. Hem de güçlülerin en güçlüsü,

Rabbin tahtının yanbaşıında duranım,

En yüce şanından hisse alanım.

ADEM

Madem öyle, neden ışıklı göklerde kalmadın da

Bu fani dünyaya aramıza geldin?

iBLİS

Usandım orada hep ikinci olmaktan,
Tekdüze, düzenli hayattan,
Durmadan övgü düzen, kötü bir şey bulmayan
Ham çocuk sesli gökler korosundan.
Yeni kuvvet doğuran, yeni dünyalar veren
Mücadeleyi, uyumsuzluğu arzuluyorum.
Öyle bir dünya ki orada ruh, başlı başına büyük olabilir,
Ve cesareti olan, benimle oraya gelebilir.

ADEM

Cezalandıracağını söyledi Tanrı,
Çizdiği yoldan başkasını seçersek.

HAVVA

Neden cezalandırırsın? - Şimdi yürüdüğümüz
Çizili yolu, öyle istiyorsa eğer,
Günahkar arzuların başka yöne çekemeyeceği
Biçimde yapmıştır nasılsa.
Yoksa niçin derin bir girdabın önüne getirsin,
Başımızı döndürüp cehennem azabına mahkum etsin.-
Yok, eğer günah da varsa planında,
Güneşli günler arasında fırtına gibi,
Neden daha günahkar olsun fırtına, güneşli günden,
Gürültü ettiği için mi, diğeri yaşatıp ısıtırken?

İBLİS

Tamam. İlk filozof çıktı ortaya !-
Çok kişi gelecek peşinden güzel kardeşim
Milyonlarca yoldan tartışarak yeniden bunu -
Aralarından çoğu boylayacak tımarhaneyi,
Çoğu duraksayacak; bir tanesi bile erişemeyecek menziline.
Haydi vazgeçin bilgiçlik taslamaktan,
Her bir eşyanın o kadar çok rengi vardır ki,

Bunların hepsini gözlemlemeye kalkan biri

İlk anda bildiğinden çok daha azını bilir,

Ve vakti kalmaz bir karara varmaya.

Eylemin ölümüdür ukalalık.-

HAVVA

Ne olursa olsun, koparacağım bir meyve.

ADEM

Lanetledi Rab.

(İblis kahkaha atar.)

Peki, kopar.

Ne gelecekse gelsin başımıza.

Bilge olalım biz de, Tanrı gibi.

(Bilgi elmasını önce Havva, sonra Adem tadar.)

HAVVA

Ve üstelik

Ebediyen genç.-

İBLİS

Gelin, buraya gelin.

Bu da ağacı ölümsüzlüğün.-

Haydi çabuk olun!

(Ademle Havvayı öteki ağaca doğru sürükler. Elinde alev saçan bir kılıçla bir melek, yollarını keser.)

MELEK

Çekilin ordan, günahkarlar!

RABBİN SESİ

Adem, Adem! Terk ettin beni.

Ben de terk ediyorum seni, değerini ne bakalım tek başına kalınca

HAVVA

Eyvah, mahvolduk!

İBLİS

Ne o, yıldınız mı?

ADEM

Asla!

Uyanışımın ürperişidir bu yalnızca.-

Haydi hanım, gidelim, nereye olursa olsun, tek gidelim buradan

Burası artık ıssız ve yabancı.

GÖKLERİN KOROSU

Eyvah, dökülsün kardeş göz yaşları,

Yeryüzü mahvoldu - galip geliyor yalan!-

(Cennetin dışında palmiye ağaçlarıyla dolu bir yer. Adem, tahtadan yapılmış kaba saba bir kulübenin etrafına çit çekmek için yere kazıklar çakıyor. Havva bir çardak kurmakla meşgul. İblis kenarda duruyor.)

ADEM

Bu, benim. Koskocaman dünya yerine

Burası olacak benim evim. Malik olacağım ona,

Muzır hayvanlardan koruyacağım,

Ve bana ürün vermeye zorlayacağım.

HAVVA

Ben de bir çardak yapıyorum, hem de tıpatıp

Önceki gibi; böylece yine aramıza gelecek

Yitirdiğimiz cennet.

İBLİS

Ooo, bir bilseniz, ne büyük

Sözler söylediniz. Aile ve mülkiyet

Olacaktır çifte motoru dünyanın,

Ve bunlardan doğacaktır her türlü haz ve azap.

Ve durmaksızın büyüyecek bu iki ülkü,

Vatan ve sanayi olana kadar,

Yaratan her yüceyi ve soyluyu,

Ve yiyip yutan kendi öz çocuğunu.

ADEM

Muamma gibi konuşuyorsun. Bilgi
Vaadettin; vazgeçtim iç gününün hazzından,
Kavga pahasına da olsa, yücelmek için.
Sonuç ne oldu ki?

İBLİS

Hissetmiyor musun hala?

ADEM

Hissediyorum ki, Tanrı terk edince beni,
İterek yalnızlığa bomboş ellerimle;
Ben de terk ettim onu. Tanrısı oldum
Kendi kendimin; ve elde ettiklerimi
Layıkıyla hak ediyorum. Gücüm ve iftiharımdır bu benim.

İBLİS

(Başını yan tarafa çevirerek)
Şimdi umursamıyorsun gökleri, kendini beğenmiş kukla,
Göreceğiz halini, şimşekler çaktığında.

HAVVA

İftihar ettiğim tek şey var benim,
Anası ben olacağım dünyanın.

İBLİS

(Başını yan tarafa çevirerek)
Kadının gönlünde yaşayan büyük ideal ise
Ebedileştirmek korkunç sefaleti.

ADEM

Ne borçluyum ona? Salt varlığımı mı?
Yükünü taşımaya degecekse eğer varlığım,
Ancak kendi zahmetimin meyvesi olacaktır.
Bir yüdümlü suyun verdiği hazzı
Susuzluktan yanarak hak etmiyor muyum;
Bir busenin duyurduğu zevkin pahası-

Ardından gelen - halsizlik değil mi?

Madem minnetin bütün bağları

Düştü üstümden, özgürüm madem

Alın yazımı yazıp bozmakta,

El yordamıyla planlamakta-

Buna yardımın bile gerekmezdi belki de,

Becerebilirdim, kendi gücümle de.

Kurtarmadın beni sen

Vücudumu toprağa bağlayan ağır kelepçeden.

Gerçi bilmiyorum adını, lakin hissediyorum

Mağrur ruhumu sınırlayanı,

Belki kıldan da ince - öyle ise, daha da utandırıcı-,

Bak, sıçramak geliyor içimden, ama geri düşüyor vücudum,

Uzakların sınırlarını çözmek istesem

Gözüm görmez, kulağım duymaz oluyor;

Hayal gücüm yukarı katlara doğru çekse de beni,

Açlık mecbur ediyor, alçaltaraktan,

Çiğnenmiş maddeye yeniden inmeye.

İBLİS

Bu bağ, daha güçlü benden.

ADEM

O halde sen, güçsüz bir ruhsun demek,

Bu görünmeyen örümcek ağı, bu hiç,

Yüz binlerce yaratığın farkına bile varmayıp,

Bağları arasında kendini özgür sanıp

Fink attığı ve ancak birkaç imtiyazlı

Yüksek ruhun varlığını hissettiği bu hiç, sana kafa tutuyor.

İBLİS

Sadece odur bana kafa tutabilen,

Çünkü ruhtur o da benim gibi. Yoksa sen

Sessiz ve gizli çalıştığından ötürü
Güçsüz m sandıyдын onu? Asla! Loşlukta durur
Bu dünyayı sarsan ve yaratan;
Zira başı döner görenin, onun manzarasından.
İnsanın yaptığıdır ancak parlayıp ığırtan.
Sınırı ise, bir karış varlıktır onun.

ADEM

Bırak yleyse göreyim bu işleyişi
-Yalnızca bir lahza, bilirsin kuvvetliyim -
Tesir edebilir bana; ben kendi kendimde
Ayrılmış ve bütün olarak varım.

İBLİS

Varım saçma lakırdı. Var idin ve var olacaksın,
Ebedi oluş ve yok oluştur her bir hayat.
Peki, haydi bak etrafına ve ruh-gözlerle gr.-

ADEM

(Söyledikleri birbiri ardına görülmeye başlar.)

Durmadan yükseklere doğru tırmanıp,
Etrafımda kaynaşarak yayılan,
Kimi defa iki yana ayrılıp kutuplara kadar
Fırtına gibi koşan bu akım ne?

İBLİS

Isıdır o.
Buzlar dünyasına hayatı götüren ısı.

ADEM

Ya yanımdan gürültüyle geçen bu iki alev-ırmak,
Akıntısına kapılacağımdan korktuğum,
Ama buna rağmen, yaşatan etkisini duyduğum
Bu iki alev-ırmak neyin nesi? Sersemletiyor beni.-

iBLiS

Manyetizma.

ADEM

Yer sarsılıyor ayaklarımın altında.

Şimdiye kadar sağlam ve şekilsiz sandıklarım

Kaynayan madde oldu, karşı koymak kabil değil,

Şekil almak istiyor, kavga veriyor

Canlanmak için. Şuraları boydan boya buz,

Buraları tüm tomurcuk. Ah, bu hengame içinde

Ne hale gelecek kapalı alemi benliğimin,

Ya vücudum, büyük tasavvurlarım ve ihtiraslarımda

Sağlam bir araç sanıp o kadar gafilcesine güvendiğim

Sen vücudum, ne hale geleceksin?

Sen, bana hem zevk hem dert

Veren şımarık çocuk.

Sadece bir avuç toprak mı olacaksın,

Daha demin coşan ve sevinen

Diğer özün olan su ve uçucu hava,

Varlığımın birlikte apansız, buhar olup bulutlara karışınca?

Her bir sözüm, beynimdeki her bir fikir

Varlığımın bir kısmını harcıyor,

Yanıp tükeniyorum! - Ve belki de bu felaket ateşini

Esrarengiz bir ruh körüklüyordur.

Ben kül olurken ısınmak için.-

Yeter, bu manzara yeter, çıldıracağım.

Yüz unsur arasında savaşmak,

Hazin duygusuyla terk edilmişliğim,

Ne kadar korkunç, ne feci! -Ah, neden ittim

Kendimden beni himaye edeni,

İç güdüm sezmişti onu, ama bilmedi kıymetini,

Bilgim ise arzuluyor - ama çaresiz.

HAVVA

Değil mi, değil mi, benzer şeyler hissediyorum ben de.
Sen yabancı hayvanlarla boğuşurken,
Yahut ben yorgun argın işlerken bahçemizi,
Bu geniş dünyaya çepeçevre bakınca,
Ne yerde ne gökte tek bir yakın,
Tek bir dost bulunmayacak gayret vermek yahut korumak için.
Oysa böyle miydi bir vakitler, güzel günlerde.

İBLİS

(Alaylı)

Gözeten ve koruyan el olmadan
Üşüyecek kadar sefilse ruhunuz,
O kadar şiddetli ihtiyaçsa tabi olmak sizler için,
Bir tanrı çağırayım sizlere,
Hem de aksi ihtiyardan çok daha uysalını:
Yeryüzünün ruhunu; tanırım onu
Göklerin korosundan. Güzel ve alçak gönüllü bir delikanlıdır.-
Gel ruh, görün,
Baş edemezsin benimle, bilirsin,
Ezeli inkardır çağırın seni,
Zaten cesaret edemez başkası.

(Topraktan alevler fışkırır, koyu karanlık bulutlar arasında
gök kuşağı görünür. Korkunç gök gürlemeleri işitilir.)

İBLİS

(Geriye çekilerek)

Kimsin sen, heyula - sen değilsin çağırdığım
Yumuşak ve munistir, sıyanet meleği yer yüzünün.

YERYÜZÜ CİNİNİN SESİ

Göklerin korosunda sana zayıf gibi gelen,
Sonsuzdur ve kudretlidir kendi çevresinde.-

İşte geldim. Çünkü ruhun sözüne
İtaat etmeliyim. Ama unutma,
Çağırılmak başka şeydir, hükmetmek başka.
Çökersin, bürünürsem eğer kendi çehreme,
Ve burada yok olur bu iki haşere.

İBLİS

Peki, söyle öyleyse, nerede ve nasıl huzuruna varabilir
İnsan, eğer seni Tanrısı bellese?

YERYÜZÜ CİNİNİN SESİ

Sularda, bulutlarda,
Ormanlarda; şiddetle isteyerek
Ve alını açık olarak baktığı her yerde.

(Kaybolur.)

.....

ÜÇÜNCÜ SAHNE

(Orman, suyun başı, oynaşan perilerle dolar.)

HAVVA

Ah, bak şu sevecen kardeş çehrelere,
Bak ne de tatlı selamlıyorlar.
Bitti artık terk edilmişlik, hengame,
Mutluluk girdi aramıza onlarla birlikte.
Onlar gayretlendirecek bizi, kederlendiğimizde,
Onlar nasihat verecek kuşkuya düştüğümüzde.

İBLİS

Doğrusu ya isteyemezsiniz nasihati
Bu sevimli perilerden daha iyisinden
-Siz ki daha sormadan karar vermişsiniz zaten-
Onlar, istediğiniz yanıtı verirler sorularınıza:
Gülümseyerek bakarlar temiz yüreklere,
Umudu kırılanı ise korkutuyorlar heyula misali,

Onlar eşlik edecek sonsuza kadar, yüz şekle girerek,

Yüzlerle biçim değiştirerek,

Araştırmacı zekanın dinç gölgesidir onlar

Ve ebediyen genç yüreklerin ideali.

ADEM

Neye yarar, neye yarar hoşluğu bu oyunun

Önümde korkunç bir derinlik var, dalamıyorum içine,-

Üstelik bir sır daha çıktı karşıma.-

Yeter artık, avutmaktan vazgeç, İblis,

Bırak öğrenyim her şeyi, söz verdiğin gibi.

İBLİS

(Başını yan tarafa çevirerek)

Gün olacak, çok acı gelecek bu bilgin,

Özlemine çekeceksin cehaletin.

(Eski haline dönerek)

Sabret. Gayet iyi biliyorsun ki sen,

Mecbursun anlık zevki bile uğraşla hak etmeye.

Daha çok okul var önünde bitirilecek,

Defalarca aldanacaksın, her şeyi anlayana dek.

ADEM

Sabret demek, kolay senin için,

Önünde var oluşun ebedi ufku var,

Lakin ben tatmadım hayat ağacının yemişini,

Bir karışıklık yaşamımdır aceleye sevk eden beni.

İBLİS

Yaşayan her şey, çok yaşayana eşittir.

Asırlık ağaç ve tek günlük ömrü olan böcek,

İdrak eder, sevinir, sever ve yok olur,

Gününü doldurup, tatmin edince ihtirasını.

Zaman ilerlemiyor: Biz değişiyoruz,

Yüzyıl, yahut bir gün, hemen de aynı.
Korkma, erişeceksin sen de maksadına,
Yalnız sanma ki, bu çamurdan vücuda
Sıkışıp kalmıştır insanın kişiliği.
Karıncayı gördün, gördün arı kovanını da:
Binlerce işçi, karmakarışık, ahmakçasına,
Körlemesine dolaşıp işliyor, yanılıyor, düşünüyor;
Ama hepsinin bütünü, daimi bir bireymiş gibi
Birliktelik ruhunda yaşıyor, çalışıyor.
Ve mutlaka gerçekleşiyor çizilen plan
Son gelip de her şey durana kadar.-
Topraktan olan vücudun da dağılacak elbet,
Ama dirileceksin yeniden, yüz şekilde.
Ve gerekmeyecek yeniden başlaman hiçbir şeye:
Günah işlersen eğer, cezayı oğlunda çekeceksin,
Romatizma ağrılarını onda sürdüreceksin.
Denediklerin, hissettiklerin ve öğrendiklerin
Senin malın olacak, milyonlarla yıl boyunca.

ADEM

Bir ihtiyarın geriye bakışı bu söylediklerin,
Ama arzusu bambaşka benim genç kalbimin:
Bir göz atmak istiyorum geleceğime
Bırak göreyim, neden savaşıyorum, neler çekeceğim.

HAVVA

Ne olur, ben de göreyim bu çok yenileşmede
Yıpranmayacak mı, kaybolmayacak mı güzelliğim.

İBLİS

Pekala! Büyülüyorum sizleri,
Sonuna kadar göreceksiniz geleceği
Rüya aleminin hayallerinde;

Lakin gördüğünüz zaman hedefin ne ahmakça,
Yolunuzun içinden geçtiği savaşların ne çetin olduğunu,
Bunlardan yılmayasınız
Ve savaştan kaçmayasınız diye
Rüya aleminin ufkunda ufacık bir ışık göstereceğim,
Bütün görüntülerin, aldatıcı hayalden ibaret
Olduğuna inandıracak sizi. Bu ışık, umuttur.-

(Bunları söylerken Adem ile Havva'yı kulübeye doğru götürür, Adem ve Havva orada uykuya dalarlar.)

.....

DÖRDÜNCÜ SAHNE

(Mısır. Ön planda açık bir avlu görünüyor. Genç bir Firavun olan Adem, tahtında oturuyor. İblis, Firavunun bakanı. Birkaç adım geride saygıyla duran görkemli bir maiyet. Arka planda, köleler bir piramit inşaatında çalışıyorlar. Başlarında, elleri kırbaçlı görevliler. Her yer apaydınlık.)

İBLİS

Ulu hükümdar! Uğruna canını vermekten
Mutluluk duyan halkın soruyor endişeyle,
Yüce firavunu, tahtının arkalığına sırtını dayayıp
Dinlenmekten alıkoyan ne?
Niçin feda ediyorsun gündüzün zevklerini,
Tatlı rüyalarını gecenin,
Ve neden büyük planlarının meşakkatini
Emanet etmiyorsun kölelere, bu, onların görevi;
Değil mi ki sen, bu uçsuz bucaksız dünyada
Her türlü şan, şeref ve hakimiyetin
Ve insanın erişebileceği hazların tek sahibisin.-
Yüz eyaletin zengin hazineleri sahibi belliyor seni,
Sana açılıyor kokulu çiçeklerin çanakları,
Senin için olgunlaşıyor tatlı yemişler.
Senin uğruna iç çekiyor binlerce kadın:
İnce, zarif, periler gibi,

Mahmur gözleriyle sarışın güzel;
Titreyen dudakları ve ateşli gözlerinde
Çılgın bir ihtiras yanan esmer,
Hepsi senin; hepsinin kaderi senin bir geçici hevesin.
Hepsi hissediyor ki, varlıklarının nedeni
Senin birkaç dakikana renk katabilmek.

ADEM

Gönlüm çekmiyor hiçbirini.
Mecburi verilen vergi misali düşüyor elime,
Uğrunda savaşmıyorum, kendim hak etmiyorum kendime.-
Lakin bu yaratmakta olduğum eserle,
Beni gerçek yüceliğe ulaştıracak
Yolu bulduğumdan eminim.
Hayran kalacak doğa sanatına,
Ve binlerce yıl yaşatacak adımları.
Olamaz bunu devirecek yer sarsıntısı, afet,
Tanrıdan daha güçlü oldu insan.

İBLİS

Ah Firavun, koy elini kalbine de söyle,
Bahtiyar mısın peki, bu hayalle?

ADEM

Değilim, hayır! Boşluk duyuyorum, ifade edilemez bir boşluk.
Ama fark etmez. Mutluluk istemiş değilim ki,
Şan ve şeref istedim sadece, işte önüme serildi.
Ne ki yığın sezmeyegörsün duyduğum azabı -
Acıyacak olursa eğer, tapmaz bana bir daha.

İBLİS

Peki, ya bir gün kendin fark edersen
Şan ve şeref bir an süren ahmakça bir oyun olduğunu?

ADEM

İmkansız, olamaz.

İBLİS

Peki, ya olursa?

ADEM

Ölürüm o zaman,

Tüm dünyaya lanet okuduktan sonra.

İBLİS

Ölmeyeceksin, halbuki fark edeceksin bir gün,

Hatta, yeniden başlayacaksın, eski başarıyla.

(Çalışan kölelerden birini görevliler öylesine kırbaçlarlar ki haykırarak kaçar ve açık avluya doğru koşarak tahtın önünde yere yığılır.)

KÖLE

Yardım et, hükümdarım!

(Kölenin eşi olan Havva, çalışan işçiler arasından meydana çıkar ve acı bir çığlıkla kocasının üstüne kapanır.)

HAVVA

Boşuna imdat istiyorsun ondan.

İstirabımızı paylaşmayan,

Anlamaz, anlamaz! - İniltinin sesi hafif,

Taht inadına yüksek. Neden beni çağırılmıyorsun?

Boylu boyunca örterim seni ve vücudumla karşılarım

Her darbeyi.

ADEM

(Köleyi ve karısını alıp götürmek üzere avluya doluşan görevlilere hitaben)

Bırakın. Defolun.

(Görevliler gider.)

Bilmediğim duygular dolduruyor kalbimi,

Kim bu kadın, ne kadar büyüleyici güzellik bu,

Zincirleyerek adeta büyük Firavunu

Yerlerde yuvarlanan kendisine çekiyor?-

(Ayağa kalkar.)

İBLİS

Bu, bağlardan biri gene,
Rabbin, seninle alay edercesine, sardı bununla seni,
Kendini beğenip de kanat çırparsan kelebek gibi,
Tırtıl kozası geçmişini hatırlayasın diye.
Gördün artık ne denli kuvvetli olduğunu bu incecik bağın,
Parmaklarımız arasından kayıveriyor, bundan ötürü
Kopartmam.

ADEM

(Tahtın basamaklarından inerek)

Sakın kopartma zaten.
Zillet olduğu kadar da hoş.

İBLİS

Ama bir bilge kişinin, bir hükümdarın
Bunun altında ezilmesi de yakışık almaz.

ADEM

O halde ne yapayım?

İBLİS

(Alaylı)

- Bilginin, bu gizli bağın varlığını inkar etmesinden:

Ve kuvvetle maddenin kabaca gülmesinden

Başka yapacak şey kalmıyor.

ADEM

Ben gülemem, inkar da edemem.

HAVVA

Ah sevgilim, su gibi akıyor kanın,
Dindireceğim hemen; çok acı veriyor değil mi?

KÖLE

Asıl acı veren, hayat. Çok kalmadı sonuna.

HAVVA

Ah deme, böyle deme, neden yaşadın şimdiye kadar, -

Eğer şimdi öleceksen, tam bulduğun zaman.

KÖLE

Niçin yaşar köle? -Piramide, kuvvetliye

Taş taşır, boyunduruğuna bir halef bırakır yerine,

Ve ölür. - Milyonlarcası bir kişi uğrunda.

ADEM

Ah İblis, ne müthiş sözler bunlar!

İBLİS

Can çekişenin hummalı sayıklaması -

ADEM

Nasıl demişti?

İBLİS

Niye dert yapıyorsun büyük Firavun?

Amma da yaptın doğrusu. Dünyadan bir köle eksildi,

Ne olmuş sanki!

HAVVA

Senin için kuru bir sayı; benim için bütün bir dünya,

Eyvah! Kim sevecek artık beni?

KÖLE

Ben değil. Kadınım, unut beni ebediyen.

(Ölür.)

ADEM

Ben seveceğim seni. Ölüyü götürün burdan.

(Cesedi alırlar.)

Kalk güzel kadın, bu tahttır senin yerin:

Nasıl kuvvetin başı isem ben,

Sen de kraliçesinin letafetin. Bulmalıydık birbirimizi

Nerde olursak olalım.

HAVVA

Ah, ulu Firavun,

Biliyorum, kölenin yazgısıdır buyruğun,

İtirazım yok; yalnız biraz

Zaman ver bana, sonra emret.

ADEM

Bir daha duymayayım bu sözü, Ah öyleyse ülkem

Asla aşmıyor mu emirlerin sözünü

HAVVA

Emir, şimdilik acı vermiyor ya

Yeter o da - ah, ne olur kıskanma

İlk andaki göz yaşlarımı ölüden.-

Ne güzel ölü, ah Tanrım ne kadar güzel!

(Üstüne kapanır.)

ADEM

Güzel ve ölü; bu ne çelişki:

Bütün çabalarımıza istihza bu sükunet,

Yahut gururumuza acıyan bir tebessüm.

İBLİS

Firar etmiş köle sana kafa tutuyor:

Artık zincirlerinden daha kuvvetli oldum, diyor.

ADEM

Ölene rahmet, yaşayana selamet.

O artık görmüyor göz yaşlarını, lakin gülümsemenden

Mahrum kalmak benim için azap.

Ölüyü dışarı çıkarırlar. Adem Havva'yı tahta doğru götürür.

Yanıma gel!

Oh, göğsünde dinlenmek ne güzel.

(İşçiler arasından feryatlar, iniltieler duyulur. Havva sarsılır.)

Ne oldun, sevgilim?

HAVVA

Ah, duymuyor musun

Halkın feryadını?

ADEM

İlk kez fark ettim.

Güzel bir musiki değil doğru, ama aldırma;

Öp beni ve unut dünyayı.

(İblise hitaben)

Sen de sustursana şu haykırışları.

İBLİS

Elimden gelmez. Bu, halkın hakkıdır,

Boyundurukla birlikte ona miras kalır.

(Haykırışlar, iniltiler yeniden duyulur. Havva ığlık atar, Adem yerinden doğrulur.)

ADEM

İstirap çekiyorsun sen hanım. Lakin bilmiyorum nasıl

Yardım edeyim sana. Bu feryat

Kalbinden geçerek yıldırım gibi iniyor kafama,

Dünya imdat istiyormuş gibi geliyor bana.

HAVVA

Ah Firavun, kov beni istersen, ama affet

Halkın feryadı rahat vermiyorsa bana!

İnan, iyi biliyorum ki hizmetindeyim,

Hayatımın gayesi seni eğlendirmek,

Hazırım unutmaya her şeyi, hepsini çevremde geçenlerin:

Sefaleti, yüceliği, hayalleri, ölüyü,

Gölüşüm esen, dudaklarım alevden olsun diye;

Ama eğer halk, bu milyon kollu varlık,

Sırtında kırbaç yaraları, ah ediyorsa eğer dışarda,

Acıyan bir vücudun bir zerresi gibi ben de,

Ben, halkımın ondan kopmuş kızı,

Yüreğimde duyuyorum aynı azabı.

ADEM

Seninle birlikte ben de. -Milyonlarcası bir kişi uğruna-

Demişti ölen de.-

HAVVA

Ah, yüce Firavun!

Karardı çehren, benim sebebi.

Ya kov beni yanından ya da öğret

Sağır olmanın yolunu.

ADEM

Sen daha iyi ustasın.

Zira ahları duymayı sen öğrettin bana.-

Yeter artık, duymayayım. -Tamam, azat olsun

Köleler! Kaç para eder,

Her biri can taşıyan

Milyonların felaketi, milyonların ahı pahasına

Tek bir kişinin eriştiği şeref ve şan;

Milyon kez duyuyorum azabı, tek bir kez hazzı.

İBLİS

Ey Firavun, döktürüyorsun; ne ki yığın,

Her düzenin değirmenini döndürmeye mahkum edilmiş

Hayvanıdır feleğin.

Zira nedeni budur yaradılışının. Bu gün azat et:

Senin attığın şeyi kazanmış olmayacak,

Ve yarın kendine yeni bir efendi arayacak.

Yoksa sanıyor musun ki tepesine binebilirdin

Efendiye ihtiyaç duymasaydı?

Sinesine bilinç yerleşmiş olsaydı?

ADEM

Neden ah çekiyor öyleyse, acı geliyormuş gibi

Kölelik?

İBLİS

Acı geliyor, gerçi bilmiyor nedenini.

Çünkü her insanda iktidar hırsı vardır.

Kardeşlik değil, işte bu histir,

Özgürlük bayrağına sürükleyen

Büyük yığını - Gerçi bilinç

Uyanmamıştır içinde henüz, salt bir sezgi

Dürtükler onu; yeni olan

Ve var olanın inkarı sayılan her şey uğrunda,

Umarak bunda cisimleneceğini

Mutluluk üstüne kurduğu hayallerin.

Oysa derin bir denizdir halk: hiçbir gün ışığı

Geçemez kütesinden; karanlıktır o,

Suyun yüzüne çıkan dalgadır yalnızca parlayan.

Derin dalga, belki tam da sensin.

ADEM

Neden tam da ben?

İBLİS

Yahut da sana benzeyen bir başkası,

Bilinçlenince kendisinde halkın iç güdüsü,

Şahane bir özgürlük şampiyonu gibi

Almaya cüret edecektir senin görkemli yerini.

Yığına gelince, bir şeycik bile kazanmadan

İsim değiştirecek, başında gene bir efendi kalacak.

ADEM

Sonsuz bir kısır döngü bu söylediklerin,

Belki çıkış yolu yoktur bile içinden.

İBLİS

Var. Birkaç imtiyazlı kişiye

Zincir ver, yüzük ver,

Başka oyuncaklar da ver; ve de ki: İşte seni

Yığının üstüne koyuyorum, soylu oluyorsun böylece -

İnanacaklar; ve halka tepeden bakacakları için

Senin de onlara tepeden bakmana razı olacaklar.

ADEM

Böyle cazip hilelerle ayartma beni.

Köleliğe son! Özgür olsun hepsi.

Çabuk haber ver onlara, ama acele et ki,

Geç kalmış olayım pişman olursam.

İBLİS

(Başını yan tarafa çevirerek)

İlerle yolunda kendinden emin,

Kaderin akışı sürüklerken, zannet ki yürüyen sensin.

(Dışarı çıkar.)

ADEM

Bu esere gelince kalsın tamamlanmadan,

İkaz edici harabe olsun hırslıya,

Kuvvetimize ve zayıflığımıza ise büyük bir istifham.

(Dışardan büyük sevinç sesleri gelir, işçiler dağılırlar, İblis geri döner.)

Köle sevin; büyük, eğildi önünde.

Lakin sanma ki, mecbur kalmıştı buna.

HAVVA

Ah sevgilim, sıkma canını

Neye yarar zaten, aramıza soğuk bir yılan gibi giren

Bu şan ve şöhret?

ADEM

Ama büyük, ama çok büyük.

HAVVA

Varsın yok olsun. Bak, ah sesleri

Dindi. Esenliğimizi bozmuyor artık.

Göğsümde dinlenirken, başka ne arzun olabilir ki?

ADEM

Ah kadın, ne denli dar, ne denli çelimsiz ufkun var.

Ne ki, mağrur erkeği cezbeden de tam bu zaten-

Zayıflıktır ancak kuvvetin sevebileceği.

Nitekim esirgeyen ana da, evladının acizliğini

Kucaklar en büyük sıcaklıkla.

HAVVA

Ah Firavun, artık seni bıktırıyorum

Bu saçmalıklarla, boş gevezeliklerle değil mi?

Ne yapayım, daha akıllı değilim ki.

ADEM

Olmayı da isteme sakın, sevgilim.

Var benim kendime yetecek aklım,

Kuvvet, yücelik ve de bilgi için

Sana sokulacak değilim. Bütün bunları kitaplarımda

Çok daha alasıyla bulabilirim. Sen yalnız

Konuş. Konuş ki, duyayım sesini,

Titreşimi baştan başa sarsın sinemi.

Ne söylersen söyle hepsi bir. Kim sorar

Ne anlattığını cıvıldağan kuşun; lakin

Tatlı bir seziyle dinleriz sesini.

Sen sadece çiçek ol, değerli inci boncuk ol,

Faydasız ama güzel, ermedi de bu zaten.

(İblis'e hitaben)

Ama her şeye rağmen, bu sarhoşluğumdan uyandıran bir arzu var

Beni. Belki çılgınca bir istek - Ah, gerçekleştir, ne olur-

Geleceğe bir göz atmak istiyorum, cüretkarcasına,

Göreyim, birkaç bin yıl sonra

Ne kalacak ünümden?

İBLİS

Siz öpüşürken arada

Hissetmiyor musun, yüzünü bir lahza okşayıp

Uçan yumuşak rüzgarı?

Geçtiği yerde incecik bir tabaka halinde kalır toz,

Bir yıl sonra bu toz, ancak bir çizgi

Yüzyıl sonra bir dirsek boyu olacak.

Birkaç bin yıl ise, gömecek ehramını,

Kum yığınlarına karışacak ismin,

Uluyacak çakallar zevk bahçelerinde

Bozkırlarında yerleşecek dilenci, uşak halk.

(İblis'in anlattıklarının her biri, arka arkaya görünür de.)

Ve bütün bunları yapacak olan, gökleri alt üst eden fırtına,

Yahut gümbürtüyle sarsılan topraklar değil,

Yumuşacık dolaşan hafif bir esintidir ancak.

ADEM

Ne korkunç bir manzara!

İBLİS

(Alayla)

Korkma, ruhun kaybolacak yalnızca,

Vücudun kalacak mumya olarak,

Okullu çocukların merakı.

Biçimsiz çehresinden zamanla silinmiş yazı,

Köle miydi, yoksa o muydu emreden.

(Bu arada tahtın önünde beliren mumyaya bir tekme atar.
Mumya tahtın basamaklarından yavaş yavaş yuvarlanır.)

ADEM

(Yerinden sıçrayarak) -

Çekil gözlerimin önünden, cehennem manzarası çekil,

Ne boş gayret, ne gafilce ihtiras.-

Kulaklarımda çınlıyor hala: Milyonlarcası, bir kişi uğrunda.

Sözünü geçirmeliyim bu milyonların

Özgür bir devlette - başka yerde olamaz.

Varsın kaybolsun birey, yaşıyorsa eğer,

Bireylerden, büyük bütünü oluşturan cemiyet.

HAVVA

Peki, ya beni, sevgilini de mi bırakıyorsun?

ADEM

Evet. Seni, tahtı, her şeyi bırakıyorum.

Haydi İblis, götür beni, yeni hedeflere götür,

Böyle de çok vakit kaybettim

Bu yanlış yolda.

(Kılıcını çekerek yürümeye başlar.)

HAVVA

Kralım! Kırık umutlarla

Dönersen eğer, göğsümde sığınak bulacaktır kalbin.

ADEM

Evet, evet. Seziyorum ki seni de

Soylu bir biçimde bulacağım yine.

Ve o zaman artık, emir üzerine değil,

Eşit olarak, hazla kucaklayacaksın beni.

(Gider.)

İBLİS

Yavaş ol, acele etme o kadar; vaktinde erişeceksin hedefe,

Hem belki, umduğundan da önce,

Ve görüp ne kadar beyhude olduğunu

Ağlayacaksın gülerken ben. Haydi gidelim öyleyse.

.....

BEŞİNCİ SAHNE

(Atina. Şehrin meydanı. Meydanın ortasında konuşmacı kürsüsü. Meydanın hemen başında yan tarafta, açık avlusunda ilah heykelleri, çiçekten çelenkler ve mihrabı görünen bir tapınak. Ordu kumandanı Miltiades'in karısı Lucia (Havva), oğlu Kimon ve ellerinde adaklar taşıyan birçok hizmetkarla birlikte tapınağın avlusuna doğru geliyor. Meydanda üstleri başları perişan kişiler. Günlük güneşlik bir sabah.)

HAVVA

Buraya bak, buraya yavrucuğum,
Bu yana gitti gemisiyle baban,
Vatanın uzak boylarına, savaşmaya.
Yurdumuzun özgürlüğünü tehlide
Cüret eden kaba bir halk yaşıyor orada.
Dua edelim, oğlum, dua edelim ki
Tanrı korusun hakkını yurdumuzun
Ve kavuştursun bizi kahraman babana sağ salim.

KİMON

Sanki niçin gitti babam o uzak diyarlara,
Bu korkak, pis halkı savunmaya,
Geride kalan güzel eşini üzüntü kemirirken?

HAVVA

Aman sakın! Babası hakkında yargıya varan çocuk
Hışmına uğrar Tanrı'nın.
Yalnızca sevdalı kadının vardır hakkı
Kocasının attığı büyük adımlardan kederlenmeye,
Ve eğer öyle yapmasaydı kocası, o zaman utanırdı.
Baban, bir erkeğe yakışanı yaptı.

KİMON

Zayıf, yenilecek diye mi korkuyorsun, anne?

HAVVA

Hayır, hayır, yavrum. Baban yiğittir, galip gelecek.
Onu sakındığım tek bir şey var:

Kendi kendisini yenemeyecek.

KİMON

Nasıl?

HAVVA

İnsan ruhunda güçlü bir ses vardır:

Hırs. Kölede uyur bu,

Yahut daracak çerçevesinde kölenin, alçalır, suç olur.

Ama özgürlük kaniyle besleyerek bu hırsı,

Yüceltir kentli fazileti mertebesine.

Budur hayat veren her güzele ve yüceye.

Lakin aşırı kuvvetliyse eğer, doğurana karşı çıkar

Ve savaşır onunla, ikisinden biri mahvoluncaya kadar.-

Eğer bu ses fazla güçlenip de babanda,

İhanet ederse kutsal vatana,

Lanetlerim. Dua edelim, oğlum!

(Tapınağın avlusuna doğru yürürler. Bu arada meydan giderek kalabalıklaşır.)

HALK ARASINDAN BİRİNCİ ADAM

Heyecanlı hiçbir haber duymuyor insan

Ordumuzun karşısında yok adeta düşman.

HALK ARASINDAN İKİNCİ ADAM

Burada da herkes uykuda sanki,

Plan düzenler de kalmadı mı yoksa, eskiden olduğu gibi

Uygulaması yüce halkın gırtlığını gerektiren.

Sabahtan beri buralardayım,

Talip çıkmadı oyuna.

HALK ARASINDAN ÜÇÜNCÜ ADAM

Amma can sıkıcı hayat, ne kaldı bize yapılacak?

HALK ARASINDAN BİRİNCİ ADAM

Hafiften bir kargaşa çıksa hiç de fena olmaz.

(Bu arada Havva, mihrabın ateşini yakmış, ellerini yıkamış,

adağını yerine getirmeye hazırlanmaktadır. Hizmetkarları ilahî söylemeye başlarlar; arada meydan kentlilerle ve halkla dolar. İki demagog kürsüye çıkmak için kavga ederler.)

BİRİNCİ DEMAGOG

Çekil ordan! Benim bu yer.

Vatan tehlikede söz almazsam eğer.

(Halk, doğrulayarak bağıırır.)

İKİNCİ DEMAGOG

Vatan, asıl konuşursan tehlikeye düşer. İn ordan, kiralık uşak!

(Halk arasında kahkahalar ve alkışlar.)

BİRİNCİ DEMAGOG

Sen o da değilsin ya! Kiralayanın bile yok.

Kentliler! Büyük bir hüznle söz alıyorum,

Çünkü soylu bir yürek acı duyar bir büyüğü

Aşağılamaktan; ne ki, büyük bir kişiyi

Yargılayıcı huzurunuzda getirmem gerekiyor

İndirip zafer arabasından.

İKİNCİ DEMAGOG

İyi başladın, rezil!

Süsle bakalım çiçeklerle

Kurban edeceğim hayvanı.

BİRİNCİ DEMAGOG

Çekil buradan!

HALK ARASINDAN

Ne diye dinliyoruz bu herifi?

(İkinci demagogu zorla kürsüden indirirler.)

BİRİNCİ DEMAGOG

Ama ne denli kederle dolsa da kalbim, konuşacağım gene.

Çünkü ey yüce halk, sen benim için

Ordu kumandanından daha değerlisin.

İKİNCİ DEMAGOG

Bu satılık ruhlu, sahibinin sofrasından

DüŖecek bir lokmayı it gibi bekleyen,

Açlıktan gebermiş bu güruh mu? -Haydi ordan alçak,

Amma da zevkin varmış!

HALK ARASINDAN

Kahrolsun, o da hain, kahrolsun!

(Tartaklamaya devam ederler.

Havva, mihrabın önünde, iki güvercin kurban eder ve
buhur yakar.)

HAVVA

Kutsal Afrodit! Ne olur, ne olur kabul et

Adağımı; işit duamı:

İsteğim, yeşil defne dalından çelenk değil, eşime

Sadece aile huzuru kahraman yüreğine.

(Buhurdanlığın dumanları arasından Gülümseyen Eros
belirir; Kharis'ler etrafını çevirirler ve üstüne güller serperler.
Vecd içindedirler.)

HİZMETKARLAR

İşit duasını, kabul et!

EROS

Temiz yürek

Senden razı olsun!

KHARİS'LER

Ve Kharis'ler

Seni korusun!

HİZMETKARLAR

Afrodit'e şükürler olsun!

BİRİNCİ DEMAGOG

Ey ahali, duy ithamı! Büyük Miltiades

Sattı vatanı.

İKİNCİ DEMAGOG

Yalan söylüyorsun, yalan!

Susun. Yoksa pişman olmanın

Utancına uğrarsınız sonra.

HALKTAN BİRİNCİ ADAM

İn oradan yüzünüz!

(Kalabalığın arasına sürüklerler.)

BİRİNCİ DEMAGOG

Elinde çiçeği var gençliğinin,

Lemnos'u bir hamlede alıverdi

Ama şimdi Pharos önünde kakılıp kaldı. Satın aldılar.

HALKTAN ÜÇÜNCÜ ADAM

Cezası ölüm!

BİRİNCİ KENTLİ

Bağırın haydi,

Bağırılmazsanız eğer, defolun kiramdan!

(Adak töreni sona erer. İlahlar ortadan kaybolurlar.)

HAVVA

(Doğrularak)

Bu gürültü ne dışarda? Bir bakalım, oğlum.

KİMON

Bir hain hakkında hüküm veriyorlar, anne.

HAVVA

(Avlunun merdivenine basarak)

Yüreğim daralıyor her görüşümde, açlık çeken halkın

Büyükler hakkında hüküm verdiğini.

Çamura düşerse parlayan, sinsî bir sevinçle

Seyrediyor onu ayak takımı, alay ediyor,

Kendi pisliği de böylece doğrulanırmışçasına.

HALKTAN İKİNCİ ADAM

Beyim! Kısık sesim. Bağırmaq isterdim oysa.

İKİNCİ KENTLİ

Al da, cilala bakalım gırtlığını.

HALKTAN BİRİNCİ ADAM

Peki, ne diyeyim?

İKİNCİ KENTLİ

Ölümünü iste.

HALK ARASINDAN

Ölüm! Ölüm!

HAVVA

Kimden söz ediyorlar?

İKİNCİ DEMAGOG

(Yanına yaklaşarak)

Kimden olacak? Diğer kentlilerden

Bir baş daha yüksek olandan. Buna dayanamazlar asla.

HAVVA

Miltiades'ten mi? Eyvah, yüce Tanrılar!

Sen de mi, ihtiyar Krispos, sen de mi, seni

Kölelikten kurtaran kocamın ölümünü istiyorsun şimdi?

KRİSPOS

İzninle hanımım; İkimizden

Biri yaşayabilir ancak. Üç çocuğumla bana

Bakıyor, oyumu böyle kullandıran.

HAVVA

Yazıklar olsun sana, Krispos,

Yazgın böylesine alçaltıyorsa seni!

Affediyorum gene de, açlık zorluyor mademki.

Peki, ya sen Therites? Siz, sizler, hepiniz

Refah içinde rahatça yan geliyorsunuz,

Çünkü kocam kovuyor kapılarınızdan

Düşmanları. -Ah, nankörler!-

THERİSTES

Ah hanımım, gerçi ağırına gidiyor benim de

Ama ne yapalım, halkın keyfi böyle;

Kim tehlikeye sokar varını yoğunu

Azgın dalgalara karşı koyarak?

BİRİNCİ DEMAGOG

Halkın hükmünü ilan ediyorum.

(Bir savaşçı kıyafetindeki İblis, dehşete düşmüş bir çehreyle koşarak gelir.)

İBLİS

Felaket! Düşman kapımıza dayandı.

BİRİNCİ DEMAGOG

Nasıl olur, muzaffer kumandanımız

Önlerinde değil mi?

İBLİS

Düşman, kumandanın kendisi.

Aleyhine neler çevirdiğinizi haber aldı,

Yüreği haklı olarak öfkeyle kabardı,

Siz burada konuşadururken o, kapıya dayandı.

İKİNCİ DEMAGOG

Bütün bu belaları siz getirdiniz başımıza, hainler!

HALK ARASINDAN

Öldürelim onları. -Yaşasın kumandan!-

Eyvah, başımıza gelenler. Kaçsın herkes gözünün gördüğü yere!-

Bittik, mahvolduk!-

BİRİNCİ DEMAGOG

Hayır, olmadık. Yürüyelim

Kapılara doğru, önünde diz çökmeye!-

HAVVA

Ah, Tanrılar!

Yargı acı gelmişti bana; çünkü bu yargıyla ben

Seni kaybettim, sevgili eşim; lakin çok daha acı şimdi,
Yargının doğruluğunu kanıtlaman -seni kazanmış da olsam-

HALKTAN BİRİNCİ ADAM

Yakalayın karısını; eğer başına bir şey
Gelirse şehrimizin, ölsün çocuğuyla birlikte.

HAVVA

Senin için sevgili eşim, canım feda
Tek vatanın laneti gelmesin evladımın başına.-

KİMON

Gel, benimle gel; benim için korkma, anam
Bu tapınak korur bizi her türlü beladan.

(Peşlerini kovalayan gruptan kaçarak tapınağın avlusuna
girerler; hemen arkalarından iki melek, güllerden yapılmış bir
zincir çekip halkı durdurur; ahali geri çekilir. Dışardan fanfarların
sesi duyulur; halk bağışarak kaçar. -Melekler kaybolur.)

İBLİS

(Kahkaha atıp ellerini oğuşturarak)
Güzel eğlenceydi doğrusu. Ne kadar da hoş oluyor
Yürekler parçalanırken, kahkahayla gülmesi us'un.
(Tapınağa doğru dönerek)
Ah yalnız şu daima gençleşen ebedi kadın
Güzelliğinin görüntüsü durmadan tedirgin etmese beni.
Öyle üşüyorum ki, bana yabancı olan,
Çıplağı bile utandıran
Ve günahı soylulaştıırıp, yazgıyı, gülleriyle
Ve sadeliğın öpücükleriyle yücelten çevresinde.-
Neden bu kadar gecikiyor gelişi benim dünyamın,
Mücadelemiz sırasında, düştü düşecek insanı
Her seferinde yeniden tutup kaldıran bu görüntüyü
Ürkütüp kaçırtacak olan dünyam:
Ucube, kuşku korku.-

Ama dur, göreceğiz, ölümün dehşeti

Pek yakında buraya vardığı zaman,

Usandırıcı gölge oyunlarınızın

Gelmiş olmayacak mı son sınırı.-

(Halk arasına karıştır.)

(Miltiades'i (Adem), silahlı birliklerinin başında, yaralanmış olarak getirirler. Halk ve demagoglar Miltiades'e yalvarmaktadırlar.)

HALK ARASINDAN

Yaşasın kumandanımız! Büyüksün sen, başla bizi.

ADEM

Suçunuz ne, niye yalvarıyorsunuz böyle?

Kaldı ki kuvvetli olan, ne isteyebilir ki zayıftan?-

Ama neden kadını gelmiyor beni karşılamaya, nerde oğlum?

Sakin bir felaket gelmiş olmasın başlarına!-

HAVVA

Ah Miltiades, karın bile sevinemezken dönüşüne

Niçin geliyorsun? -Oğlum,

Dizleri çözülüyor ananın, tut, destek ol bana... Ah,

İyi bir ad bile bırakmıyor baban sana.-

ADEM

Ne oluyor? Hiçbir şey anlamıyorum. Halk yalvarıyor,

Lanetliyor karım. Oysa ben yaralandım yurdum uğrunda.

HAVVA

Ama yaraları çok daha büyük kalbimin ve vatanın.

Söyle misin, neden ordunun başında geldiğini?-

ADEM

Benim rütbemde olana yaraşan eşlik bu değil mi?

Geldim, çünkü aldığım yara

Artık izin vermiyor görevimi sürdürmeye.

Geldim, beni gönderenlerin eline,

Yani yüce halkımın eline koyarak erkimi

Onlara hesap vermeye.

Kahraman silah arkadaşlarım, artık gidebilirsiniz,

Aile ocağının huzurunu haic ettiniz.

Ve işte ben de şimdi, Athene Pallas,

Mihrabımın üstüne, hamdederek yerleştiriyorum bu kılıcı.

(Silahlılar, avlunun basamaklarından çıkmasına yardım ederler ve dağılırlar.)

HAVVA

(Kocasının boynuna sarılarak)

Ah Miltiades, senin karından daha mutlu

Kadın olabilir mi? Soylu, büyük insan!

Bak oğluna, nasıl da benziyor sana,

Ne kadar büyük, ne güzel!

ADEM

Ah, canlarım benim!

KİMON

Ben biliyordum zaten; mutlaka iyidir

Babamın yaptığı her şey.-

HAVVA

Ah ne olur, utandırma beni,

Bunu bir eşin daha iyi bilmesi gerekirdi.

ADEM

Oğlum, babanın kılıcını sen sun.

KİMON

(Kılıcı asarak)

- Tanrıça! Korum bu değerli kılıcı,

Senden almaya geleceğim güne değin.

HAVVA

Bu ikili adağa, izin verin de

Buhur yaksın ana. Pallas! Bak aşağıya, bize.

(Buhurdanlıkta buhur yakar.)

BİRİNCİ DEMAGOG

(Konuşmacı kürsüsünde)

Nasıl hakkım yok mu imiş, Hain oldu

Darius satın aldı dediğim zaman? Yarası numara;

Ona karşı savaşmak istemediğinden.

HALK ARASINDAN

Ölsün!

ADEM

Ne bu gürültü dışarda?

HAVVA

Ah Miltiades, korkunç bir konuşma:

Yığın gene hain diyor sana.

ADEM

Gülünç bir iftira bu. Bana,

Maraton'da zafer kazanana hain demek?

HAVVA

Diyorlar işte.

Kahpe dünya burada bulduğun.

BİRİNCİ DEMAGOG

Ne duruyorsunuz, yakalasanıza!

(Halk tapınağın avlusu önüne üşüşür; İblis de aralarında.)

HAVVA

Miltiades!

Bu tapınakta emniyettesin, kıpırdama sakın.-

Ah, bu batakhaneyi neden yakıp yıkmadın?

Zincirdir layık olan ayak takımına,

Senin, onun efendisi olarak doğduğunu hissediyor zira,

Biliyor tek başına, onların tümünden daha soylu olduğunu,

Ve öldürüyor, öldürüyor kapanmamak için ayaklarına.

BİRİNCİ DEMAGOG

Duyuyor musunuz neler söylüyor

Hainin eşi?-

HAVVA

Hakkıdır kadının

Kocasını savunmak - suçlu bile olsa -

Hele benim eşim gibi tertemizse!

Ve de düşmanları böylesine sefilse sizler gibi.-

BİRİNCİ DEMAGOG

Yüce halk niye tahammül ediyor

Kendisine böyle hakaret edilmesine?

HALKTAN BİRİNCİ ADAM

Ya doğruysa söyledikleri.

BİRİNCİ KENTLİ

Onları destekleyen de şüpheli kişidir.

Bağırın reziller, bağırın, yahut açlıktan geberin.

HALK ARASINDAN

Ölüm, ölüm!-

ADEM

Ört oğlanı,

Görmesin kanımı - sen de çekil göğsümden!

Kayaya çarpacak yıldırım değmesin size.

Sadece ben öleyim - niye yaşayayım zaten,

Gördükten sonra ne ahmakça şey olduğunu

Uğrunda ömür boyu savaştığım özgürlüğün.

BİRİNCİ DEMAGOG

Ne duruyorsunuz hala?

HALK ARASINDAN

Ölüm, Ölüm!

ADEM

Ben bu korkak halkı lanetlemiyorum.

Suç onun değil; doğasında var onun

Sefaletin uşak damgasını vurması,

Ve uşaklığın ise onu, birkaç kendini beğenmiş bölücünün

Kanlı aracı olacak kadar alçaltması.

Sersemlik bende yalnızca,

Böyle bir halka özgürlük gerektiğini sanmakla.

İBLİS

(Başını yan tarafa çevirerek)

Kendin yazdın kendi mezar yazıtını,

Senden sonra daha nice mezarlara uygun düşecek olanı.-

ADEM

Götürün buradan. Bu tapınağın

Himayesinden vazgeçiyorum artık.

(Basamaklardan inmesine yardım ederler.)

(Havva'yı hizmetkarların koluna şefkatle bırakarak)

Tamam, hazırım.-

İKİNCİ DEMAGOG

Savun kendini. Henüz hiçbir şey kaybetmiş değilsin!

ADEM

Çok ıstırap verecektir yarası, söz alırsam eğer

Kendimi savunmak için.

İKİNCİ DEMAGOG

Buna rağmen yapmalısın.

Aynı halk, daha biraz önce sürünüyordu ayaklarının dibinde.

ADEM

Ah, tam da bu yüzden zaten her şey boşuna.

Halk, kendisini utandıranı affetmez asla.

İBLİS

Ne o, aklın başına geldi mi?

ADEM

Hem de nasıl!

Fark ettin mi nihayet, çok daha soylu değil miydi
Senin efendiliğin, gafil yığının sana efendiliğinden?

ADEM

Olabilir, ama her ikisi de cehennem azabı,
Başka başka isimlerde aynı yazgı.
Buna karşı savaşmak, boşuna gayret;
Savaşmayacağım. - Sonra neden, niye yani
Ateşli bir gönül ille de yücelmek istesin?
Varsın yaşasın, keyfine baksın,
Bir karışık varlığını zevkle doldursun,
Ve sarhoşluktan yalpalayarak yol alsın Hades'e doğru.

Götür, yeni yollara götür İblis,
Seyreylim kahkahalarla başkalarının faziletlerini,
Acılarını başkalarının, sadece hazları arzulayarak.
Sana gelince kadın - kalbimin fısıltısına bakarsam-
Sendin bir zamanlar bana bir çardak yaratan
Çölün ortasında; eğer oğlumu

Bir kentli olarak yetiştirirsen, saygın bir ana gibi:
Delisin. Hak edersin alayını o zaman, kerhanede oturup
Boyalı suratı ve şaraptan şehvetlenmiş dudaklarıyla
Öpülmeyi bekleyen kızın.
Gül, eğlen, fazileti inkar et.-

Haydi şimdi idama, cezamı çekmeye.
Alçaklık yaptığım için değil,
Büyük bir ülkü heyecanlandığı için beni.

(Bu arada basamakların önüne bir kütük getirirler; yanbaşımda
elinde satır, İblis durur. Adem başını eğer.)

BİRİNCİ DEMAGOG

Öldürün. Yaşasın vatan!

İBLİS

(Başını yan tarafa çevirerek)

Güzel bir veda değil mi? - Nasıl, kahraman beyim,

Şimdi ürpertmiyor mu birazcık olsun sizi

Ucube çehreli ölümün soğuk yeli?-

HAVVA

Ah Pallas! Kabul etmedin duamı.-

(Munis bakışlı bir genç olarak tapınaktan çıkan ölüm meleği, elinde baş aşağı edilmiş bir meşale ve bir çelenk tutarak Adem'e doğru ilerler.)

ADEM

Pallas kabul etti duanı. Tanrıya emanet ol,

Ruhuma huzur çöktü Lucia'm.

İBLİS

Kahrol, bul belanı, kendini beğenmiş hayal dünyası,

Gene berbat ettin en güzel dakikamı.-

HAVVA

Lanet olsun sana, uşak ruhlu, adi halk!

Kaba davrandın mutluluğa,

Taze çiçeği düşüverdi hemen, yok oldu.

Oysa özgürlük sana tat da vermemişti

Bana çektirdiği acı kadar.-

.....

ALTINCI SAHNE

(Roma. İlahların heykellerinin bulunduğu açık bir avlu. Süslü kaplarda yakılan kokuların dumanı etrafı sarıyor. Manzara, Apenin'lere doğru açılıyor. -Avlunun ortasında kurulu bir sofraya üç sedir. Sefahat düşkünlüğü Sergiolus (Adem), Milo (İblis), Catulus ve açık saçık giysili fahişeler Julia (Havva), Hippia ve Cluvia alemn yapıyorlar. Yerden yüksek kurulmuş bir sahne üstünde gladiyatörler dövüşüyor; köleler emre amade bekliyorlar; flütçüler flüt çalıyor. Akşam üzeri, sonraları ise gece.)

CATULUS

Sergiolus, bak ne kadar mütevazı ve becerili

Ŗu kırmızı kurdeleli gladiyatör;

Bahse girerim, yenecek ötekini.

ADEM

Hercules'in adına yemin ederim ki, hayır!

CATULUS

Hercules'in adına mı?

Haydi canım, inanan kim var içimizde tanrılara?

Juliacığımın adına desen, bak o zaman inanırım.

ADEM

Öyle olsun.

İBLİS

Sağlam temele ant içtin bak:

Sahte tanrı yerine sahte tanrı koyarak.

Ama söylesene sen, nasıl yorumlayalım bu yemini,

Güzelliğini mi, aşkını mı,

Yoksa sana olan sadakatini mi düşündün?-

CATULUS

Geçicidir güzellik; kaldı ki öyle olmasa da,

Bugün insanı çeken yarın bıkkınlık verir;

Ve daha az hoş bir kadın da seni çeliverir

Yeniliğin büyüleyici tahrikiyle.

ADEM

Sadakatini düşündüm. Ne yani, kadınına

Benim verdiğimden fazlasını veren var mı aranızda?

HİPPİA

Oh, oh, oh!

Peki söyle bakalım, hiç ara vermeden, kucaklayabilir misin onu?

Haydi bunu yaptın diyelim. Ama sen, doymak bilmez

Şehvet düşkünü, konarken daldan dala,

Hazzın ancak birer kopuk parçasını

Bulabildiğin için ayrı ayrı kadınlarda,
Erişilmez bir sihir gibi önünde dalgalanan
Güzellik ve haz idealini durmadan kovalarken,
Nerden bilebilirsin, onu da bir kaprisinin
Bir hulyanın baştan çıkarmayacağını?
Bir gladiyatörün parçalanmış gövdesinin mesela-

ADEM

Haklısın, haklısın, yeter Hippia!
Niçin çekiyor bu şehvet bizi, Tantalus misali,
Hercules'in kuvvetine sahip olmadığımız
Ve Proteus gibi değişemeyeceğimiz belli.
Aşağılanan bir kölenin eziyetli bir haftadan sonra
Kavuştuğu zevkli saati;
Boşuna bekliyor efendisi. -Yoksa haz, sadece
Bir bardak su mu yorgun düşene,
Ve ölüm mü, kendini dalgalarına kaptırana?

İBLİS

Ooo! Ne yaman ahlak dersi,
Elde süslü kupayla, yatarken kızların göğsünde.-
- Hani ne oldu bahsiniz?-

ADEM

Eğer ben kaybedersem,
Julia senin.-

CATULUS

Ya kazanırsan?

ADEM

Atın

Benim.-

CATULUS

Ama dört hafta sonra geri alırsın,

Almazsan, atarım balıklı gölüme.-

İBLİS

Bak, bu güzel iri balığı ye, Julia!

Biliyorsun ya, sonra yem olacaksın başkalarına.

HAVVA

Ne olmuş sanki, iğrenç kurt da senin gövdende beslenmiyor mu?

Sevinsin yaşayan; yok eğer

Sevinemiyorsa, kahkaha atсын en azından.

(İçer.)

ADEM

(Gladiyatör'e hitaben)

İyi dayan, hey!-

CATULUS

Haydi göster kendini yiğit!

(Catulus'un gladiyatörü düşer ve hayatının başışlanması için elini kaldırır. Adem, başışlama işaretini vereceken Catulus elini tutar ve avucunu yumruk yaparak baş parmağını gladiyatöre doğru uzatır.)

Recipe ferrum! -Korkak rezil;

Bol bol kölem var, hasis değilim.

Esirgenir mi bu heyecan verici sahne

Güzel hanımlardan?

Öpüşme çok daha tatlı,

İhtiras daha hareketli olur, dökülünce biraz kan.

(Bu arada gladiyatör, hasmı tarafından öldürülür.)

ADEM

At benim oldu; gel Julia'm, kucakla beni.

Götürün cesedi. -Başlasın dans!

Başka oyuna geçin artık,

Bu fasıldan bu günlük yeter.

(Cesedi götürürler, sahneye dansözler çıkar.)

CATULUS

Cluvia!

Gel sen de buraya, uzun süre bakamıyorum

Kucaklaşırken başkaları.

İBLİS

Ya biz Hippia,

İzlemeyelim mi onları?

Ama önce yala dudaklarını, zehir olmasın üstünde.

Hah işte öyle, şimdi artık zevke dalabiliriz gülüm.

ADEM

Neden bu kadar hızlı çarpıyor kalbin,

Rahat edemiyorum göğsünde, Julia.

(Fısıldaşırlar.)

İBLİS

Hele bakın, bu deli hala kalpten söz ediyor!-

CATULUS

Bak güzelim, ben senin kalbine karışmıyorum,

Yapabilirsin istediğini, tek bilmeyeyim.

Bana yeter, dudaklarının daima ateşli ve bana hazır olması.

CLUVIA

Ne kadar iyisin şekerim! Kadehimi sana kaldırıyorum.

(İçer)

CATULUS

Peki, Cluvia, peki, yeter ki sen yumuşak kolunu

Tatlı göğsünü esirgeme benden.

Hele bak, çelengim de kaydı başımdan.-

(Dansözlere hitaben)

Harikulade dansınızdaki mükemmel ahenk,

Letafetle birleşen ateşli şehvet!

CLUVIA

Gözlerini kapatırım bak, eğer orda bulmaya kalkarsan

Benim de uğruna yarıştığım şeyi;

Üstelik güzel tek bir söz bile işitmiyorum senden.-

(İblis'i göstererek)

Şunun ekşi suratına bak, daha iyi -

HİPPÍA

(Şarkı söyler.)

Şaraba, aşka

Doyulamaz, doyulamaz;

Her bir kadehin

Tadı başka,

Hele bu tatlı sarhoşluk, çakırkeyflik,

Yaldız sürüyor varlığımıza,

Güneşin, çatlak mezar taşlarına yaptığı gibi.

Şaraba, aşka

Doyulamaz, doyulamaz;

Her bir kızın

Sihiri başka.

HEPSİ BİRDEN

Hele bu tatlı sarhoşluk, çakırkeyflik,

Yaldız sürüyor varlığımıza,

Güneşin, çatlak mezar taşlarına yaptığı gibi.

CATULUS

Güzel, sahiden öyle. Ya sen Cluvia, sen ne biliyorsun?

CLUVIA

(Şarkı söyler)

Eskiden ne deliymiş dünya:

Dul yatağında Lucretia'yı

Aramış yakışıklı dostu,

Alevlenmeyip dudakları şehveti istemeyince

Soluğu kerhanede alacak yerde öteki

Batırmış göğsüne soğuk demiri.-

HEPSİ BİRDEN

Sevinelim, şimdi çok daha akıllı dünya,

Sevinelim bu dünyada yaşıyoruz biz.-

CLUVIA

Eskiden ne deliyemiş dünya:

Brutus güzel villasında oturacağına

Alıp kılıcını gitmiş savaşa

Alelaide bir paralı asker gibi, hem de ne için?...

Aşağılık halkın refahı için,

Ve canını vermiş ıssız diyarlarda.

HEPSİ BİRDEN

Sevinelim, şimdi çok daha akıllı dünya

Sevinelim, bu dünyada yaşıyoruz biz.-

İBLİS

Yaşa Cluvia, Hippia'dan baskın çıktı

şairi ben olmak isterdim bu çarkının.

ADEM

Ya sen Julia, neden şarkı söylemiyorsun, neden dertlisin?

Çevremizde herkes neşeli, gülüyor,

Göğsümde dinlenmek gitmiyor mu hoşuna?-

HAVVA

Gitmez olur mu hiç. Lakin bağışla Sergiolus,

Mutluluk, ciddileştirdiği için beni.

Yüksekten atılan kahkaha gerçek olamaz bence.

En tatlı anımıza bile karışır

Bir nebzesi, söylenmeye acıların,

Belki sezeriz, böyle bir anın - çiçek,

Ve böylece de hazan yaprağı olduğunu.

ADEM

Ah, benim de böyle duygularım var.

HAVVA

Hele şarkı ve musiki dinlerken

Dar ve sınırlı sözü işitmiyorum bile.

Sesin akışı kayak gibi sallıyor beni,

Rüyada imiş gibi hissediyorum kendimi:

Çok çok gerilere gidiyorum sesin titreşimiyle

Güneşli palmiye ağaçlarının altında

Masum, şen ve çocuksu olduğum,

Ruhumun görevinin ise yüce ve soylu olduğu yere.

Affet, çılgınca bir rüyanın sihiri

Bütün bunlar. -Gel öpeyim seni - uyanıyorum hemen.

ADEM

Yeter, bitsin artık müzik, dans; içim bulanıyor

Bu bitmez tükenmez tatlı denizden.

Acı tat diliyor kalbim,

Şarabıma kekrelik, ağı

Kırmızı dudaklara ve felaket başıma.

(Dansözler giderler, dışarıdan çığlıklar duyulur.)

Bu çığlıklar ne, ciğerine işliyor insanın?

İBLİS

Çarmıha geriliyor birkaç çılgın,

Hulyasını kurmuşlar kardeşliğin ve hakkın.

CATULUS

İsabet olmuş. Ne diye oturmamışlar evlerinde

Haz içinde unutarak dünyayı,

Ne diye karışmışlar başkalarının işine?

İBLİS

Dilencinin istediği, kardeşi olmaktır zenginin,

Değiştir yerlerini, onlar çarmıha gerer seni.

CATULUS

Haydi gülelim öyleyse, alay edelim sefaletle, iktidarla

Şehrimizi kasıp kavuran vebayla,

Ve Tanrının başımıza getirdiği bütün belalarla.

(Yeni feryatlar duyulur.)

ADEM

(Kendi kendine)

Rüyada imiş gibi hissediyorum kendimi,

Çok çok gerilere gidiyorum sesin titreşimiyle,

Ruhumun görevinin yüce ve soylu olduğu yere-

Böyle dememiş miydin, Julia?

HAVVA

Evet.

(Bu arada ortalık karamıştır. Avlunun önünden tibia'lar, meşaleler ve ah çeken kadınlarla bir cenaze geçer. Herkes donuk bir sessizliğe gömülür. Bir süre devam eden sessizlikten sonra.)

İBLİS

(Kahkaha atarak)

Ne oldu, bakıyorum keyifler kaçtı,

Şarap mı bitti, latife mi tükendi?

Bu ekşi suratlı beye bile çok geliyor bu durgunluk.

Yoksa aramızdan biri korkuyor mu dersiniz,

Yahut da imana mı geldi acaba?

ADEM

(Kupasını İblis'e doğru fırlatarak)

Geber, böyle sanıyorsan eğer.

İBLİS

Yeni misafir çağırayım aramıza bari,

Keyfimiz tazelenir yeni gelenle belki.

Hey! Hizmetkarlar, derhal çağırın

Ŗu meŖaleyle ilerleyeni; gelsin,

Bir kadeh iki ikram edelim.-

(Açık tabut içindeki ölüyü getirerek masanın üstüne koyarlar. Tabutun eŖliėindekiiler arka planda kalır. İblis kadehini kaldırır.)

İ bakalım kardeŖ, yarın bana, bugün sana!

HİPPİA

Belki de öpücüğü yeğlersin!

İBLİS

Kucakla p!

al ağzından l parasını.

HİPPİA

Seni öptükten sonra onu neden pmeyeyim?

(ly per. EŖlik edenler arasından Havari Petrus ortaya çıkar.)

HAVARİ PETRUS

Dur! Vebayı emiyorsun:

(Hepsi birden yerlerinden dehŖetle doğrulurlar.)

HEPSİ BİRDEN

Veba - Eyvah - ekilin!

HAVARİ PETRUS

Sen ey sefil, alçak güruh!

Talih kuŖu dururken tepende,

Tanrıyı, fazileti alayla iğnedin

GneŖ ıŖıėında yüzen arsız bir sinek gibi -

Lakin felaket dayanınca kapına

Tanrının yüce parmağı değince sana,

Alçakça sinip, pis bir çaresizliğe gmlyorsun.

Göklerin cezasının omuzlarına çöktüğünü

Hissetmiyor musun? Bak, etrafına bak

Kent yıkılıp yok oluyor, kaba bir yabancı halk

iğniyor altın ekinlerini,

Dağılıyor düzen. Ne emreden var,
Ne de söz dinleyen. Haydutluk, cinayet
Kol geziyor masum ev bark arasında
Çehreyi solduran dert ve korku bırakarak arkasında.
Ne gökten, ne de yerden, ne merhamet var, ne yardım.
Şehvetin sarhoşluğu yetmiyor artık değil mi,
Gönlünün derinlerinde baş kaldıran
Ve güzel amaçlara doğru seni beyhude çağırın
Davetin sözünü külleyip gömmeye.
Tatmin duymuyorsun artık değil mi,
Haz, sadece tiksinti uyandırıyor gönlünde.
Ve endişeyle bakıyorsun çevrene, titriyor dudakların:
Ama ne çare, eski tanrılara
İnancın kalmamış, hepsi taşlaşmış.
(İlahların heykelleri parçalanarak dağılır.)
İşte toz oluyorlar ve sen yeni tanrı bulamıyorsun
Seni cüruftan çıkarıp yeniden yüceltecek.-
Bak etrafına da gör, kentinde
Vebadan daha korkunç kırım yapan ne;
Binlerce kişi kalkıyor yumuşacık divanlardan,
Thebais'in boş meydanlarını
Vahşi anakhoreta'larla doldurmak için,
Orada arıyorlar duyarlılığını kaybetmiş duyularına
Heyecan verecek, yüceltecek bir şeyi.
Ey soysuzlaşmış nesil! Yok olacaksın sen
Bu dünyanın şimdi temizlenmekte olan sinesinden.
HİPPİA
(Masanın önünde yere yığılarak)
Vay başıma gelenler, ne korkunç, ne müthiş acı,
Soğuk terler boşalıyor üstümden, orcus'un ateşi -

Veba, eyvah, veba - ölüyorum!

Ve aranızdan hiçbiriniz korumuyormusunuz beni,

O kadar çok hazzı paylaşmıştık halbuki!

İBLİS

Bugün sana, yarın bana şekerim.-

HİPPİA

Öldürün bari, yoksa tutar bedduam.

HAVARİ PETRUS

(Yanına yaklaşarak)

Beddua etme, kızım, hatta affet-

Ben korurum seni ve de ulu Tanrı,

Kutsal sevginin ebedi tanrısı.

Yücel huzuruna doğru onun,

İşte bu suyla, her türlü cüruftan temizlenecek ruhun,

Ve erişeceksin ona.-

(Masadan aldığı kaptan vaftiz eder.)

HİPPİA

Mukaddes peder, rahatladı içim.

(Ölür.)

CATULUS

(Yürümeye başlar.)

Ben hemen bugün Thebais'e gidiyorum.

Tiksindim günahkar dünyadan.

CLUVIA

Dur Catulus, ben de geliyorum seninle-

(Çıkarlar.)

ADEM

(Düşünerek öne doğru yürür, Havva peşinden gelir.)

Sen hala burada mısın, Julia, ne işin var söyle,

Ölümün sevinci öldürdüğü yerde?

Senin yanın değil mi benim yerim?

Ah Sergiolus, bilsen, ne kadar soylu

Duygular bulabilirdin, geçici hazdan başka

Bir şey aramadığın bu göğüste!-

ADEM

Kendimde de aynı şeyi aramadım mı? Ne kadar yazık oldu!

Yok olmak sefilcesine, bir hiç gibi

Ve o zamana kadar da azap çekmek! Ah, eğer varsa Tanrı,

(Yere diz çökerek ellerini göğe doğru kaldırır.)

Bizi düşünüyorsa ve hakimiyeti varsa üstümüzde,

Yeni bir halk yaratsın ve yeni bir ölkü versin dünyaya,

Yozlaşana yeni kan karışsın böylece

Ve soylunun, yücelerek çevresi olsun.

Anlıyorum, eskidi artık

Bizim olan her şey - ve yenisini yaratmaya

Gücümüz az. Tanrım, işit beni!

(Gökteki Gloria üzerinde ha belirir. Dağların ardından, yanmakta olan şehrin kızılığı görünür. Tepelerden, barbar gruplar inmeye başlarlar. Uzaktan ilahi bir musiki duyulur.)

İBLİS

(Kendi kendine)

Sırtımı ürpertiyor biraz bu manzara.

Ama benim mücadele etmem gereken insan, değil mi ya?

Benim beceremediğimi, o yapıyor yerime.

Çok rastladım zaten benzer latifelere.

Gloria yavaşça kaybolunca

(Din adına) Kan akıtacak ha kalacak yerine.

HAVARİ PETRUS

Rab sesini işitti, -Bak etrafına,

Soysuzlaşmış dünya yeniden doğmaya başladı.

Ayı postuna bürünmüş bu barbar savaşçılar

Yangın ateşi atıyorlar ışıklı şehirlere,
Çiğniyor atları, geçen yüzyılın ekinlerini
Ve ahırlarını buluyorlar, terk edilmiş tapınakların
Duvarları arasında; yeni kan getiriyorlar.
İncelip tükenen damarlara.

Ve Roma'nın sirkinde ilahi söyleyenler
-Kudurmuş kaplan paralarırken göğüslerini-
Yeni ülkü getiriyorlar: Kardeşliği ve
Bireyin kurtuluşunu;
Bu ülküler sarsacak dünyayı.-

ADEM

Hissediyorum, ah hissediyorum ki ruhun, şişkin yastıklarda
Kaygısız zevklere dalmaktan başka şeye de ihtiyacı var;
Yürekteki kanın yavaşça akışının verdiği
Zevkten başkası nasıl oluyor acaba?

HAVARİ PETRUS

O halde hedefin: Tanrıya şan
Kendine ise emek olsun. Birey özgürdür
İçinde var olan her şeyi yaratmakta.
Dinlenecek emir tektir: ve sevgidir o da.

ADEM

Haydi savaşa, haydi coşalım öyleyse
Yeni öğretiyi uğruna. Yaratalım yeni dünyayı.
Bu dünyanın çiçeği: şövalye şerefi,
şii: mihrabın yanında
Yücelen kadın ideali.
(Petrus'a dayanarak yürür.)

İBLİS

Ah Adem, olmayacak şey coşturuyor seni!
Ama erkek olana yaraşır ve şerefli şanlıdır da.

Tanrı beğenir, yüceltir çünkü göğe doğru.

Şeytanın da gider hoşuna, çünkü umutsuzluğa düşürecektir

Sonunda.-

(Ademin arkasından gider.)

.....

YEDİNCİ SAHNE

(Konstantinopol. Birkaç kentlinin dolaştığı pazar yeri. - Tam ortasında Patrik'in sarayı. Sağ yanında rahibelerin manastırı, sol yanı ise koruluk. Olgun erkek çağındaki Adem (Tankred), diğer şövalyelerle birlikte, Asya'dan dönen Haçlı ordularının başında, dalgalanan bayraklar ve davul sesleri arasında gelir; İblis, silahtarı. Akşam vakitleri, daha sonraları ise gece.)

BİRİNCİ KENTLİ

İşte gene bir barbar ordu geliyor.

Kaçalım; kapıları bacaları kapayalım,

Soyguna heveslenmesinler yine.

İKİNCİ KENTLİ

Kaçıralım kadınlarımızı; bu yabani ayak takımı

İyi tanır sarayların sefahatını.

BİRİNCİ KENTLİ

Kadınlarımız da haklarını, galip gelenin.

ADEM

Durun, niye kaçıyorsunuz bizden;

Görmüyor musunuz hepimizi

Kardeşçesine, tek amaca bağlayan bu kutsal işareti?-

Götürdük Asya'ya dinimizi,

Sevginin öğretisini. Bir zamanlar, aralarında

Selametimizin beşiğinin sallandığı, bugün

Yabanileşmiş milyonlara inayet olsun diye.

Sizin aranızda yok mu sevgi?-

BİRİNCİ KENTLİ

Çok duyduk biz bu türden demeçleri,

Ve ardından hemen, ateşler yağdı evlerimize.

(Kaçışirlar.)

ADEM

(Şövalyelere hitaben)

Görüyor musunuz, işte mel'un meyvesidir bu,
Bir yığın soyguncunun alçakça birtakım hesaplarla
Elinde kutsal bayrağı sallayıp
Halkın tutkusuna adice dalkavukluk ederek
Hak etmediği yöneticilik mevkiine tırmanmasının.-
Şövalye dostlarım! Leke düşmemiş namus,
Tanrıya kutsal övgü,
Kadınların himayesi ve yiğitlik
Yazılı oldukça kılıçlarımızda, bize düşer
Bu mendebur ifriti zaptetmek
Ve isteğine rağmen, biteviye
Büyük ve soylu şeyler yapmaya sevk etmek.-

İBLİS

Güzel konuşuyorsun, Tankred, ama, ya eğer halk
İnanmıyorsa artık senin kumandan olduğuna -

ADEM

Zafer, ülkünün olduğu yerdedir.

Ezerim.-

İBLİS

Peki, ya eğer onun da ülküsü varsa?

Alçalır mısın ona o zaman?

ADEM

Neden alçalayım?

Çok daha soylu olmaz mı onu yükseltmek? -

Payını kıskandığın için yandaş kabul etmemek mücadeleye

Ne kadar dar yüreklilikse, yandaşın olmadığı için

Vazgeçmek mücadelenin zor yerinden

O kadar bayağılıktır.-

İBLİS

Bak ama ne hallere düştü

Roma sirkindeki şehitlerin, uğruna kurban olduğu büyük ülkü.-

Ya bireyin kurtuluşu?-

O şahane kardeşlik!

ADEM

Alay etme.- Ah, sanma ki kutsal öğretiyi

Kavrayamıyorum. Yaşamımın emeli bu.-

Yapabilir ve yapsın da: kendinde kutsal kıvılcım duyanı

Ve bize yükselmeyi başarıyı, memnunlukla alırsak aramıza.

Tek bir kılıç darbesi, şövalye payesine yüceltir onu.

Lakin, korumamız gerek, hazinelerini müessesemizin

Hala kaynamakta olan kargaşaya karşı.

Ah keşke, keşke gelse o günler,

O vakit gerçekleşecek halasımız

Her şey arınıp da yıkılınca engel.-

Ama kuşku duyardım o günün geleceğinden,

Eğer bu büyük eseri başlatan

Bizzat kendisi olmasaydı ulu Tanrının.-

Dostlarım, gördünüz nasıl karşılandık!

Gürültülü kentin halkı arasında yetimler gibi kaldık.

Dinsizler arasında alıştığımız gibi artık,

Şuradaki korulukta kamp kurmaktan

Başka yapacak iş kalmadı. Güzel günler başlayıncaya kadar.

Haydi çıkın yola, ben de geliyorum peşinizden,

Her şövalye sorumludur kendi kavminden.

(Haçlılar kamp kurarlar.)

İBLİS

Ne yazık, son zamanlarda güzel ülkülerin

Mahut elma'dan başka ürün vermiyor,

Dışı kırmızı, ama içi çürük.

ADEM

Dur bakalım!

Soylu hiçbir şeye inanmıyor musun artık?

İBLİS

İnansam ne çıkar, soyun inanmadıktan sonra?-

Denizin dalgaları arasında bir fener gibi

Ortaya koyduğum şu şövalyelik müessesesi

Gün gelecek sönecek, yıkılacak yarısı,

Ve cesur yolcu için çok daha tehlikeli bir kaya olacak

Hiçbir zaman ışık vermemiş diğer bütün fenerlerden.-

Yaşayan ve bereket saçan her şey

Zamanla ölür, uçar ruhu,

İğrenç bir leş gibi sürdürür yaşamını gövde

Öldürücü zehirler yayar nefesiyle

Etrafında gelişen yeni dünyaya.-

Böyle kalıyor işte bize, geçmiş zamanların;

Büyükleri.

ADEM

Müessesemiz çökünceye kadar

Belki de kutsal öğretileri etkiler yığınları,

Tehlike kalmaz o zaman.

İBLİS

Kutsal öğretiler.-

İşte tam da bu kutsal öğretilerdir sizin belanız,

Tesadüfen keşfettiniz onları:

Evirip çeviriyor, inceltip siviriliyor

Kırk yarıyorsunuz

Delilik ya da köstek halini alıncaya kadar.

Egzakt kavramların yeri yoktur zihinde,
Buna rağmen sizler, bunu arıyorsunuz,
Belanızı bulana kadar, mağrur insanlar.-
Bak şu kılıca, bir kıl payı büyük de olabilir
Küçük de, özü değişmez.
Sonsuza kadar sürdürebiliriz bunu;
Peki öyleyse, sınır koyacak olan egzakt nokta nerede?
Ama duyuların fark ediyor hemen
Değişiklik, özünde gerçekleştiği anda.-
Yahu ne diye uğraşıyorum - yoruyor konuşma,
Kendin baksana biraz etrafına.
(Birkaç kentli gene ortaya çıkar.)

ADEM

Dostlarım, halkım yorgun, sığınacak yer arıyor,
Hristiyanlığın başkentinde
Boşa çıkmayacaktır bu isteği her halde.-

ÜÇÜNCÜ KENTLİ

İyi, ama sakın
Dinsizlikten de kötü olan dalalet mezhebinden olmayasın.

DÖRDÜNCÜ KENTLİ

Söyle bakalım, hangisine inanıyorsun, Homousion'a mı?
Yoksa Homoiusion'a mı?

ADEM

Anlayamadım.-

İBLİS

Görüyorsunuz, şüphesi var; sahte dinli bu da.

BİRÇOKLARI BİRDEN

Kaçalım bunlardan, kapanalım evlerimize.-

Lanet olsun, bunları barındıracak olanlara.

(Dağılırlar. Patrik, maiyetindekilerle birlikte büyük bir

tantanayla saraydan çıkar; arkalarından, bir grup rahibin gözetiminde, dalalette oldukları için zincire vurulmuş kişiler gelir; onların peşinden de askerler ve halk.)

ADEM

Şaştım doğrusu! Söylesene bana, hangi hükümdar

Bu gelen, böylesine kibirli, meydan okurcasına?-

İBLİS

Başpatrik. Havarilerin halefi.

ADEM

Ya şu yalın ayak yürüyen iğrenç kopuk takımı,

Hani şu zincirlenmiş kişilere sinsi bir sevinçle

Ve sahte bir huşu ile eşlik edenler?

İBLİS

Hayasız-Hristiyan rahipler takımı.

ADEM

Yaşadığım eski dağlarda görmemiştim böylesini.

İBLİS

Sonra görürsün; miskin hastalığı, bilirsin

Yavaş yayılır. Ama dikkat et, sakın tahkir etme

Bu mutlak faziletli ve tam da bundan ötürü

Affetmek nedir tanımayan bu takımı.

ADEM

Acaba nasıl

Bir fazilet bu, bunlara özgü olan?

İBLİS

Faziletleri: eziyet, nefsinden feragat,

Yani üstadının çarımhta başladığı.

ADEM

Ama o, bu yolla bir dünyaya halas getirmişti.

Bu adilerin yaptıkları ise Tanrıya küfür,

Tanrının inayetini horgören isyancılar gibi.

Ayı ile savaşta kullanılması kahramanlık sayılan -

Silahla sivri sineğe saldıran kişi

Delidir.

İBLİS

Peki, ya onlar sivri sineğe

Ayı niyetine bakıyorlarsa. - Hakları yok mu buna?

Dünyanın tadını çıkarmak isteyenleri cehenneme yollamaya?

ADEM

Görüyorum, Tomas gibi ben de, ve inanmıyorum.-

Karşı koyacağım bu hayallere.-

(Patrik'in önüne gider.)

Aziz peder! Mukaddes mezarın mücahitleriyiz,

Yorucu yolun yorgunluğunu çıkarmak için

Bu kentin halkı bizi kabul etmedi bile.-

Sen ki o kadar ulusun, yardım et davamıza.

PATRİK

Oğlum, vaktim yok şimdi ufak işlerle uğraşmaya,

Tanrıya övgü ve halkın selameti bekliyor beni.

Dalalete düşenleri mahkum etmem gerek,

Zehir saçarak her yana, çoğalıyorlar ayrık otu gibi,

Gerçi aman vermeden yok ediyoruz, ama

Cehennem durmadan canlandırıp, musallat ediyor onları başımıza.

Ama sizler ehlihalip iseniz eğer,

Arabı uzaklarda aramak niye,

Daha tehlikeli düşman burada dururken.

Haydi yürüyün köyelerine, yok edin onları,

Öldürün kadınları, ihtiyarları, çocukları.

ADEM

Masumları mı aziz peder, bunu istemezsin her halde.-

PATRİK

Yılan da masumdur yavru iken,

Ya da alınınca zehiri,

Esirgiyor musun?

ADEM

Gerçekten dehşetli bir günah olmalı

Böylesine müthiş bir öfkeye düşüren

Sevginin kilisesini.

PATRİK

Oğlum!

Seven, vücudun hoşuna gitmeye çalışan değil,

-Gerekirse keskin kılıçtan yürüyüp, alevlerden geçerek-

Ruhu, geri götürüp kavuşturandır, şu sözleri söyleyene:

Barış değil, savaş getiriyorum dünyaya.- Bu kötü dinliler

Ekanim-i selase'nin esrarengiz öğretisinde

Homoiusion ilan ediyorlar,

Oysa kilise, homoiusion

Diyor, dinin maddesi olarak.-

RAHİPLER

Ölecekler! Odun yığınları alev aldı bile.-

ADEM

Vazgeçin dostlarım şu i'den

Daha büyük fedakarlık olur, yaşamı hiçe saymanız

Mukaddes mezar uğruna verilecek kahramanca kavgada.-

DALALET MEZHEBİNDEN BİR İHTİYAR

Şeytan ayartma, biz gerçek din uğruna

Tanrının buyurduğu yerde dökeriz kanımızı.

BİR RAHİP

Utanmaz, bir de gerçek dinden söz ediyorsun!

DALALET MEZHEBİNDEN BİR İHTİYAR

Rimini Ruhani Meclisi ve daha birçokları

Bizi desteklemiyor mu?

RAHİP

Yanlış yola saptı.

Ama Nicae ve diğer gerçek dinli

Ruhani meclisleri bizden yana olmadı mı?

DALALET MEZHEBİNDEN BİR İHTİYAR

Onlar taraf tutuyor.- Ne denli küstah bir davranış

Yarışmaya girmek bizimle. Cevap ver bakalım,

Tek bir tane kilise başınız var mı

Arius ya da iki Euseb gibi?-

RAHİP

Ya sizin, var mı Athanasius'unuz?

DALALET MEZHEBİNDEN BİR İHTİYAR

Hani şehitleriniz?

RAHİP

Sizinkilerden daha çok!

DALALET MEZHEBİNDEN BİR İHTİYAR

Ama ne şehitler!

Aldanıp şeytana, cehennemlik oldular.-

Benden söylemesi, sizlersiniz büyük Babylon,

Hani Aziz Jan'ın yazdığı şu fahişe

Yeryüzünden yok olacak olan.-

RAHİP

Yedi başlı ejderha, sahte Mesih

Sizsiniz, Aziz Jan'ın sözünü ettiği

Reziller, düzenbazlar, şeytanın can yoldaşları.

DALALET MEZHEBİNDEN BİR İHTİYAR

Haydutlar, yılanlar, sefihler, doymak bilmezler...

PATRİK

Yeter, çok vakit harcıyoruz, götürün,

Tanrı uğruna yakılmak üzere odun yığının!a!

DALALET MEZHEBİNDEN BİR İHTİYAR

Tanrı uğruna, doğru söyledin kötü ruhlu;

Tanrı uğruna veriliyor kurbanlar.-

Kuvvetlisiniz, keyfinizin istediğini yapıyorsunuz,

Ama doğru mu yaptıklarınız, Tanrı verecek hükmü.-

İşlediğiniz günah saatleri sayılı;

Ülkü yaşıyor ve parlayan alev in ışığı

İlerdeki yüzyıllara vuruyor.-

Gelin dostların, şerefle ölelim!

DALALET MEZHEBİNDEN BİR İHTİYAR

Koro halinde

1. Benim kudretli Tanrım, benim kudretli Tanrım, neden terk ettin beni, beni muhafaza etmekten, benim ahlarımla sesini dinlemekten neden uzaklaştın?

2. Benim Tanrım, sabahtan akşama kadar haykırıyorum, ama duymuyorsun beni, geceleyin bile huzurum yok benim.

3. Sen ki kutsalsın--- (XX. Mezamir)

RAHİPLER

(Koro halinde)

1. Benimle davacı olanlardan davacı ol Tanrım ve benimle mücadele edenlerle mücadele et.

2. Silahını kalkanını al, yardıma koş.

3. Mızrağını al, beni rahatsız edenlerin yolunu kes.
(XXXV. Mezamir)

(Bu arada Patrik ve yanındakiler çekilirler. Birkaç rahip, ellerinde kefarete kağıtlarıyla haçlıların arasına karışır.)

İBLİS

Neden kesildi sesin soluğun, neden ürperiyorsun?

Trajedi gibi mi geldi sana? Komedi yanından

Alıver bak nasıl eğlendirecek.

ADEM

Ah, ne olur latife etme! Nasıl olur bir i yüzünden

Böyle gözleri kapalı gitmek ölüme?-

O halde yüce ve mükemmel olan ne?

İBLİS

Belki de başkasını güldüren.

Tek kıl payı ayırır bu iki kavramı birbirinden,

Yürekteki bir sestir, aralarında hükmeden.

Esrarengiz hakim ise, sempati,

Ya tanrılaştırır ya da öldürür alayıyla.-

ADEM

Nerden gördü gözlerim bu günahı!

Mağrur bilimde bu hiçten kavgayı,

Ustaca alınmış bu öldürücü zehiri

En parlak, en taze çiçekten.-

Bu güzel çiçeği tanıdım bir zamanlar,

Şimdi yasaklanan inancımızın yeşerdiği dönemde.

Kim mahvetti, suçlu kim?

İBLİS

Suçlu, bizzat kendisidir zaferin.

Yüz ayrı menfaat yaratır ve dağıtır zafer.

Birleştiren ve şehit isteyen felaket

Kuvvet verir. Dalalette olanlarda bu var.

ADEM

Aslında fırlatıp kılıcımı

Dönerdim hemen kuzeydeki yurduma

Bakir ormanların gölgesinde

Erkeklik şerefine ve tertemiz sadeliğin

Bu yamyassı çağın zehirine kafa tuttuğu yere;

Eğer gizliden bir ses biteviye fısıldamasaydı

Bu çağı benim, yeni baştan yaratmam gerektiğini.

İBLİS

Boşuna gayret! Zira birey asla
Çağına üstün gelemes.
Çağ bir akımdır, sürükler ya da batırır,
Birey, yüzücüsüdür onun, yöneticisi değil.-
Tarihin, büyükler diye kaydettikleri,
Etkisi olanlar yani, çağlarını anladılar; -
Yeni kavramlar doğurmadılar.
Horoz öttüğü için tan ağarmaz,
Tan ağardığı için öter horoz.-
Orada, ayaklarında prangayla gidenler
Şehit olmaya, çevrelerinde alay.
Önlerinde tek bir insan izi görüyorlar,
Aralarında yeni düşünce ışıyor;
Kendilerinden sonra gelecek olanların, sokağın havasıyla
Dertsiz, teneffüs edecekleri şeyler için şimdi onlar ölüyorlar.
Haydi vazgeçelim bunlardan; sen biraz baksana taburuna,
Şu pis rahipler ne diye dolaşıyorlar orada,
Ne rezillikler yapıyor, ne palavralar atıyorlar
Ellerini kollarını çılgınca sallayarak.-
Dinleyelim bakalım, ne diyorlar.

BİR RAHİP

(Oraya sokulan haçlılar arasında) -

Alın kahramanlar, alın!

Alın, tövbe öğretisini alın

Rehber olarak her kuşunuza karşı;

Bu öğretecektir size, katilin, sefihin,

Kilise hırsız ve yalancı tanığın

Cehennemde kaç yıl çile dolduracağını.

Ve gene öğretecektir sizlere, bir yıllık cezanın bedelini

Zenginin yirmi kûsur, fakirin ise

Üç adet solidi ile ödeyebileceğini.

Ödeme gücü olmayanlar için ise

Birkaç bin adet kırbaç darbesinin yeteceğini.

Alın, bu değerli kitabı alın!-

HAÇLILAR

Buraya da!- Bize de verin, aziz peder!-

ADEM

Eyvahlar olsun, satıcı kötü, ama müşteriler ondan da berbat.

Çek kılıcını, darmaduman et bu iğrenç pazarı!

İBLİS

(Müşkül durumda kalarak)

Affet, bu rahip benim eski ahpabım.

Hem ben bu dünyadan nefret de etmiyorum,

Tanrıya övgü olunca rağbete,

Ben de rağbette oluyorum onunla birlikte.

Sadece sen biraz aşağıda kaldın.

(Havva (İzora) ve nedimesi Helene, çığılıklar atarak Adem'e doğru koşmaya başlayınca peşlerinden kovalayan birkaç haçlı asker, hemen kaçar.)

HAVVA

(Olduğu yere yığılarak)

Kurtar beni yiğit!-

ADEM

(Kolları arasına alarak)

Kendine gel, ah, soylu kadın,

Burada kimse dokunamaz sana. -Aç güzel gözlerini.

Ne kadar da büyüleyici! -Acaba ne geldi başına?

HELENE

Doğayı seyre çıkmıştık

Gölgeli ağaçları arasında bahçemizin.

Taze çimenlere oturmuş her şeyden habersiz

Bülbülü dinliyor, ona eşlik ediyorduk ki
Birden, vahşi ışıltılarla parlayan
Bir çift göz gördük çalıkların ardından.
Korkup kaçmaya başladık, peşimizden
Soluyarak, gürültülü adımlarla kovalayan dört haçlı
Tam yakalıyordu ki, sana eriştik.

ADEM

Bilmiyorum, dilesem mi acaba uyanmanı;
Ya terk ediverirsen beni, rüya misali?
Nasıl da ruhlaşabilir vücut böyle,
Nasıl bu kadar soylu, bu kadar tapılacak olabilir?-

İBLİS

Ruhlaşmış vücut! - Bak, doğrusu felek
Daha iyi ceza bulamazdı sevdalının
Çılgınlıklarına; Gerçekleştirseydi eğer
Onun sevdiğine söylediği her şeyi.-

ADEM

Seni bir zamanlar tanıdım gibi geliyor bana,
Tanrının ayakları dibinde beraberdik galiba.

İBLİS

Çok rica ederim, şunu unutma asla:
Ne kadar eğlenceliyse aşk, iki kişi baş başayken
O kadar tatsız gelir üçüncü kişiye.

ADEM

Gözlerini açtı- gülümsüyor, şükürler olsun Tanrıya!

HAVVA

Kurtardın beni şövalye, söyle nasıl teşekkür edeyim sana?

ADEM

Dudaklarından çıkan bu söz, en büyük mükafat değil mi?

İBLİS

(Helene'ye hitaben)

Pek cılız bu mükafat, ya bana bu da mı yok?-

HELENE

Benim sana niye şükran borcum olsun?

İBLİS

Ne ya, soylu şövalyenin

Seni de mi kurtardığını sanıyorsun? Amma beğenmişsin kendini!

Şövalye olunca küçük hanımı kurtaran

Elbet silahtarı olacaktır nedimesinin imdadına koşan.

HELENE

Sanki ne kazandım? Şükran duysam,

Aynı felaket gene bulacak beni.

Duymasam, çilem aynı.-

Çirkin de değildi hani, bizi kovalayan dört haçlı.

ADEM

Nereye götürüyüm seni hanım, emret!

HAVVA

Hemen önümüzde duruyor, Manastırın kapısı.

ADEM

Manastır mı dedin? Eyvah, ama kapısı

Umutumun önünde kapanmayacak değil mi?

Bir hatıra ver bana, takayım bu haça

Ki görevimde savaşa çağırdıkça beni

En güzel rüyalarımı getirsin hayalini.

Bıkmayayım beklemekten; sonunda,

Mücadelemin karşılığını alacağım uzun yılların geçmesini.-

HAVVA

Al bu kurdeleyi.-

ADEM

Bu kapkara kurdeleyi mi?

Ah hanım! Umut istiyorum ben, keder değil, umut.

HAVVA

Bu benim işaretim; veremem başkasını.

Manastır duvarları arasında yeşermez umut.

ADEM

Sevda da yeşermez. Ama senin olduğun yerde

İmkan var mı olmamasına sevdanın!

Giysin gösteriyor daha rahibe olmadığını.

HAVVA

Sorularınla daha fazla üzme beni,

Kederleniyorum gördükçe derdinin arttığını.-

İBLİS

Bu duvarlar seni de mi hapsedecek?

HELENE

Elbette ya, ama denize atılmayacak anahtarı.

İBLİS

Çok yazık - güzel bir şiir döktürecektim doğrusu

Bu acıklı olay üzerine.-

HELENE

Çekil önümden, düzenbaz!

İBLİS

Neden? Büyük ülkü olmaz mı,

Denizin dibine dalmak, anahtarının uğrunda?

HELENE

Bunu istemiyorum senden.

İBLİS

Gidiyorum hemen,

Yiyip yutsun beni diplerin canavarı.

HELENE

Dün, geri dön, öleceğim korkudan-

İyisi mi, pencereye koyarım anahtarını.-

ADEM

Bari adını bağışla,

Dualarıma ne ilave edeceğimi bileyim

Senin için yakarırken Tanrıya;

Madem izin vermedin matemini paylaşmama kaderinin.

HAVVA

Adım İzora. Ya seninki şövalye?

Dua etmek daha çok yakışır manastırdaki bakireye.

ADEM

Benimkisi Tankred.

HAVVA

Tanrıya emanet ol, Tankred!

ADEM

Ah İzora, bu kadar çabuk terk etme beni,

Yoksa lanetlerim, ilk kez

Vedalaşmak üzere söylediğin ismi.-

Çok kısa sürdü bu an, rüya için bile kısa;

Böyle esrarengiz kalırsan nasıl devam ettirebilirim,

Ve kaderinin değerli iplikleriyle

Nasıl işleyebilirim?-

HAVVA

Dinle öyleyse başımdan geçenleri.

Babam da mukaddes mezarın mücahidi idi.

Bir gece yarısı vahşi düşman baskın verince

Kampına, naralar atarak, her türlü silahla,

Kurtulmaya umut kalmadığını görüp

Yemin etmiş Meryem Ana'ya

Geri dönebilirse eğer, henüz bir çocuk olan beni

Ona adayacağına.

Geri döndü; şimdi ben kendimi İsa'ya hasrederek

Yerine getiriyorum adağı.

ADEM

Ah, aziz Meryem Ana!

Sen ki temiz sevgiyi tecessüm ettirensin,

Nasıl oldu da gitmedi gücüne

Faziletlerine günah damgasını vuran,

Ve göklerin merhametini lanete çeviren

Böyle günahkar bir yemin.-

HELENE

Ya sen, benim kaderimi öğrenmek istemiyor musun?

İBLİS

Sen söylemeden de biliyorum: sevdin, aldandın,

Yeniden sevdin, bu sefer sen aldattın.

Bir daha sevdin - bıktın yığıdinden;

Ve şimdi boş kalbin yeni konuk bekliyor.-

HELENE

Amma garip! Şeytan mısın, nesin?

Ama, kalbimin şimdi boş olduğunu düşünecek kadar

Mütevazı olduğunu sanmamıştım senin.

İBLİS

(Adem'e hitaben)

Çabuk ol paşam! Sen bir türlü vedalaşamıyorsun,

Ben ise, zaferime engel olamıyorum.

ADEM

İzora, her bir sözün ağu oluyor yüreğime.

Bu zehiri tatlılaştırır, ah ne olur, bir busenle.

HAVVA

Bunu nasıl dilersin benden şövalye - duydun yeminimi.

ADEM

Ama benim seni sevmem, yasak değil her halde?

HAVVA

Sen mutlusun, ya ben nasıl unutacağım seni?

Tankred, gidiyorum; tükeniyor kuvvetim.

Tanrıya emanet ol - buluşuruz göklerde.

ADEM

Tanrıya emanet ol. Bu günün anısı kalacak benimle.

(Havva manastıra girer.)

HELENE

(Başını yan tarafa çevirerek)

Seni korkak seni - her şeyi ben mi yapayım yani?

(Eski haline dönerek)

Anahtar pencerede olacak, denizde değil.

(Havva'nın peşinden gider.)

ADEM

(Kendine gelerek)

Haydi gidelim öyleyse!-

İBLİS

Geçmiş ola - bitti artık.-

Bak ne çılgın bir soy seninkisi,

Kah hayvanca ihtirasına araç sayar kadını

Ve kabalaşan ellerle siler süpürür.

Şiirin çiçek tozunu çehresinden,

Kendi kendisini mahrum ederek

Aşkının en zarif çiçeğinden.-

Kah ilahlaştırıp mihraba yerleştirir,

Paralanır uğrunda, boşuna didişir,

Kısır busesi solup dökülene kadar.-

Neden kadını, kadın olmanın yüklediği görevlerin

Kendisine özgü çevresinde bakarak sayamıyor?

(Bu arada ortalık iyice kararmıştır. Ay tepede. İzora ve Helene penceredeler.)

HAVVA

Ne kadar arzuyla baktı bana, nasıl titredi,
Ah bu yiğit erkek titredi önümde,
Ne var ki bana emreden, kadınlık fazileti ve imandır,
Kutsal kurban olarak öleceğim burada.

HELENE

Hayret, ne kadar çılgın bizim cinsimiz!
Vazgeçerse eğer ön yargılardan,
Hayvancasına koşuyor haz peşinden,
Sıyırıp atarak izzetinefsini
Alçalıp debeleniyor çamurda.
Vazgeçmezse eğer, kendi gölgesinden bile korkup
Kısır güzelliğini solmaya terk ediyor,
Hem kendisini hem başkasını mahrum ederek hazdan.-
Neden olmuyor ikisinin arası? Yani ne zararı olur
Ufak bir serüvenin, sevecen ve adaba uygun küçük bir
İlişkinin, aklım almıyor.
Kadın da sadece ruhtan ibaret değil ki.

HAVVA

Helene, baksana dışarı, orada mı hala?
Her halde gidemez o kadar kolayca.
Bir kerecik daha işitsem sözlerini.

ADEM

(İblis'e hitaben)
Bakıver etrafa, pencerede değil mi acaba,
Ardımdan bir kerecik olsun bakmıyor mu?
Bir kere daha görsem güzel endamını.-
İzora! Ah darılma, burada olduğum için hala.

HAVVA

İkimiz için de daha hayırlı olacak burada durmaman.

Kırılan kalp çabuk kaynar,

Ama yeniden kırarsak, ağırır yeniden.-

ADEM

Korkmuyor musun, muazzam bir yürek gibi

Sevdayla çarpan ve aşkın sadece bize yasaklandığı

Sensiz geceye böylece bakmaktan.

Korkmuyor musun, sihrine kapılacağından?-

HAVVA

Ben de duyuyorum hepsini bunların, uçucu bir rüya gibi,

Belki de göklerden geliyor bu dünyaya;

Güzel bir nağme yayılıyor havanın dalgalarında,

Binlerce meleğin, kardeşçe öpücüklerle

Gülümsediğini görüyorum -her yaprak kümesinin ardından.

Ama artık bizimle konuşmuyorlar, Tankred.-

ADEM

Neden, niçin? Bu lanet duvar mı engel olan?

Ben ki o kadar istihkam aldım dinsizin elinden,

Bu engeli mi aşamayacağım?-

İBLİS

Aşamazsın ya, çağın ruhu koruyor çünkü;

Ve senden daha güçlü.

ADEM

Kim demiş onu!

(Arka planda odun yığınının yükselen bir ateşin aydınlığı görülür.)

DALALET MEZHEBİNDEN OLANLAR

(Uzaktan koroyla)

21. Benim ruhumu silahtan, benim vücudumu itlerin elinden koru.

22. Kurtar beni aslanların ağızından ve gergedanların

boynuzlarına karşı beni dinle.

(23. İnsan kardeşlerime senin adını ilan ediyorum;
cemaatlerin ortasında sana övgü düzüyorum.)

HAVVA

Tanrım, günahkar ruhlarını affet onların!-

ADEM

(Ürpererek)

Ne korkunç bir şarkı bu!

İBLİS

Bu, sizin düğün şarkınız.

ADEM

Ne olursa olsun, korkmayacağım,

Senin uğruna her şeye karşı koyacağım.

RAHİPLER

(Uzaktan koroyla)

26. ... bana karşı gelenler sefilliğin ve hakaretlerin en
büyüğüne maruz kalsınlar.

27. Benim hak yolumu isteyenler neşelensinler ve
sevinsinler ve şunları her zaman tekrar etsinler: Tanrı uludur,
kullarına merhametlidir.

(Bu arada manastırın kapısına kadar varmış olan Adem,
yukarıdaki koro başlar başlamaz durur; kulede baykuş öter;
havada cadılar dolaşmaya başlarlar; kapının hemen önünde,
yerden çıkan bir iskelet tehdit ederek Adem'in önünde durur.)

HAVVA

(Pencereyi çarparak)

Yardım et, Tanrım!

İSKELET

Bu kutsal eşikten çekil!

ADEM

Sen kimsin hortlak!

İSKELET

Ben hazır ve nazır

Olacak olanım, her busende, her kucaklamanda.

CADILAR

(Kahkahayla)

Tatlı ekersin, buruk olur meyvesi.

Güvercin yavrusu yanında yılan çıkar kuluçkadan,
İzora, seni çağırıyoruz!-

ADEM

Ne acaip şeyler!

Sizler mi değiştiniz, yoksa ben mi değiştim?

Gülümsediğiniz anda tanıdım sizleri.

Hangisi gerçek, hangisi rüya şimdi?

Büyünüz bağladı elimi kolumu.-

İBLİS

Tesadüfen ne hoş bir topluluğa karıştım.

Ne kadardır bekliyordum bu bahtiyarlığı,

Bu terbiyeli cadılar takımı

Çıplak perileri - her şeye rağmen-

Yüzsüzlükte fersah fersah aşarlar.

Bu eski omuzdaş, bu korkunç ölüm,

Katı fazileti yozlaştırarak

Ademoğlunu tiksindirir bundan.

Selam olsun hepinize! Yazık ki vaktim yok

Aranızda bütün gece gevezelik etmeye.-

(Hayaletler kaybolur.)

Tankred, kalk haydi, Tankred! Sevgilin kapattı

Pencereyi; Gece yarısı ne duruyoruz burada?

Romatizma ağrıları olacak mükafatın.

Helene de nerdeyse gelir, ne yaparım o zaman?

Sevişecek değil ya şeytan,

Gülünç olur kıyamete kadar

Ve kendisi yok eder o zaman kudretini.

Hayret doğrusu, insanoğlu yanıp tutuşarak
Kendini bitiriyor sevda yolunda,
Eline geçen ezinç yalnızca. Şeytan ise buzdan kalbiyle
Kendini son anda güç kurtarabiliyor.

ADEM

Haydi İblis, götür beni, yeni bir oluşa!
Mukaddes ülküler uğrunda giriştim savaşa,
Aşağılık anlayışta melanet buldum.
Tanrıya övgü olsun diye kurban ediyorlar insanı.
İnsana gelince; yozlaşmış; dolduramadı ülkümü.
Sevda duygularını daha soylu kılmak istedim,
Günah damgasını vurdular hazza;
Şövalye fazileti, dedim; hançerledi beni yüreğimden.
Gidelim buradan yeni dünyalara;
Yeterince gösterebildim değerimi,
Savaşmasını da bildim, vazgeçmesini de.
Alnım açık terk edebilirim yerimi.-
Hiçbir şey heyecanlandırmasın artık beni,
Canı istediği gibi dönsün dünya,
Çalışmayacağım artık tekerleklerini düzeltmeye.
Aldırmadan bakarak tökezlemelerine.
Yorulduğum, -dinlenmek istiyorum-

İBLİS

Dinlen öyleyse. Ama doğrusu inanmıyorum,
Ruhunun, bu yerinde durmayan kuvvetin
Seni rahat bırakacağına. Adem, gel peşimden!

.....

SEKİZİNCİ SAHNE

(Prag İmparator Sarayı'nın bahçesi. Sağ yanda çardak,
sol yanda Rasathane. Rasathanenin önünde Kepler'in yazı
masasının, sandalyesinin, astronomi araçlarının bulunduğu

geniş bir balkon; Kepler'in yakın iş arkadaşı olan İblis, balkonda. Bahçede saray adamları ve hanımlar dolaşıyorlar; aralarında Kepler'in eşi Borbala (Havva) da var. - İmparator Rudolf, Kepler'le (Adem) konuşmaya dalmış. Arka planda, dalalet mezhebinden birinin yakıldığı ateşin alevleri gürölüyor. Akşam vakti, daha sonraları ise gece. İki saray adamı önden geçiyorlar.)

BİRİNCİ SARAY ADAMI

Kim yanıyor orada gene,

Dalalet mezhebinden biri mi, yoksa cadı mı?

İKİNCİ SARAY ADAMI

Bilmiyorum.

Modası geçti artık, ilgilendirmiyor,

Odun yığınının etrafına ayak takımı toplanıyor yalnız,

Onlar da sevinç çığlıkları atmıyorlar artık,

Sessizce bakıyorlar, kendi kendilerine bir şeyler mırıldanarak.

BİRİNCİ SARAY ADAMI

Benim zamanımda bayram sayılırdı böyle bir olay,

Saray halkı, soylular hep toplanırdık.

Bak, ne hale geliyor, güzel günler.-

(Giderler.)

İBLİS

Böyle serin akşamlarda iyi geliyor bu ateş,

Sahi, ne kadardır ısıtmamıştı.

Ama korkarım sönecek birazdan.

Ama erkekçesine bir kararla söndürülerek değil,

Yerini, yeni fikirlere bırakarak da değil,

Sadece, bu umursamazlık çağında bulunmadığı için

Korlara yeni odun atacak kimse,

Üşümeğ düşüyor bana.- Her büyük düşüncenin düşüşü,

Böylesine bayağıca oluyor işte.-

(Rasathanenin kulesine girer.)

Rudolf ve Adem ön plana gelirler

RUDOLF

Zayıçemi hazırla, Kepler!

Gece kötü rüyalar gördüm, dehşete düştüm,

Ne diyor acaba yıldızımın kıranı?

Uğursuz bir işaret belirmişti halesinde

Geçen sefer de, yılanın tam tepesinde.

ADEM

Baş üstüne efendim, hazırlarım hemen.

RUDOLF

Hele şu buhranlı günler geçsin bir kere

Başlarınız yeniden büyük esere,

Hani başarısız kalmıştı geçenlerde

İhtiyarın damarına gençlik akıtacak

Ve gri cevheri asilleştirecek şey.

ADEM

Hay hay, haşmetli efendim.

RUDOLF

Bir şey daha var!

Hakkında kötü söylentiler dolaşiyor sarayda,

Yeni öğretilere bağlanmışsın güya,

Kilisenin konumunu eleştiriyormuşsun;

Hele şimdi, anan olacak o pis cadı

En ağır suçlamayla zindanda iken,

Şüphelenmek yerinde olur senden de,

O kadar inatla, yorulmaksızın

Onu kurtarmaya çalıştığına göre.

ADEM

Ama, haşmetli efendim, oğluyum onun!

RUDOLF

Gerçek anan, kutsal kilisedir oğlum.

Vazgeç dünyayla uğraşmaktan, kalsın böylece,

Düzeltemeye kalkışma acemicesine.-

Boğmuyor muyum seni nimetlere

Biliyorsun, bir meyhaneciydi baban,

Oysa sayemde tartışılmıyor soyluluğun senin,

Ama az dert çıkarmadı başıma.

Yükselttim seni tahtıma, ancak bu sayede

Kavuştun güzel Müller Borbala'ya

İşte bunun için, oğlum, tekrarlıyorum, dikkatli ol.

(Gider. Adem, düşüncelere dalmış halde, balkonun basamaklarında durur. İki saray adamı ön plana geçer.)

ÜÇÜNCÜ SARAY ADAMI

Bak, astronom dalmış yine düşüncelere.

DÖRDÜNCÜ SARAY ADAMI

Kıskançlık biteviye kemiriyor zavallıyı,

Ne yapsa boş, alışamıyor bir türlü yeni çevresine;

Köylü kabalığı sırtıveriyor içinden.

ÜÇÜNCÜ SARAY ADAMI

Kavrayamıyor bir türlü: gerçek şövalye

Kadına ilahmışçasına tapar ve

Hazırdır uğruna kanını dökmeye

İftiraya uğrarsa eğer namusu.-

Oysa o, iltifatlarda art niyetten kuşkulaniyor.

HAVVA

(Başka bir grupla gelerek iki saray adamına katılır, elindeki yelpazeyle ikinci saray adamının omzuna gülerek vurur.)

Aman yapma, şövalye - Allah aşkına! İnsaf eyle,

Şakaların öldürecek beni gülmekten.-

Bak şu iki beye, ne dehşetli ciddi.-

Yoksa sizler de mi müptelası oldunuz

Yenileşme ruhu belasının?

Çekilin, gözüm görmesin sizi! Tahammül edemiyorum

Böylesine huysuz ve kasvetli bir zihniyetle

Bize çok görüp bu parlak ve rahat dünyayı

Yenisini düşleyenlere.

ÜÇÜNCÜ SARAY ADAMI

Bu suçlama bize ait değil, hanımefendi,

Kim arzular böyle bir çevredeyken değişikliği?

BİRİNCİ SARAY ADAMI

Ama, yanılmıyorsam eğer, orada duruyor

Çehresinde böyle karanlık belirtiler görünen bir erkek.

HAVVA

Zavallı kocam mı? - Allah için beyler,

Böyle bir şüpheyi ona yakıştırmayın önümde.

Kutsal bağla bağlıyım kendisine.-

Hasta o. - Çok hasta. -

İKİNCİ SARAY ADAMI

Bu ışıklı gözlerin hastası olmasın sakın?

ÜÇÜNCÜ SARAY ADAMI

Sahi, kimsenin cesaret edemediğini o yapar da

Kıskanç şüphesiyle tahkir eder mi acaba?

Ah keşke kavalyen olsaydım da

Küstahın suratına çarpsaydım eldivenimi.

(Bu arada Adem'e yaklaşırlar.)

Aman üstat! Ne iyi oldu da buluştuk

Malikaneme gitmek istiyorum,

Havalar nasıl olacak?

BİRİNCİ SARAY ADAMI

Ben gene

Oğlumun yıldızına baktırmak istiyorum.

Dün gece yarısından sonra geldi dünyaya.

ADEM

Sabaha ikisi de hazır olur, beyler.

DÖRDÜNCÜ SARAY ADAMI

Millet dağılıyor, gidelim biz de.

ÜÇÜNCÜ SARAY ADAMI

Merdiven burada - İyi geceler, hanımefendi!

(Fısıldayarak)

Bir saat sonra.

HAVVA

(Fısıldayarak)

Çardağın altında.

(Yüksek sesle)

İyi geceler, beyler. -Gel sevgili Jan!

(Herkes gider. Adem ve Havva balkona çıkarlar. Adem koltuğa çöker, Havva önünde durur. Ortalık giderek kararır.)

HAVVA

Jan, paraya ihtiyacım var.

ADEM

Beş param kalmadı, hepsini tükettin çoktan.

HAVVA

Ben hep ihtiyaç mı çekeceğim yani?

Saray hanımları tavus kuşları gibi süslü,

Önlerine çıkmaktan utanıyorum inan.

Hani bir saray adamı

Yaklaşıp da yanıma, gülümseyerek söyleyince

Kraliçenin ben olduğumu aralarında,

Utanıyorum senin hesabına

Kraliçeyi böyle gezdirdiğin için sarayda.

ADEM

Gece gündüz demeden çalışmıyor muyum?

Senin için pazara çıkardım bilgimi, kirliyorum,

Faydasız birtakım hava tahminleri,
Zayıflar yaparak gizliyorum
Ruhumun idrak ettiğini,
Ve iyi biliyorum ilan ettiğimin sahte olduğunu.
Yüzüm kızarmalı aslında. Çünkü daha kötü oldum
Sibil'lerden; onlar inanıyorlardı kehanetlerine,
Ben inanmıyorum.
Buna rağmen, hatırın için katlanıyorum,
Ne geçiyor elime günahımın karşılığında?
İnan, bana hiçbir şey lazım değil bu dünyada,
Sadece gece ve yanıp sönen yıldızlar,
Sadece kainatın esrarlı ahengi,
Üst tarafı senin olsun.- Ama anla sen de
Çoğunluk boş, imparatorun kasası,
İstek çok, ödemeler düzensiz yapılıyor.
Gene senin olacak, sabahleyin alacağım.
Buna rağmen hala nankörlük ediyorsun, bu, acı geliyor bana.

HAVVA

(Ağlayarak)

Başıma kakıyorsun yaptığın fedakarlıkları,
Peki ya ben, yeter derecede fedakarlık yapmadım mı
Senin için? Ben, soylu bir evin kızı
Ne idüğü belirsiz mevkiine bağladım geleceğimi;
Benim sayemde girmedi mi
Daha yüksek tabakaya? Nankör, inkar etsene.-

ADEM

Fikir, bilim, ne idüğü belirsiz mevki mi oluyor?
Bulanık bir köken mi
Gökten alnıma inen ışın?
Bunun dışında soyluluk nerde var?

Sizin soylu dediğiniz, çok sürmeyen,
Ruhsuz, mecalsiz bir kukla,
Ama benimkisi ebediyen genç, kuvvetli.-
Ah sen, eğer anlayabilsen beni,
Eş olsa ruhun benimkine,
İlk kucaklayışında sandığım gibi,
Övünürsün benimle ve aramazsın
Bahtiyarlığı, çevremden başka yerde;
Ve sen de tatlı olan her şeyi savurup
Dünya alem önüne, acı olanları
Ayırmazsın aile ocağına.-
Ah bilsen, ne uçsuz bucaksızdı sana olan sevgim!
Şimdi de seviyorum; ama bu sevgi acılı
Ve yüreğime akan bal, ağulu.
Ağırırma gidiyor bilmek ne kadar soylu olabileceğini yüreğinin
Eğer kadın olabilsen; lakin bir hiç yaptı seni
Kadını kukla-ilah sayan kader.
Şövalye çağı ilah gibi tapmıştı oysa.
Ve o zaman inanmışlardı da buna. Büyük zamanlardı o zamanlar.
Şimdi inanmıyor kimse artık; zaman, cüce zaman,
Ve sadece günahları örtüyor kukla-ilahlık.-
Ayrılırdım senden, söker atardım kalbimi
Açılrsa da, belki kavuşurdum huzura,
Sen de mutlu olurdun bensiz;
Ne var ki, gene çıkıyor karşımıza var olan düzen:
İtibar - kilisenin sözü,
Birlikte katlanmaktan başka çaremiz yok, mezara kadar.
(Başını ellerine gömer. Havva, duygulanarak okşar.)
HAVVA
O kadar acıklı yanından atma, Jan'ım,

İleri geri konuşsam da bazen,

Üzmek istemiyorum seni.

Ama kabul et sen de, saray öyle harikulade

Ve hanımları öylesine gururlu ve alaycı ki,

Ne yapabilirim ben onlara karşı?

Söyle, dargın değilsin bana, değil mi?-

İyi geceler - sabaha unutma parayı.

(Basamaklardan bahçeye iner.)

ADEM

Ne hayret edilecek bir karışımı kadın,

Kötünün ve soylunun; zehirden ve baldan yoğrulmuş.

Neden cezbediyor buna rağmen? Çünkü iyi olan tarafı ona özgü,

Suçtu ise, onu doğuran çağa.

Hey dostum!

(İblis elinde lambayla gelir, lambayı masaya koyar.)

İBLİS

Emret, üstadım!

ADEM

Hava ve doğum kehanetine

İhtiyacım var; hazırla hemen.

İBLİS

Elbette yaldızlı ve parlak olsun değil mi?

Katı gerçeğe kim para verir ki!

ADEM

Ama hiç inanılmayacak gibi de olmasın.

İBLİS

Öylesini istesem de uyduramam,

Öfkelenirler analar babalar,

Her yeni doğan çocuk Mesih değil mi,

Ailenin başına konan parlak yıldız,

Çok daha sonraları çıkacak ortaya malum edepsiz.

(Yazar)

(Bu arada Havva çardağa varır. Üçüncü saray adamı önüne çıkar.)

ÜÇÜNCÜ SARAY ADAMI

Ne kadar beklettin, zalim.

HAVVA

Ne o, çok büyük fedakarlık mı oldu sana artık

Gecenin serin rüzgarını göğüslemek,

Oysa ben, iyi ve soylu bir eşe ihanet ediyorum,

Göklerin lanetini, dünyanın yargısını

Üstüme çekiyorum, anladın mı, şövalye?

SARAY ADAMI

Haydi canım! Göklerin laneti, dünyanın yargısı

Bu karanlık çardağın sırrına erişemez.

ADEM

(Düşünceli)

Çağ istedim; hiçbir şey uğruna kavga verilmeyecek

Toplum düzeninin alışılmış izini

Bu takdis edilmiş ön yargıyı

Kimsenin bozamayacağı bir çağ;

Rahatça ve yüzümde umursamaz bir gülümsemeye

İyileşmeye bırakabilmek için uzun süren savaşlarımın yaralarını

Geldi çağ; ama neye yarar, bu yürekte

Ruh var oldukça - Gafil insanın göklerden

Kazandığı bu acılı, kutsal miras-

Yerinde durmuyor ki, rahat vermiyor ki,

Mücadeleye kalkıyor tembelce bir hazla.-

Hey ahpap! Şarap getir, fena halde titriyorum,

Buz gibi bir dünya bu, ateşlemek gerek biraz.

Bu cüce çağda tek yolu bu, heyecanlanmanın,

Ve de pislikle dolu topraktan kurtulmanın.-

(İblis şarap getirir. Adem, sahne bitinceye kadar şaraptan yudum yudum içer.)

Ah, uçsuz bucaksız büyük gök! Aç, önümde aç

Esrarengiz ve kutsal kitabını;

Bırak göreyim kanunlarını,

O zaman unuturum çağımı ve etrafımdaki her şeyi

Sen ebedisin, bunların hepsi fani

Sen yüceltiyorsun, bunlar ise batırıyor insanı.

SARAY ADAMI

Oh Borbala, ah bir benim olsan!

Tanrı çağırıverse yanına kocanı,

Göğü daha iyi kavrayabilirdin diye,

Sağlığında hep onunla uğraşmadı mı?

HAVVA

Sus, şövalye; öyle acırım ki o zaman zavallıya,

Gözyaşlarım arasında, buse bile düşmez sana.

SARAY ADAMI

Latife ediyorsun

HAVVA

Asla! Söylediğim gerçek.

SARAY ADAMI

Kimin akli erer bu esrarengiz mizaca?

Borbala! Sen sevmiyorsun beni.

Peki söyle, eğer sürselerdi beni, fakir olsaydım

Ne yapardın acaba bu kulun için?-

HAVVA

Sahi, hiç düşünmedim, bilemem bunu şimdi.

ADEM

Ah, gelecek mi o çağ acaba? Bu katı umursamazlığı

Eritecek olan, ve zamanını aşmış bu eski püskü yığınınına

Yepyeni bir enerjiyle karşı çıkacak olan

Bir hakim gibi cezalandıracak ve yüceltecek olan çağ.

(Ayağa kalkar, sendeleyerek balkonun kenarına gider.)

Büyük araçlara başvurmaktan çekinmeyecek,

Gizli kalmış sözü söylemekten korkmayacak,

Ve muazzam bir çığ gibi

Mukadder yolda ilerleyecek olan

Ve belki de onu söyleyeni de ezecek olan çağ.

(Marseillaise'in melodisi duyulur.)

Oh, duyuyorum, duyuyorum geleceğin şarkısını,

Buldum, yaşlı dünyayı değiştirecek

Tılsımlı büyük sözü.

.....

DOKUZUNCU SAHNE

(Sahne birden değişerek Paris'in Greve meydanı olur.

Balkonun yerini giyotin sehpası, yazı masasının yerini ise giyotin alır; cellat (İblis) giyotinin yanında durmaktadır. Danton (Adem), sehpanın kenarından, aşağıda birikmiş yığına hitaben konuşur. Silah altına yeni alınmış askerler yırtık pırtık giysileriyle, davul sesleri arasında yürüyerek sehpanın önünde sıralanırlar. Güneşli bir gün.)

ADEM

(Konuşmasını sürdürerek)

Eşitlik, kardeşlik, özgürlük!-

HALK YIĞINI

Bunları kabul etmeyene ölüm!-

ADEM

Ben de öyle diyorum: -İki söz kurtarır

Her yandan hücumu uğrayan büyük ülküyü;

İyiler için söyleriz bunlardan birini:

Vatan tehlikede - ve onlar uyanırlar.

Suçlara karşı ise haykırırız diğerini:

Titreyin! -ve onlar mahvolurlar.-

Krallar ayaklandı bize karşı,

Kralımızın kellesini fırlattık önlerine,

Papazlar ayaklandı bize karşı şimşeklerini

Koparıp aldık ellerinden. Geri oturttuk tahtına

Ne zamandır yerinden sürülmüş olan aklı.

Diğer çağrı da duyulmuyor ama

İyilere hitaben söylediği yurdumuzun.

On bir ordu savaşıyor sınırda,

Ve bizim yiğit gençlerimiz koşuyor aralıksız

Düşen kahramanların yerini doldurmaya.

Kim demiş kanlı çılgınlığın

Tırpanlayacağını ulusu?

Cevher kaynayınca dökülür cüruf

Ama asıl kısmı, tertemiz, kalır geriye.

Ve hemen kan döksek de,

Baksalar da bize, canavarmışız gibi,

Aldırmıyorum ismine; lanet olsun,

Yeter ki vatan yücelsin, özgür olsun.

YENİ ASKERLER

Silah verin bize, sadece silah ve kumandan!

ADEM

Doğru, çok doğru söylüyorsunuz! Sadece silah istiyorsunuz,

Oysa o kadar çok şeyden yoksunsunuz,

Dökülüyor giysileriniz, ayaklarınız çıplak,

Ama süngü zoruyla hepsi sizin olacak.

Çünkü yeneceksiniz. Halk yenilmez.

Biraz önce akıttık kanını bir generalimizin,

Askerlerimizin başında olduğu halde

Kendisini yenilgiye terk ettiği için.

HALK YIĞINI

Vay hain!

ADEM

Doğru söylüyorsun. Canından başka hazinesi yoktur halkın,

Onu da böylesine müsrif bir açık ellilikle

Feda ediyor vatana.-

Ve bir halkın kutsal hazinesine sahip olduğu halde

Dünyayı fethetmeyen kişi

Haindir.-

(Askerler arasından bir subay öne çıkar.)

SUBAY

Vatandaş, beni geçir onun yerine,

Sileyim bu lekeyi.

ADEM

Övgüye layık dostum, kendine duyduğun güven,

Lakin sözünü tutacağının güvencesini

Önce savaş meydanında kazanman gerek.

SUBAY

Güvence, ruhumda, benliğimde,

Ve sonra nihayet benim de bir kafam var,

Biraz önce yere düşenden daha değerlidir her halde.

ADEM

Kimi kefil göstereceksin, eğer göster dersem.

SUBAY

Kendi kendimin kefiliyim ben. Olabilir mi daha iyisi,

Hiçe saymıyor muyum hayatımı?

ADEM

Gençler öyle düşünmüyor.

SUBAY

Vatandaş, bir kere daha uyarıyorum.-

ADEM

Sabret biraz, eriŖeceksin emeline.

SUBAY

VatandaŖ, görüyorum, güvenmiyorsun bana; yleyse ğren

Hakkımda iyi kanaate varmayı.-

(Beynine kurŖun sıkları.)

ADEM

Yazık oldu. Bir dŖman kurŖununa

Layıktı bu kafa. Götürün dostlarım.-

Zaferden sonra grŖmek üzere!

(Askerler yürüyerek giderler.)

Ah, keŖke paylaŖabilsem kaderinizi ben de.-

Ne ki benim kismetime, yalnızca savaŖ dŖt, Ŗan değil,

Hem kurŖunuyla can vermek bile Ŗeref sayılacak

DŖman da değil; derin bir gizlilikte, türlü entrikayla,

Bana ve kutsal vatana karŖı haince pusuya yatan dŖman.-

HALK YIğINI

Göster bize, ldrelim!

ADEM

Gsterebileceğim kiŖi, artık öldü bile.

HALK YIğINI

Ya Ŗpheli olanlar? Zira suçlu demektir.

Ŗpheli olan; halkın sezisi vurmuŖtur damgasını ona,

Hata etmeyen kahindir halk.-

Ölüm, aristokratlara lm!-

Haydi gidelim zindan hücrelerine.

Kanun koyalım. Kutsaldır halkın kanunu.

(Halk yiğini zindanlara gitmek üzere harekete geçer.)

ADEM

Tehlike orada değil, zindanın sürgüleri kuvvetli;

Hem fikri, hem vücudu öldüren kokuşmuş havası ise

Sizin müttefikiniz zaten; bırakalım onları.

Asıl ihanet ayan beyan kahkahayla gülmekte,

Bıçağını bilerken, Konvent'in sıralarında.

HALK YIĞINI

Öyleyse haydi Konvent'e, daha gerektiği kadar

Önce pratik yapalım zindanlarda.-

Sen de arada bütün hainlerin adlarını topla

Danton!

(Halk yığını tehdit sesleri arasında uzaklaşır. Bu arada birkaç sans-culotte, genç bir marki'yi ve marki'nin kardeşi olan Havva'yı sehpanın önüne sürükler.)

BİR SANS - CULOTTE

İşte buyur

İki aristokrat daha

Şu mağrur çehre, şu pahalı beyaz giysiler

Açık seçik gösteriyor suçlarını!

ADEM

Ne kadar da asil bir çift. Gençler, gelin yukarı!

SANS - CULOTTE

Haydi biz gene gidelim arkadaşların ardından,

Bizleri işin, hainleri ise ölümün beklediği yerlere.

(Sans-culotte'lar, diğerleriyle beraber giderler; gençler sehpaye çıkar. Sehpanın etrafında birkaç muhafızdan başka kimse kalmaz.)

ADEM

Anlayamıyorum bir türlü, size duyduğum yakınlığın nedenini

Ama kendimi tehlikeye atmak pahasına da olsa kurtaracağım sizi.

MARKÍ

Hayır, Danton, eğer suçlu isek biz,

Vatana ihanet olur, bizi mahkum etmezsen;

Yok, değilsek, o zaman ihtiyacımız yok kibirli merhametine.

ADEM

Sen kimsin ki, böyle konuşabiliyorsun Danton'la?

MARKİ

Marki'yim.-

ADEM

Dur bakalım, bilmiyor musun yoksa,

Hiçbir sıfat olmadığını, vatandaştan başka?

MARKİ

Duymadım, kralımın sıfatları

Sildiğini.

ADEM

Sus, devam etme bahtsız!

Bu giyotin'in de kulakları var.-

Gir ordumuza, açık olur yolun,

MARKİ

Kraldan izin almadım vatandaş,

Yabancı bir orduya girebilmek için.

ADEM

Öyle mi, peki! O halde öleceksin.

MARKİ

Demek bir kişi daha olacak ailemden

Kral için hayatını veren.

ADEM

Neden böyle gözü kapalı gidiyorsun ölüme?

MARKİ

İnsanın bu soylu hakkının

Halk takımının inhisarında olduğunu mu sandın?

ADEM

Bana kafa tutuyorsun demek, al benden de o kadar.

Bakalım kim daha kuvvetli. Sana rağmen, kurtaracağım seni.

Ve bu hareketimden ötürü, daha serin kanlı bir gelecek,

Taraftarlık hırsları söndüğünde,

Bana şükran duyacak.- Muhafızlar!

Götürün evime. Siz sorumlusunuz kendisinden.

(Birkaç silahlı muhafız Marki'yi götürür.)

HAVVA

Ağabey, metin ol!

MARKİ

Kardeşim, Tanrı korusun seni!-

(Gider.)

HAVVA

Burada biri daha var. Roland'dan kötü değil.

ADEM

Yakışmaz bu sevecen dudaklara böyle sert sözler.

HAVVA

Yeri yoktur idam sehpasında sevecen sözlerin.

ADEM

Benim dünyam, bu korkunç sehpa.

Lakin sen basar basmaz üstüne, sanki cennetten bir parça

İndi buraya, mihrabına aldı beni.

HAVVA

Kurban edilecek hayvanla bile

Yolda alay etmez papazlar.

ADEM

İnan bana, kurban benim.

Her ne kadar gıpta da etseler iktidarına,

Ben sevinçsiz, hor görerek yaşamı ve ölümü

Bakıyorum krallık sandalyemin yanibaşından

Gün be gün devrilenlere,

Ve bekliyorum sıramın gelmesini.-

Bu kanlar arasında öyle harap ediyor ki yalnızlık,

Ve sezisi ne kadar güzel olabileceğini sevdanın.-

Ah sen, tek bir gün olsun öğretsen

Göklerin bu lütfunu bana, -ertesi gün

Rahatça koyardım başımı satırın altına.-

HAVVA

Sevgiyi özlüyorsun bir de, bu dehşet dünyasında,

Vicdanın korkutmuyor mu seni?

ADEM

Vicdan, alelade insanların harcı;

Kaderin çizgisini çizenin

Vakti olmaz tedbirli olmaya.-

Duydun mu hiç durduğunu fırtınanın

Görüp nasıl sallandığını çelimsiz gülün?

Kimin olacak sonra yeterli cesareti

Mahkum etmek için tanınmış kişileri?

Kim görüp fark edebiliyor

Bir Catilina'yı, bir Brutus'u sevk eden nedenleri?

Yoksa sanıyorlar mı ki, şöhreti olan

Artık çıkar insanlıktan ve öylesine

Dünya üstü bir mahluk olur ki,

Onu artık önemsiz sayılan yüzlerce ufak ilişki,

Her günün dertleri, ilgilendirmez bile.-

Sakin böyle sanma - Yürek tahtta da çarpar.

Ve eğer vardı ise Sezar'ın sevgilisi

Belki de tanımişti onu salt

İyi bir adam olarak ve haberi bile yoktu

Nasıl dehşete düşüp titrediğinden bütün dünyanın ondan.

Madem böyle, söyle o halde neden sevmeyesin?

Sen kadın değil misin, ben erkek değil miyim?

Yürek ya nefret eder ya da sever, derler.

Bu duygularla birlikte gelir dünyaya:

Hissediyorum, benim kalbim seninkine yakın,

Sen bu söylediklerimi nasıl anlamazsın?

HAVVA

Anlasam ne olacak? Başka Tanrı yol gösteriyor

Benim yüreğimde yatana,

Anlayamayız birbirimizi asla.-

ADEM

Öyleyse vazgeç köhne ideallerinden,

Sürgün edilmiş tanrılara tapmanın ne anlamı var?

Kaldı ki kadına layık olan mihrap ancak,

Daima genç olandır, yani kalp.

HAVVA

Terk edilen mihrabın da olabilir kurbanı.

Ah Danton, çok daha yüce bir duygudur

Saygıyla korumak harabeyi

Yeni yükselen iktidarı alkışlamaktan.

En iyi yakışan da bu davranıştır kadına.

ADEM

Görmedi daha kimse, duygusalliğa kapıldığımı,

Eğer şimdi göreceksin dost, düşman,

Fırtına gibi temizlemek üzere dünyayı

Kaderin kırbaçladığı kişinin

Şimdi durduğunu idam sehpasında, sevmek için

Küçük bir kızı, gözleri yaşlı,

Söyle hemen geleceği: Danton devrilecek,

Kasıklarını tutarak güler hem de; ve kimseler korkmaz artık.-

Buna rağmen yalvarıyorum: tek bir umut ışığı ver.

HAVVA

Eğer öteki dünyada ruhun

Temizlenirse çağın kanlı çamurlarından

Belki.-

ADEM

Sus, sus! Devam etme, ne olur!

Öteki dünyaya inanmıyorum ben.

Kaderime karşı koyma çabam boşuna!

(Halk yığını, ellerinde kanlı silahlar ve mızraklarla birkaç kesik başı sürükleyerek, çılgıncasına geri gelir. Aralarından birkaç kişi sehpaye çıkar.)

HALK YIĞINI .

Hak yerini buldu.- Amma da mağrurdu ha!

BİR SANS-CULOTTE

(Elindeki yüzüğü Danton'a vererek)

Al bu yüzüğü vatan kasasına.

Alçağın biri sıkıştırdı elime

Boynuna dayayınca hançerimi.

Haydut sanıyor bizi.-

Sen hala mı yaşıyorsun? Yürü bakalım kardeşinin ardından.

(Havva'yı bıçaklar, Havva, sehpanın arka kısmından yere düşer.)

ADEM

(Gözlerini elleriyle kapayarak)

Eyvah, bitti demek.- Ah, felek, kim baş edebilir seninle?

HALK YIĞINI

Şimdi Konvent'e! Vatandaş, geç önümüzel-

Topladın mı hainlerin adını?-

(Sehpada olanlar inerler. Kalabalık içinden eski püskü kıyafetli bir kadın (Havva), bir elinde hançer, diğerinde kanlı kesik bir kafayla fırlayarak heyecanla Danton'a koşar.)

HAVVA

Danton! Bu idi sana suikast hazırlayan,

Öldürmek istiyordu seni, ben öldürdüm onu.

ADEM

Eğer bu yere, benden daha layık biri idi ise,

Kötü yaptın; değilse, yaptığın doğru.-

HAVVA

Doğru yaptım ve şimdi mükafatımı istiyorum:

Bir geceni bana hasret, ulu önder!

ADEM

Nasıl bir yakınlık uyanabilir böyle bir yürekte?

Bir dişi kaplanın nasıl olabilir sevecen duygusu?

HAVVA

Bakıyorum vatandaş, galiba sen de

Mavi kanlı aristokrat kesildin;

Yahut da humma içinde böyle roman gibi konuşuyorsun.-

Sen erkeksin ve gençsin, ben ise kadın,

Hayranlığım sürükledi sana beni, büyük insan.

ADEM

(Başını yan tarafa çevirerek)

Tepeden tırnağa ürperiyorum, bakamıyorum,

Bu korkunç hayale dayanamıyorum.

Ne dehşetli benzeyiş!- Bir kere

Tanıyan meleği ve sonra gören onun nasıl devrildiğini,

Belki duymuştur benzerini.

Aynı hatlar, aynı endam, aynı ses,

Yalnızca ufacık bir hiç,

Ne olduğu anlatılamayacak bir hiç, eksik,

Ve hepsi ne kadar başka oluyor bu yüzden!-

Ötekini elde edemedim, korudu şerefi,

Bundan ise tiksindiriyor cehennem ateşi.-

HAVVA

Ne söyleniyorsun kendi kendine?

ADEM

Hesaplıyorum

Hanım, olmadığını o kadar gecemin

Bu vatandaki hain sayısı kadar.

HALK YIĞINI

Haydı Konvent'e! İsimlerini söyle yeter.

(Bu arada Robespierre, Saint-Just ve diğer Konvent üyeleri, başka bir halk yığınyla gelerek, hemen o anda kurulan bir yüksekçe sahneye çıkarlar.)

SAİNT-JUST

Nasıl söylesin isimlerini, kendisi baş suç ortağı.-

(Halk arasında gürültüler.)

ADEM

Suçlamaya nasıl cüret ediyorsun, Saint-Just, bilmiyor musun

Ne kadar güçlü olduğumu?-

SAİNT-JUST

Evvelce öyleydin

Halkın içinde. Lakin akıllıdır halk, tanıdı seni

Ve onayladı Konvent'in kararını.

ADEM

Yargısını kabul etmem, halktan gayri

Hiçbir yargıcın; oysa biliyorum, halk dostum.

(Halk arasından gürültüler.)

SAİNT-JUST

Senin dostun olan, düşmanıdır vatanın.

Yüce halk mahkum edecek seni.

Halk önünde suçluyorum: vatan hainisin!

Devlet mülkiyetini zimmetine geçirdiğin,

Aristokratlara yakınlık duyduğun

Ve müstebit bir iktidar kurmaya özendiğin için.

ADEM

Saint-Just, dikkat et, gür sesim silip süpürür seni.

Suçlamaların temelsiz.-

ROBESPIERRE

Engel olun konuşmasına,

Biliyorsunuz dili kaygandır, yılan gibi,

Yakalayın, özgürlüğümüz adına.-

HALK YIĞINI

Susturun, dinlemeyin, kahrolsun!

(Etrafını kuşatırlar, yakalarlar.)

ADEM

Peki, dinlemeyin, duymayın; ama ben de duymayayım

Alçakça iftiraları, birbirimizi ikna edemeyiz

Kelimelerle. Hatta fiille de beni yenemediniz.

Benden önce davrandın sadece, Robespierre,

Boşuna böbürlenme, hepsi bundan ibaret.

Yetti - teslim oluyorum kendim.-

Yalnız bu münasebetle sesleniyorum sana:

Üç ay içinde, peşimden gel, bu yolda-

Cellat, becerikli ol! - bir dev yitecek, ellerinin altında.

(Başını giyotinin altına uzatır.)

.....

ONUNCU SAHNE

(Sahne birden değişerek, sekizinci sahnedeki haline döner. Adem, gene Kepler olarak, başını yazı masasına dayamış durmaktadır; yanında yardımcısı İblis, omzunu dürter. Sabahın alaca karanlığı.)

İBLİS

Kellenin uçurulmasından kurtuldun bu kez.-

ADEM

(Doğrularak)

Ah nerdeyim, rüyalarım nerede?

İBLİS

Mahmurlukla birlikte, uçtu üstadım.

ADEM

Bu aşağılık çağda demek, yaşlanmış yürek
Ancak kendinden geçince kavuşuyor yüceye.
Ne harikulade manzaraydı gözlerimin önüne serilen!
Kör olan anlamaz ancak Tanrının kıvılcımını
Kanla, çamurla sıvanmış da olsa.
Ne kadar muazzamdı suçu da, fazileti de,
Ve her ikisi de ne harikulade.
Çünkü kuvvet vurmuştu damgasını üstüne.-
Ah, niçin uyandırdın? Etrafıma bakıp da
Daha iyi anlamak için mi bu çağın cüceliğini,
Gülümseyen çehre altına gizlenmiş günahı
Ve alışkanlığın yalancı faziletiyle.

İBLİS

Bilirim ben bu keyifsizliği
Sarhoş geçirilen gecenin sabahında sarar insanı.

HAVVA

(Çardaktan çıkarak)
Çekil yanımdan, defol - boşuna şüphelenmemişim demek,
Nasıl cüret edebilirsin, kocamın katili olmamı istemeye.
Böyle sefilce bir şeye muktedir olduğunu mu sandın
Kalbinin ideali olduğu yalanını söylediğin insanın.

SARAY ADAMI

Allah aşkına yavaş konuş, sevgilim,
Fark edecekler, rezalet çıkacak.

ADEM

Peki, ya o iki kadın, onlar da rüya mıydı?
Saçmalıyorum. İki ayrı vücutta tek bir kadın

Değişiyor kaderimin karışık yazısıyla,
Köpük gibi aynen, kah aydınlık, kah karanlık.

HAVVA

Demek böyle, senin için mühim olan, rezalet!
Gizlide kalacak günah hiç umurunda değil,
Öyle ya, şövalye ayıplanmayacak bile!-
Ah sizler, kadınla alay ediyorsunuz,
El değmemiş faziletinin eski geleneklerini
Ön yargılar gibi söküp atıncaya kadar,
Ve o zaman küçümseyen bir tebessümle bakıyorsunuz
Kendi günahınızın adi bir vasıtası olarak ona.-
Defol, gözüme görünme bir daha!

SARAY ADAMI

Bu, gene mübalağa. Alay konusu olacağız
Böyle büyük sözlerle bahsettiğimiz için
Alelade bir olaydan.- Göreceğiz birbirimizi
Bundan böyle de; gülerek, latife ederek
Ve aramızda geçenden tek bir söz etmeyerek.
İyi günler, hanımefendi!

(Gider.)

HAVVA

Alçak!-

Günahım ve göz yaşlarımla bir başıma kaldım.

(Gider.)

ADEM

Demek rüya idi; ve sonu geldi.
Ama her şeyin sonu gelmiş değil. Ülküler
Daha kuvvetlidir kötü maddeden. Maddeyi
Devirebilir cebir, ama ülkü yaşayacaktır sonsuza dek.
Ve ben, görüyorum geliştiğini kutsal ülkülerimin,

Daima daha temiz ve daha vakur,
Dolduruyor dünyayı - henüz yavaş da olsa-

İBLİS

Gün ilerliyor, üstat, ders saati geldi,
Gençler sabırsız, toplanmaya başladılar
Bilginden bir sözcük kapabilmek için.
(Rasathanenin zilini çalar.)

ADEM

Alay etme, ah, alay etme bilgiyle,
Yüzüm kızarıyor, bunun için beni övdüklerinde.

İBLİS

Bilgi vermiyor musun o kadar değerli gence?

ADEM

Bilgi vermiyorum, terbiye ediyorum hayvan terbiyecisi gibi
Anlamadıkları kelimelerle.
Zekaları da yok üstelik, şunu ya da bunu yapmak için.
Bön bön bakıyorlar ve sanıyorlar ki
Bu güzel kelimelerle ruhları çağırıyoruz.
Oysa hepsi kurnazlıktan ibaret, gizlemek için
Göz boyacılığının hünerlerini.
(Bir öğrenci hızlı adımlarla gelerek balkona çıkar.)

ÖĞRENCİ

Lütfettin, beni çağırdın, üstat;
Söz verdin, bilgiye susamışlığımı dindireceğine,
Ve diğerleri için uygun görmediğin şeye,
Eşyanın derinliklerine inmeye yani, bana imkan vereceğine.

ADEM

Doğru, doğru. O kadar mükemmel ki çalışkanlığın
İlerlemeyi layıkıyla hak ediyorsun.

ÖĞRENCİ

İşte geldim. Ruhum ihtirastan titriyor

Doğanın gizlerini görebilmek için.

Her şeyi kavramak ve her şeyin daha fazla varabilmek hazzına,

Üstünlük duygusuyla hakim olabilmek

Hem maddi, hem manevi dünyaya.

ADEM

Fazla istiyorsun. Sen zerreciğisin dünyanın,

Bu harikulade bütünü nasıl görebilirsin?

Hakimiyet istiyorsun, haz istiyorsun, bilgi istiyorsun.

Ağırlıklarından çökmeyip de göğsün

Erişebilseydin bütün bunlara, Tanrı olurdun.-

Daha azını iste, belki erişebilirsin de.

ÖĞRENCİ

O halde, hangi gizini olursa olsun bilginin, göster

Büyük insan, bana o da yeter;

Hissediyorum zira hiçbir şeyi idrak edemediğimi.

ADEM

Peki, kabul, görüyorum degecek seninle uğraşmaya,

En gizlideki mihraba kadar götürüleceğim seni,

Gör gerçeği, benim gördüğüm gibi.

Ama sakın bunlara layık olmayan bir öğrenci gizlice

Dinlemesin bizi! Zira gerçek korkunç ve ölümcül olur

Çünkü dünyada halk arasına inerse

Ama gün gelecek - ah, keşke artık gelse-

Sokaklarda gerçek, konuşulacak,

Ama o zaman artık, halk da ergin olacak.-

Şimdi bana söz ver, kimseye söylemek yok

Anlayacaklarını. -Öyleyse, dinle şimdi.-

ÖĞRENCİ

Nasıl titriyorum, arzudan ve korkudan.-

ADEM

Biraz önce bana ne söylemiştin, oğlum?

ÖĞRENCİ

Aslında hiçbir şeyi idrak edemediğimi.

ADEM

(Etrafa dikkatle baktıktan sonra)

Gördün mü, ben de öyle - ve inan hiç kimse;

Felsefe, salt manzumesidir

Hakkında henüz hiçbir fikrimiz olmayan şeylerin.-

Ve diğer öğretilere göre en zararsızdır.

Çünkü kendi başına eğlenir sessizce

Heyulalarla çevrili dünyasında.

Ama onun sayısız öyle arkadaşı var ki

Bilgiç çehreyle yere resimler çizer,

Bir çizgiye girdap der,

Daireye mihrap der; gülesin gelir bu komediye

Görüp fark ettiğin anda ne kadar dehşetli

Ciddi bir oyun olduğunu hepsinin.

Zira herkes, titreyip sıkışarak yüreği,

Basmamaya çalışır yerdeki şekillere.

Tuzak da kuruludur, orda burda; ve bunu aşmağa

Cesareti olan düşer tuzağa.

İşte böyle ahmaklık çıkar durmadan

Yolumuza, mukaddes bir saygı misali

Korumak için kurulu iktidarı.

ÖĞRENCİ

Anlıyorum, anlıyorum, evet. Bu, hep böyle mi süreceksin sonsuza dek?

ADEM

Gülecekler hepsine, günün birinde.

Büyük dediğimiz devlet adamına,

Hayran olduğumuz bağnaza,
Güldürü oyuncusu gibi bakacak ilerdeki çağlar,
Yerlerini gerçek büyükler aldığı zaman.

Basit ve doğal olan
Ancak çukur çıkınca önüne, sıçratır;
Meydan açık olunca, ardında yol bırakır.

Şimdi karmaşıklığı yüzünden
Çılgınlığa sevk eden öğretiyi o zaman,
Öğrenmeseler de anlayacaklar.

ÖĞRENCİ

Demek bu dil,
Havarilerin konuştukları o anlaşılır dil.-
Lakin bunun dışında kalan her şey bir yığın döküntü de olsa
Sanata olan inancımı ne olur sarsma.

Bunu öğrenmek için de kural gerek, değil mi ya!

ADEM

Başlıca mükemmelliği de sanatın
Kimsenin fark edemeyeceği şekilde saklanmış olmasıdır.

ÖĞRENCİ

Yani kaskatı gerçekte mi kalmalıyım?
Eserimize ruh kazandıran ülküleştirme değil mi?

ADEM

Evet, doğru; odur ona ruh kazandıran,
Ve doğa ile eşdeğer kılan,
Olgunlaştırıp, yaratılmış varlık yapan onu,
Salt cansız bir müsvedde olurdu yoksa.

Çekinme idealleştirirken

Yaşayan doğa ile çelişkiye düşeceğinden.

Ana kuralı, örneği bırak bir kenara.

Zira gücü olan ve Tanrıyı kalbinde duyan kişi,

Konuşacaktır, işleyecektir ya da türkü çağıracaktır,
Yürek paralayıcı göz yaşları dökecektir ruhu acıdığında,
Glecektir, şehvetin sarhoşluğunda uyurken,
Yeni bir çığır amasına rağmen, mutlaka erişecektir maksada.-
Ve onun eserlerinden yapacaktır yeni kuralı
Soyut fikir; ama bu, baş belası olacaktır belki
Cüce bir soy için, kanatlandıramayacaktır onu asla.-

ÖĞRENCİ

Ah, ne yapayım yleyse, stadım, söyle bana.
Onca gecemi bilgiye hasreden ben,
Bir aptala eşit olup çıktım demek,
Boşa mı gitti bunca emek?-

ADEM

Hayır, boşa gitmedi. Çünkü tam da odur şimdi
Hak kazandıran, her cazibesini hakir grmene.
Tehlikeyle burun buruna gelmeyen kişi
Gerilerse, korkaktır. Ama tecrübeli yiğit
Cesurca saf dışı eder kişkırtanı,
Ve kuşku düşmez kahramanlığına.-
Tut şu sararmış pergamentleri,
Küflenmiş yaprakları,
Savur hepsini ateşe. Bunlar unutturuyor
Kendi ayaklarımızla yürümeyi bizlere
Ve kurtarıyorlar düşünme zahmetinden.
Bunlar götürüyor geçen yüzyılın hatalarını
Bir n yargı olarak yeni dünyaya.
Savur hepsini ateşe! Ve ık dışarı.
Niye ğrendin durmaksızın, ne olduğunu türkünün,
Ormanın nasıl olduğunu; hayat geçip gidecek olduktan sonra
Neşesiz ve tozlu oda duvarları arasında.

Mezara girene dek kuram öğrenecek kadar
Uzun mu buluyorsun ömrü?
Şimdi birlikte veda edeceğiz okula,
Seni, toz pembe gençliğin götürsün
Sevinç kaynağı güneş ışınlarına ve türkülere doğru.
Bana gelince, ne idüğü belirsiz İblis, düş önüme götür,
Büyük bir adamın ülkülerini anlar da
Söz hakkı tanır sa var olan düşünceye,
Çöken harabelerin mel'un tozunda gelişecek olan yeni dünyaya.-

.....

ON BİRİNCİ SAHNE

(Londra. Tower ve Thames arasındaki çarşıda renkli ve gürültülü bir kalabalık. Yaşı ilerlemiş Adem, yanında İblis olduğu halde Tower'in kulelerinden birinde durur. Akşam olmaktadır.)

KORO

(Gürültülü kalabalığın uğultusuyla karışan hafif bir müziğin eşliğinde)

Uğulduyor hayatın deniz gibi kabaran dalgaları,
Her bir köpük bir yeni dünya,
Varsın batsın biri aldırma,
Varsın yükselsin diğeri ne çıkar?
Kah korkuyorsun, bireyi
Yutacağından yığının;
Kah seçkin bireyin
Milyonları yok edeceğinden.
Bu gün düşüyorsun şiirin kaygısına,
Yarın bilginin,
Ve dar bir dünyanın ölçüleri arasına
Hapsediyorsun dalgaları.
Ne kadar çalışsan da, çabalasan da,
Sudan başka bir şey takılmıyor kepçene,
Vakur deniz uğulduyor, gürüldüyor biteviye

Ve gülüyor haline.

Bırak gürüldesin, hayatın kendisi

Sınırlayacaktır kendisini.

Hiçbir şey kaybolmaz mücadelesinde,

Her zaman yeni ve her zaman eski.

İnsanı mest eden türküsünü dinle.-

ADEM

İşte buydu, işte buydu hep beklediğim,

Hercümerçti bu güne kadarki yolum,

Şimdi hayat olanca heybetiyle duruyor önümde,

Ne kadar güzel, ne coşturucu bu rekabet türküsü.

İBLİS

Yüksekte güzel duyulur, kilise şarkısı gibi,

Çatlak-kısık sesler, ah çekişler, iç çekişler

Yukarı varana kadar, türküde erir gider.-

Tanrı da böyle işliyor işte ve bundan ötürü

Dünyayı iyi yaptığını sanıyor.

Lakin orda, aşağıda, ses başka türlü gelir,

Zira yüreklerin atışı da karışır arasına.

ADEM

Seni şüpheci istihza seni, daha güzel değil mi bu dünya

Şimdiye kadar azabını çektirdiklerinin tümünden?

Yıkılmış artık, yoksun bağlayan engel duvarları,

Yok olmuş korkunç hayaletler,

Geçmişin kutsallaştırıp

Geleceğin başına bela ettiği lanetler.

Açılmış serbest rekabet meydanı,

Kölelere piramit yaptırılmıyor artık.-

İBLİS

Mısır'da da duyulamazdı,

Bu kadar yükseklerde kölelerin iniltisi.

Ama ne kadar şahane, eserleri!

Yahut Atina'da yüce halk

Davranmıyor muydu layıkıyla ve gerektiği gibi

Feda ettiği zaman en büyük ve en sevgili insanını,

Aksi halde vatan tehlikeye düşeceği için.

Böyle yüksekten baktığımızda rahatsız etmez

Kadınların göz yaşları ve diğer alelade şeyler.

ADEM

Sus, sus artık, ezeli mugalatacı.

İBLİS

Gerçek de olsa ah seslerinin dindiği,

Yerini alan her şey öylesine yamyassı ki.-

Nerde cezbeden yükseklik? Ya derinlik? Korkutacak ne var?

Nerde kaldı hayatın tatlı renk cümbüşü?

Denizin kavgacı parlak dalgaları yok artık,

Sadece kurbağayla dolu düz bir bataklık.-

ADEM

Telafi ediyor bunları, umumun refahı duygusu.

İBLİS

Sen de ahkam kesiyorsun durduğun tepeden,

Ayaklarının dibinde akan hayat hakkında,

Aynen mazi hakkında yaptığı gibi tarihin:

Duymaz çekilen ahları, kısık sesleri,

Salt türküsüdür geçmişin, kaydettikleri.

ADEM

Bakıyorum şeytan da romantikleşti,

Yahut da doktrinci kesildi. İkisi de kazançtır.

İBLİS

(Tower'i göstererek)

Şaşacak bir şey yok bunda, baksana eski zamanların

Hayaletleri arasındayız, yepyeni bir dünyada.

ADEM

Bu köhne görüş de lazım değil bana,

Kararlı olarak iniyorum yeni dünyaya,

Ve korkmuyorum yeniden bulamayacağımdan

Şiiri, büyük ülküyü, dalgaları arasında.-

Belki artık dile gelmeyecek

Gökleri sarsan devasa mücadelede,

Lakin çok daha teshir edici ve hayırlı bir dünya yaratacak,

Mütevazı çerçevesinde.-

İBLİS

Yersiz endişe olurdu zaten

Sakinman onu. Madde var oldukça

Sürecek benim de kudretim,

Onunla savaştan inkar olarak.

Ve yürek çarptıkça, algıladıkça beyin,

Ve var olan düzen set çektikçe arzuların önüne,

Ruh aleminde de yaşayacaktır inkar olarak

Şiir ve büyük ülkü.-

Dur, ama şimdi sen, söyle bakalım, hangi kılığa girelim,

Karışmak için şu gürültülü kalabalığa.

Zira bu kıyafette, burada durabiliriz ancak,

Geçmişin hayallerinin çevremizde uçuştığı yerde.

ADEM

Hangisine olursa. Yok ki artık imtiyazlı kişi

Şükürler olsun kadere. Öğrenmek için ne hissettiğini

Halkın, geniş yığınlar arasına inmeliyiz.

(Her ikisi de Tower'in iç kısmına girerler ve biraz sonra işçi kıyafetine girmiş olarak Tower'in kapısından çıkıp kalabalığa karışırlar. Bir kukla oyuncusu, barakasının yanında durur; barakada,

sırtına kırmızı bir palto giydirilmiş, zincirli bir maymun görünür.)

KUKLA OYUNCUSU

Buraya, buraya, sayın baylar, bayanlar!

Hemen başlayacak temsil.

Pek eğlenceli bir güldürü

Seyretmek, nasıl aldattığını yılanın

Daha o zamandan çok meraklı ilk kadını;

Ve de nasıl kadının, daha o zaman, erkeğin başını

Derde soktuğunu.- Seyredin becerikli maymunu

Nasıl layıkıyla oynuyor insanı,

Seyreyleyin dans ustası ayıyı,

Bu yana, bu yana, sayın bayanlar, baylar!

(Baraka etrafında itişip kakışmalar.)

İBLİS

Aman Adem! Burada bizden söz ediyorlar,

Doğrusu güzel şey, altı bin yıl sonra bile

Neşeli gençliği eğlendirecek

Bir rol oynamış olmak.-

ADEM

Vazgeç tatsız şakalardan, gidelim buradan.-

İBLİS

Tatsız şaka mı? Baksana hepsi eğleniyor

Biraz önce Nepos'u dinlerken

Sıralarda uyuklayan şu kırmızı yanaklı oğlanların.

Peki, kim söyleyecek kimin haklı olduğunu,

Uyanan kuvvetin onuruyla, hayata

Yeni ayak basanların mı? Yoksa

Çürümüş beyinleriyle, göçmekte olanların mı?-

Acaba bir Shakespeare, daha fazla mı hoşuna gidiyor senin

Bu yozlaşmış kargaşanın onların hoşuna gittiğinden?

ADEM

İşe tam da yoz'dur, tahammül edemeyeceğim.

İBLİS

Yunan dünyasından kalmış üstünde.

Oysa ben, oğluyum - istersen babası de,

Ruhlar için pek fark etmez-

Yeni akımın, romantika'nın,

Tam da yozlaşmıştan zevk alıyorum ben.

İnsan çehresinde, bir maymun hattı;

Mükemmelin ardından bir çirkef;

Anormal duygulara, rahip fistanı;

Fahişenin utangaçlıktan dem vurması;

Buhur yakmak alçaklığa, adiyeye;

Kendini yıpratmış kişinin lanet okuması şehvet hazzına

Unutturuyor bana dünyamı yitirdiğimi,

Çünkü her varlıkta doğuyorum yeniden.-

KUKLA OYUNCUSU

(Adem'in omzunu dürterek)

İşgal etmeyin bu güzel yeri.

Hey, ahpap! Bedava eğlendiren,

Hayatından bıkip kendini asandır ancak.

(Adem ve İblis kenara çekilirler. Bir küçük kız, menekşe satarak gelir.)

KÜÇÜK KIZ

Küçük menekşeler, ilk elçileridir

Güzel ilk yazın. Buyurun, alın!

Bu küçücük çiçek, yetime ekmek parası

Ve fakir olana bile güzel süs olur.-

BİR ANA

(Menekşe satın alarak)

Ver, ver bana! Götüreyim ölü yavrumun mezarına.

BİR KIZ

(O da satın alır.)

Ne güzel ss olacak kara salarma.

KÜÇÜK KIZ

Menekeler! Buyurun, baylar!

(Geçer.)

BİR MÜCEVHERCİ

Bu hnzr da durmadan yarışyor bizimle,

Rağbetten dşremedik bir türlü.-

Oysa güzel gerdana pahalı inci yaraşr,

Onu da çıkaran artık

Dehşetli bir cesaretle

Meydan okuyor denizlerin dibinin canavarna.-

(İki kentli kız beraber gelir.)

BİRİNCİ KENTLİ KIZ

Ne güzel kumaşlar, ne değerli mücevherler!

İKİNCİ KENTLİ KIZ

Biri ıkrsa da panayr hediyesi als bize.

BİRİNCİ KENTLİ KIZ

Bu günün erkeği, böyle şeyi ancak

İğrenç birtakım amaçlarla yapar.

İKİNCİ KENTLİ KIZ

Onun için bile yapmaz, zevksizleşti artık,

Hafifmeşrep kadınlarla havyar şımarttı.

BİRİNCİ KENTLİ KIZ

Kendinden yle emin ki, oral bile olmaz.

İKİNCİ KENTLİ KIZ

Ya da öyle psrk ki, cesaret edemez.

(Geçip giderler.)

(Bir ardak altındaki masaların etrafına oturmuş işçiler,

içki içer ve eğlenirler. Geriden müzik sesi duyulur ve dans edenler görülür. Asker, sivil renkli bir kalabalık eğlenmektedir.)

MEYHANECİ

(Msteriler arasında)

Neşelenin, beyler, dn geçti artık,
Yarına ise asla ıkamayacağız,
Tanrı a koymaz yarattığı kuşları
Ve her Şey beyhudedir, diyor İncil.

İBLİS

Hoşuma gitti bu felsefe.
Oturalım Şu gölgelik yere,
Seyredelim ne kadar ucuza ve ne kadar güzel
Eğleniyor halk, ekşi Őarapla ve berbat müzikle.

BİRİNCİ İŞÇİ

(Masa başında)

Makinalar, inan, Şeytanın işi:
Ağzımızdan kapıyorlar lokmamızı.

İKİNCİ İŞÇİ

İki kalsın bize yeter, unuturuz.

BİRİNCİ İŞÇİ

Zengin ise - Şeytanın ta kendisi, emiyor kanımızı.
Şimdi gelse ya buraya! Gndereyim canını cehenneme.
Geenlerdeki olayı sık sık tekrarlamalı.

ÜÇÜNCÜ İŞÇİ

Ne geçecek eline. Bu gün idam edilecek.

Bizim yazgımız ise sürüp gidecek.

İKİNCİ İŞÇİ

Saçmalamayın; gelsin, geleceği varsa zenginini,
Bir Şeycik yapmam ona, oturturum yanıma.
Görürüz asıl kim efendi ve kim biliyor eğlenmeyi.

MEYHANECİ

(Adem'e hitaben)

Ne arzu ediyorsunuz, beyim?

ADEM

Hiçbir şey.

MEYHANECİ

Defolun öyleyse buradan, serseriler!

Para mı kesiyor sandınız beni,

Yoksa dilenci mi olsun çocuğum, karım?

ADEM

(Yerinden kalkarak)

Nasıl cüret ediyorsun böyle konuşmaya?

İBLİS

Boş ver edepsiz!

ADEM

Gel gidelim, devam edelim seyretmeye

Nasıl hayvanlaştığını insanın.

İBLİS

Hah, işte burada çoktandır aradığım.

Burada eğlenebiliriz canımızın istediği gibi,

Bu gürültü, bu cümbüş, bu delişmen kahkaha,

Sefahat ateşinin kudurması

Nasıl da yansıyor çehrelere pembe dalgalarla,

Sefalet içinde kurulan ahmakça rüyalar gibi.

Ne harikulade değil mi?

ADEM

Beni iğrendiriyor.

(Bu arada dans edenlerin yanına varırlar. İki dilenci çekişerek gelir.)

BİRİNCİ DİLENCİ

Burası benim yerim, iznim var.

İKİNCİ DİLENCİ

Merhamet et, öleceğim açlıktan

Çalışmıyorum iki haftadan beri.

BİRİNCİ DİLENCİ

Gerçek dilenci bile değilsin demek,

Beceriksiz ahmak, polis çağırayım hemen.-

(İkinci dilenci sıvışır; birinci dilenci yerine geçer.)

Allah rızası için bir sadaka verin,

Acıyın fakire, beyefendiciğim!-

(Bir asker, bir genç kalfanın elinden dans ettiği kızı kapar.)

ASKER

Defol ordan pis köylü.- Yoksa sen de

Adam mı sandın kendini?

KALFA

Anlarsın şimdi,

İnanmıyorsan eğer.

İKİNCİ KALFA

İlişme, çekil daha iyi.

Şöhret, iktidar, hepsi onun.

BİRİNCİ KALFA

Olur mu ya, tepeden bakarak bize, tuz biber ekiyor üstüne

Kanımızı sülük gibi emdiği yetmiyormuş gibi.

BİR FAHİŞE

(Şarkı söyleyerek)

Ejderhaların ağzından bile aldılar

Bir vakitler altın elmayı-

Şimdi de yetişiyor elmalar,

Ejderhalar çoktan yok oldu.

Avanaktır bakıp bakıp da

Gözüne alamayan koparmayı.

(Bir delikanlıya sokulur.)

İBLİS

(Eğlenenlere dalıp kalarak)

Bu cilveler inan olsun hoşuma gidiyor benim.

Göstereyim zengin, demir sandıktaki

Hazinelerini; pintinin üstünde

Oturduğu sandıkta kum da olabilir, altın da.-

Ne kadar duygulandırıcı şu delikanlının kıskançlığı!

Nasıl üstüne titriyor yanındaki kızın tek bir bakışının.

Anlıyor yaşadığı dakikanın değerini,

Gerçi çok iyi biliyor - ama aldırıldığı yok -

Gelecekte başkasının koluna gireceğini.

ADEM

(Müziyenlerden birine hitaben)

Neden böylesine kepaze ediyorsun sanatı, söyle!

Çaldıkların hoşuna gidiyor mu senin?

MÜZİSYEN

Ne münasebet! Gider mi hiç! Hatta sonsuz bir işkence

Her gün bunu çalmak ve bakıp durmak

Nasıl çılgıncasına eğlendiklerine.

Rüyalarıma bile giriyor bu vahşi sesler.

Ama ne yapayım, yaşamam gerek, başka iş gelmiyor elimden.-

İBLİS

(Hala eğlenenlere bakmaya devam ederek)

Kim tasavvur edebilirdi, göz açıp kapayana kadar süren

Gençliğin, böyle derin bir felsefesi olacağını?-

Şu kızcağız biliyor, sonuncusu olmadığını

Şimdi duyduğu hazzın, yaşamındaki dakikanın,

Ve bir yandan öperken, yeni ilişki arıyor

Daha şimdiden gözleri.- Ah sevgili çocuklar;

Bilseniz ne kadar sevinçle seyrediyorum şimdi sizleri!

Günah ve sefalet olsun size bedduam!

İKİNCİ KALFA

(Şarkı söyleyerek)

Bütün hafta çalıştıktan sonra

İç rahatlığı ve şarkıyla

Aşk ve şarabı tadana

Şeytan vız gelir vız!

(Kilise müziğinin son nağmeleri duyulur, Havva, kentli bir kız olarak elinde dua kitabı ve bir çiçek demetiyle, anasının yanı sıra kiliseden çıkar.)

BİR SATICI

Buraya, buraya, güzel küçük hanımcığım!

Bundan ucuzunu bulamazsınız hiçbir yerde.

BAŞKA BİR SATICI

İnanmayın sakın, ölçüsü eksik,

Malı eski. -Siz bana gelin, güzel küçük hanım!-

ADEM

Ah İblis! Sen böylesine aşağılık bir yerde oyalarken beni,

Tecessüm etmiş selamet, ben farkına bile varmadan

Geçip gidecek yanımdan.

İBLİS

Peki, hangisi bu cennet parçası, göstereceğine -

Zira şeytandan bile bekleyemezsin her halde,

Durmadan zevkini araştırmasını.

Ona kavuşturması seni, yeter.

ADEM

Şu hanımdan başkası olabilir mi?

İBLİS

Böyle söyler.

Ağaçkakan da, kurt yakaladığı zaman kendisine;

Kıskanç gözlerle bakar etrafına ve sanır ki

Dünyada bundan güzeli olamaz yemin.

Oysa güvercin öğrenerek bakar aynı yeme.

İnsan da selametini kendisi bulur ancak

Hem de çok defa tam da

Bir diğèrinin cehennem ettiği yerde.-

ADEM

Ne kadar vakur, el değmemiş faziletin ta kendisi.

Yaklaşmaya cesaret edemiyorum adeta.

İBLİS

Korkma, ilk defa yanaşmıyorsun kadınlara,

Hem eninde sonunda satılık olacak o da.

ADEM

Sus!

İBLİS

Hem belki, diğèrlerinden daha pahalı.

(Bu arada genç bir delikanlı, mahçup bir tavırla Havva'ya yaklaşarak yürek biçiminde bir çörek uzatır.)

GENÇ

Küçük hanım, rica ederim, bu ufacık panayır armağanını

Kabul edin.

HAVVA

Ne kadar naziksiniz, Arthur, hatırladınız beni.

ANNE

Çoktan görmedik sizi, neden gelmiyorsunuz ziyaretimize?

(Alçak sesle konuşurlar. Adem, delikanlı ayrılıncaya kadar heyecanla onlara bakar.)

ADEM

Bu yeni bitme delikanlı mı sahip olacak

Erkek yüreğimin çaresiz arzusuna?

Ne kadar candan konuştu onunla, nasıl gülümsedi-

Elini de sallıyor ardından - ah, ne işkence, ne azap!-

Mutlaka konuşmalıyım onunla.

(Havva'ya yaklaşıyor.)

ANNE

Arthur'un ailesi

Varlıklı, doğru, ama bilmiyorum

Ne gözle bakıyorlar seninle olan ilişkisine.

İyisi mi, yan çizme bence, sana bu gün bir demet çiçekle

Sürpriz yapan öbür delikanlıdan.

ADEM

Hanımlar, izin verin eşlik edeyim size,

Bu kalabalıkta bir şey gelmesin başınıza.

HAVVA

Bu ne terbiyesizlik!

ANNE

Çekilin buradan, münasebetsiz!

Yoksa bu kızı, önüne gelen herkesin

Güzel sözler söyleyebileceği bir kız mı sandınız?

ADEM

Başka şey söylenebilir mi ki? - Çok kez böyle düşledim

Kadın mükemmelliğinin en güzel idealini.

ANNE

Canınızın istediğini düşleyebilirsiniz;

Ama bu kızcağızın iltifatına mazhar olacak kişi

Sizin gibi bir serseri olamaz.-

(Adem müşkül bir vaziyette kalmış dururken çingene kadın Havva'ya yaklaşıyor.)

ÇİNGENE KADIN

Ah dünyalar güzeli kıymetli hanımcığım,

Gösteriverin ufacık beyaz elinizi,

Anlatayım size talihin bin bereketinin

Mutlu hayatınızı nasıl yeşerteceğini.

(Eline bakarak)

Güzel bir kısmet var - hem de çok yakın -

Güzel yavrular, sağlık ve varlık,

(Para alır.)

İBLİS

(Adem'i göstererek)

Hemşire hanım! Şu bizim arkadaşın falına da baksana!

ÇİNGENE KADIN

İyi göremiyorum, açlık yahut urgan.-

ADEM

(Havva'ya hitaben)

Beni reddetmeyin. Bu kalbin

Benim için yaratıldığından eminim.-

HAVVA

Anne, engel olsana -

ANNE

Polis çağırıyorum

Hemen uzaklaşmazsa.

HAVVA

İlişme-aklı başına gelir belki.

Hem aslına bakarsan kötü bir şey yapmadı ki.

(Geçip giderler.)

ADEM

Ah sen kutsal şiir, kayıp mı oldun büsbütün

Bu kaskatı gerçek dünyasından?

İBLİS

Ne münasebet! O yürek biçimi çörek,

Çiçek demeti, o danslar, o çardak altı

Başka şey miydi yani? O kadar müşkülpesent olma,
Bol bol var daha, düş kurmaya yarayacak eşya.

ADEM

Neye yarar, kar hırsı, menfaat avcılığı
Pusu kurmuş aralarında; bencil olmayan
Ruh yüksekliği kalmamış hiçbir yerde.

İBLİS

Ona da rastlanır okul sıralarında
Henüz sokulmadığı yerlerde yaşam kavgasının
Böyle birkaç kafadar geliyor da işte.-
(Birkaç öğrenci gezinerek gelirler.)

BİRİNCİ ÖĞRENCİ

Aman çocuklar, ne iyi! Arkamızda bıraktık küflü binayı.
Fiyakalı bir şey yapıp zevkini çıkaralım bu günün.

İKİNCİ ÖĞRENCİ

Kırlara çıkalım, nefret ediyorum şehirden
Bu kısıtlı düzeninden, bu tacir dünyasından.

ÜÇÜNCÜ ÖĞRENCİ

Dalaşalım birisiyle,
Heyecanlı, erkekçe eğlence olur.

BİRİNCİ ÖĞRENCİ

Kapıverelim askerlerin kucaklarından
Kızlarını, çingar çıkar o anda,
Birlikte kırlara gideriz sonra,
Birkaç duble biraya, müziğe yetecek paramız var daha,
Zaferimizin sarhoşluğuyla akşama kadar
Yaşarız prensler gibi, içkili heriflerin arasında.

DÖRDÜNCÜ ÖĞRENCİ

Harika olur çatlatmak birkaç mankafayı.

BİRİNCİ ÖĞRENCİ

İttifakımızın bağlarını pekiştirip
Elimizden geldiğince eğlenelim şimdi,
Vatan uğrunda coşkuyla dolup
Daha soylu bir kavga alanını işgal edeceğimiz güne dek.

(Giderler.)

ADEM

Ne kadar hoş bir manzara, bu yamyassı dünyada,
Güzel bir çağın filizlendiğini sezdi gönlüm.

İBLİS

Göreceksin ne hale gelecek o filiz
Dershanelerin tozunu silktiği zaman.
Bize doğru yaklaşan şu iki fabrikatör de
Gençliklerinde, önceki çocuklar gibiydi aynen.

(İki fabrikatör konuşarak gelir.)

BİRİNCİ FABRİKATÖR

Ne yapsam boş, zorluyor rekabet,
Ucuz mal peşinden koşuyor herkes.
Malımın kalitesini düşürmem gerek.

İKİNCİ FABRİKATÖR

İyisi mi, işçilerin ücretini azaltmalı.

BİRİNCİ FABRİKATÖR

O olmaz, şimdi bile ayaklanıyorlar,
Yaşayamıyorlarmış sözde itler;
Belki de bu şikayette biraz hakları var.

Ama kim dedi onlara evlensinler,

Kim dedi altı tane çocuk yapsınlar?

İKİNCİ FABRİKATÖR

O halde daha sert davranmalı,
Gecenin yarısını fabrikada geçirsinler,
Kalan yarısı yeter dinlenmeye

Zaten doğru olmaz onların rüya görmeleri.

(Giderler.)

ADEM

Kahrolasıcalar! - Neden engel olmadın onları görmeme.-

Ama söylesene, o kızcağız ne oldu?

İblis, şimdi göster kudretini,

Yardım et, dinlesin beni.

İBLİS

İblis bile

Heder etmez kuvvetini böyle hiçten bir şeye.

ADEM

Senin için hiç olan, benim için bütün bir dünya.

İBLİS

Kazan öyleyse kalbini.- Yalnız hislerini sınırlamasını bil,

Yalandan korkma,

Her sorumu yanıtla. Göreceksin düşecek kollarının arasına.-

(Arkalarında kulak misafiri olan çingene kadının da duyması için sesini yükseltir.)

Şimdi anlıyorsunuz değil mi mylord, ne kadar nahoş

Tebdil-i kıyafet edip halk arasına karışmak,

Biteviye can sıkıcı şeylerle karşılaşıyor insan.

Şuradaki ahali bir sezse, dört adet gemimizin

Hindistan'dan gelerek bu gün limana varacağını;

Başka türlü davranırlar bize karşı.

ADEM

Muhtemeldir.

ÇİNGENE KADIN

(Başını yan tarafa çevirerek)

Bu keşif büyük para edecektir.

(Adem'e hitaben)

Bir dakika, beyim, - siz gizlediniz kimliğinizi,

Ben de cezalandırdım falınıza bakarak,

Zira hiçbir şey sır kalmaz

Benim gibi çoktandır şeytanla iş birliği yapan biri önünde.

İBLİS

(Başını yan tarafa çevirerek)

Bir bu eksikti, ihtiyar acuze!

ÇİNGENE KADIN

Sizin gemileriniz bu gün burada olacak.

Lakin bundan da sevinçli olan haber

Güzel bir kızın yanıp tutuştuğudur uğrunuzda.

ADEM

Peki, nasıl elde edebilirim onu?

ŞARLATAN

Savulun yoldan! -Saygı isterim,

Bilim yolunda ağardı saçlarım,

Doğanın gizli hazinelerini

Tükenmez çabayla bulup çıkardım.

ADEM

Bu acaip deli ne böyle, İblis?

İBLİS

Bilim, yaşayabilmek için de şarlatan.

Aynen senin bilginlik yaptığın zamanlardaki gibi,

Ne var ki şimdi eskisinden daha fazla gürültü yapmak gerek.

ADEM

Ben bu derecesini asla yapmadım.

Rezalet!

İBLİS

Kabahat onun değil,

Doğasındadır onun korkmak ve kurtulmak istemek

Mezar taşına şunların yazılmasından:

Ex gratia speciali

Mortuus in hospitali.

Feda etti gecesini gündüzünü başkaları uğrunda,

Nihayet ödülünü isteme sırası geldi.

ŞARLATAN

Emek verdim insanlar uğruna,

Nihayet, şanlı sonuç işte burada:

Bu küçük kaptaki hayat iksiri

Hastayı, yaşlıyı gençleştirir.

Büyük firavunlar bunu içerlerdi eskiden,

Bu gene Tankred'in sihirli sevda içkisi

Helene bunu kullanıyordu güzelliği için,

Bu da Kepler'in astrolojisi.-

ADEM

Duyuyor musun neler satıyor? Biz gelecekte arıyoruz

Aydınlığı, o ise çoktan geçmiş olanda.

İBLİS

Saygı duyulmaz şimdiki zamana asla.

Yatak odamızda insan büyüklüğündedir-

Karımızdır o, on yıllık evlilikten sonra-

Kaç tane beni olduğunu bile biliriz.

ŞARLATAN

Alın, buyurun, alan pişman olmaz,

Böyle fırsat geçmedi ele şimdiye dek, bir daha da geçmez.

KALABALIK ARASINDAN

Ver bana - Hangisini olsa satarım.

Amma talihliyiz.- Ne değerli mal aldık.

İBLİS

Hele bak, hiçbir inancı kalmamış olan bu halk,

Mucize denince, nasıl da saldırıyor.-

(Havva annesiyle birlikte geri gelir; onları, fısıltıyla konuşan çingene kadın izler.)

HAVVA

Boş laf, tanıyoruz dedik ya.

ÇİNGENE KADIN

Cehennemlik olayım eğer doğru değilse.

Öylesine tutkun ki bey size,

Hemen bu gün gözdesi yapmaya hazır.

Prencesler gibi yaşarsınız,

Dört atlı araba koşturur tiyatroya, dansa.

ANNE

Aslına bakarsak, bu yüz kat daha evla

Başında baş örtüsü, kuruyup solmaktan

Pis bir kunduracının kokmuş dükkanında.

ÇİNGENE KADIN

Bakın, orada duruyor - nasıl da aranıyor.

HAVVA

Hala göremedi, ayıp.-

Elleri narin, asalet var duruşunda.-

ANNE

Yanındaki de fena değil hani,

Gerçi burnu çengel gibi, bacakları çarpık,

Ama o kadar saygı değer, yaşlı başlı bir erkek.-

Ben gidiyorum, kızım. En iyi ara buluculuk

Baş başa bırakmak olacaktır sizleri.

ÇİNGENE KADIN

(Adem'e hitaben)

İşte sizin için yanıp tutuşan güzel burada.-

ADEM

Hemen koşayım ona. Ah ne saadet, ne büyük zevk!

ÇİNGENE KADIN

Arayı bulanı da unutmayın ama.

İBLİS

(Çingene kadına para verir.)

Para arkadaştan, el sıkılmak benden.

ÇİNGENE KADIN

(Haykırarak)

Ay! Amma da kuvvetli el!

İBLİS

Haz duyardın cadı,

Rolünü oynadığın sahiden sen olsaydın eğer!

HAVVA

(Adem'e hitaben)

Bana bir panayır hediyesi alır mısınız,

Bu güzelleştiricilerden birini örneğin.-

ADEM

Yüzündeki büyüleyici kadınlıktır

En eşsiz güzelleştirici.

(Bu arada şarlatan gider.)

HAVVA

Ah, ne kadar lütfkarsınız.

ADEM

Mahcup etme beni.

Pırlantalar, inciler takayım güzel gerdanına;

Süslemek istediğim için değil,

Parlamak için bundan daha iyi yer olmayacağından.

HAVVA

Öte tarafta birçok mücevherci gördüm.

Ama benim gibi fakir bir kıza yakışmaz ki!

ADEM

Gidip bakalım haydi!

İBLİS

Lüzum yok,

Fevkalade güzel mücevherler var yanımda.

(Mücevherleri verir, Havva büyük bir coşkuyla alarak bakar ve takınır.)

HAVVA

Ah ne güzel, ne zarif, ne hoş; herkes kıskanacak bunları.-

ADEM

Ama şu yürek biçimi çöreği görmeyeyim bir daha!

HAVVA

Atayım, eğer hoşlanmıyorsanız.

İBLİS

Tamam. Ben de üstüne basayım.

(Basar.)

HAVVA

Ne oluyor,

Birisi mi bağıyor, yoksa bana mı öyle geldi?

(Bu arada, araba içinde bir mahkum getirirler; sahnenin ortasından geçirirlerken millet arkasından koşuştur.)

KALABALIK ARASINDAN

Haydi çabuk.- Söylemedim mi ben, ne kadar korkak olduğumu.-

Hala somurtuyor.- Gelin, gidelim arkasından!

ADEM

Ne bu gürültü, ne bu görülmedik itiş kakış?

HAVVA

Asmaya götürüyorlar. Oh, iyi ki buradayız.

Haydi biz de gidelim; öyle heyecan verici ki bu manzara!

Hem de mükemmel bir fırsat mücevherlerimi göstermek için.

ADEM

Suçtu ne bu sefilin?

HAVVA

Bilmem.

İBLİS

Fark etmez zaten. Ama ben söyleyeyim gene:

Lovel'in fabrikasında çalıştı uzun yıllar boyunca

Çekip durdu ciğerlerine zehirli kalayı,

Hastahanelik oldu, haftalarca yattı.

Sevgili eşi çaresiz durumda kaldı,

Lovel'in oğlu gençti ve de iyi yürekli

Birbirlerini buldular, unuttular her şeyi.-

BİRİNCİ İŞÇİ

Gülsün yüzün ahpap! Şehit oluyorsun,

Aramızda işiyacak daima adın.

İBLİS

Koca iyileşince hastalıktan, bulamadı karısını,

Yeri dolmuştu, boşuna iş aradı;

İsyanla doldu yüreği ve cüret etti tehdide,

Tokat oldu Lovel'in oğlunun yanıtı.

Bu lanetin ise bir bıçak geçti eline -

Götürüyorlar işte şimdi - İhtiyar Lovel çıldırdı.-

(Son kelimeleri söylerken Lovel, bir delinin melankolisiyle gelir.)

LOVEL

Yalan söylüyorsun, yalan, çılgın değilim ben,

Anlamıyor muyum ne fısıldadığını oğlumun yarasının?

A! bütün hazinelerimi,

Tek duymayayım bu sesi. Çıldırayım daha iyi!

ÜÇÜNCÜ İŞÇİ

Korkma, metin ol; gün gelir, alınır intikamın.

BİRİNCİ İŞÇİ

Dik tut başını! Soysuz olanlar onlar.-

(Mahkum eşliğindekilerle birlikte gider.)

ADEM

Suluk kesen manzara, neden çıktın önüme?

Kim söyleyecek şimdi hangisi daha suçlu,

Yoksa asıl suçlu sadece toplum mu?-

Toplumun çürüdüğü yerde suç ürer, çoğalır.

LOVEL

Toplum, evet.- Al hazinelerimi,

Tek duymayayım yaranın söylediklerini.-

(Gider.)

HAVVA

Gidelim haydi, yer bulamayacağız sonra.

ADEM

Şükürler olsun sana kader, hakim yapmadın beni.

Kolay iştir yan geldiğin divandan kanun yapmak-

Yüzeysel kişi için kolaydır yargıya varmak;

Ama ne kadar zordur, iç alemi araştırıp

Köşesini bucağını hesaba katan için.

İBLİS

Böyle ilkelerle sona ermez dava.

Kötülüğü kimse kötülük olsun diye yapmaz;

Şeytan bile birtakım haklara atıf yapar,

Ve herkes kendisininkini en kuvvetlisi sayar

Hukuk alimi bir hamlede kesiverir ipliklerini

Bin tane filantrop'un bile çözemeyeceği

Karmakarışık düğümün.-

(Bu arada Tower'e varırlar; bir duvar oyuğunda kutsal resim durur.)

HAVVA

Birazcık duralım, dostlarım,

Demetimi bu aziz resme iliştireyim.-

İBLİS

(Fısıldayarak)

Aman, sakın bırakma

Mahvoluruz yoksa.

ADEM

Masum çocuk - ben engel olamam -

HAVVA

Alışmıştım bu resmi, daha çocukken

Anmayı her seferinde önünden geçerken,

şimdi de öyle huzur veriyor ki.-

Duralım biraz. Hemen telafi edelim

İhmal ettiklerimizi.

(Resmin kenarına iek demetini iliştirir, ama çiçekler
birden solar, o anda boynundaki kollarındaki mücevherler
de kertenkele olarak kayar.)

Tanrım, ne oluyor?

İBLİS

Boşuna uyardım seni.

HAVVA

İmdat!

ADEM

Telaş etme, sevgilim, herkes bize bakıyor-

Daha güzellerini takarım sana.

HAVVA

ekil yanımdan, ekil! İmdat, acıyın bana!

Sahtekarlar ve korkunç cadı

Rezil ettiler namuslu bir kadını.-

(Etraftakiler gruplar halinde toplanmaya başlarlar. Çingene
kadın polislerle birlikte gelir.)

ÇİNGENE KADIN

İşte buradalar, sahte para verdiler,

Eriyip cıva oldu avucumda.

İBLİS

Belki de kusur

Senin avucundaydı, parada değil.-

Adem, gidelim çabuk, burda eyleşmek doğru değil.

(Tower'in içinde kaybolurlar. Aşağıda gruplaşmalar ve gürültü patırdı artarken yeniden kulenin tepesinde görünürler.)

ADEM

Gene yanıldım, yeterli sandım

Devirmek geçmişin hayaletlerini

Ve serbest rekabet sağlamak kuvvetlere.-

Attım makinadan bir ana vıdayı,

Tutanı makinayı, saygı ve sevgiyi,

İhmal ettim daha güçlü bir başkasını koymayı yerine.

Bu ne biçim yarışma? Kimileri kılıçla

Duruyor çıplak hasmının karşısında;

Bu ne biçim bağımsızlık? Yüzlercesi aç kalıyor

Girmezse birilerinin boyunduruğuna.

Köpeklerin kavgası bu, bir parça kemik için.

Bunun yerine, toplum istiyorum ben,

Cezalamayan, koruyan; ürkütmeyen, coşturan,

Ortak güçle uyumlu işleyen,

Bilimin tasarladığı gibi aynen;

Ve düzenine, aklın kanat gerdiği bir toplum.-

Gelecek bu, hissediyorum, biliyorum.

Götür, İblis, götür beni o dünyaya.-

İBLİS

Gafil insan, görüşün dar olduğundan

Salt dağınık gruplar görüyorsun aşağıda.

Yok mu sanıyorsun uyumlu işleyiş

Yok mu sistem hayatın atelyesinde?

Bir lahza bak öyleyse ruh gözlerinle

Ve gör yarattıkları işi.

Ne ki onlar bize çalışıyorlar, ufacık kendilerine değil.-

(Ortalık iyice kararır; panayı yerindekiler küçük gruplar oluştururlar. Bu gruplar sahnenin ortasında kocaman bir mezar kazarlar etrafında dans ederek mezarın açık ağzından arka arkaya içine atırlar; kimileri sessizce, kimileri bir şeyler söyledikten sonra.)

KORO

Haydi, haydi, vınlasın kazma:

Bu gün bitmeli, yarın geç olur,

Hoş birkaç bin yıl sonra bile

Tamamlanmayacak büyük eser.

Beşik ve tabut aynı şeydir,

Bu gün tamamlar yarın başlayacağını,

Daima açtır ve daima toktur,

Bu gün içine giren, yarın kalkacaktır!

(Matem çanları çalmaya başlar.)

Akşam çanları başladı çalmaya,

Bitirdik, çekilelim istirahate,

Sabah yeni yaşama uyanacak olanlar

Büyük esere yeniden başlasınlar.-

KUKLA OYUNCUSU

Ben, komediyi oynadım,

Eğlendirdim ama eğlenmedim.

MEYHANECİ

Herkes bitirdi şarabını

Beyler, iyi geceler!

KÜÇÜK KIZ

Sattım menekşelerimin hepsini,

Mezarımda biter artık yenileri.

ÇİNGENE KADIN

Herkes geleceğini öğrenmek istedi,
Şimdi korkuyla kapıyorlar gözlerini.

LOVEL

Bahtiyarlık vermedi hazinelerim
Şimdi bedavadan huzura kavuşuyorum.

İŞÇİ

Cumartesi akşamı, hafta tamamlandı burada,
Çıkaracağım nihayet yorgunluğumu.

ÖĞRENCİ

Güzel bir düşünüyordum, uyandırdılar,
Gel, güzel rüya, devam edelim gene.

ASKER

Kendimi çok yiğit sandım,
Pis bir çukura düşüverdim.

FAHİŞE

Mahmurluk geçti, boyalar silindi,
Burası çok soğuk; acaba aşağısı daha mı iyi?

MAHKUM

Kal kelepçe, bu zavallı hiç'in üstünde
Başka kanun seziyorum, bu eşğin ötesinde.

ŞARLATAN

Birbirimizi aldattık, biliyoruz, diye.
Hepimizin sesi kesildi şimdi, gerçeğin önünde.

HAVVA

Ne duruyorsun ayaklarımın dibinde, açık ağızlı derinlik!?
Karanlığının beni korkuttuğunu sanma.
Toprak düşüyor içine yalnız, topraktan olan insan.
Ben başımda Gloria ile aşarım bunu.
Aşkın, şirin ve gençliğin

Koruyucu melekleri yolumu açıyor ebedi yurduma doğru;

Bu toprağa sadece gülümseyişim haz verir,

Güneş ışığı misali, çehrelere değdiği zaman.

(Örtüsünü, harmaniyesini mezara atar
Gloria'nın ışıkları arasında yükselir.)

İBLİS

Tanıdın mı, Adem?

ADEM

Ah Havva, Havva!

.....

ON İKİNCİ SAHNE

(U biçiminde inşa edilmiş mükemmel bir Falanster'in avlusu.
Binanın her iki kanadının zemin katı açık bir kemer altı oluşturuyor.
Sağ taraftaki kemer altında işleyen buhar makineleri
arasında işçiler çalışıyor. Sol taraftaki kemer altında, doğa
bilimlerine ilişkin eşya, mekanik araçlar, astroloji ve kimya aletleri
ve diğer özel aletler müzesinde bir bilgin bir şeylerle uğraşiyor.
Falanster'de yaşayan herkes aynı kıyafette giyinmiş. Gündüz vakti.)

(Adem ve İblis avlunun tam ortasında yerden çıkıverirler.)

ADEM

Bu ne biçim ülke? Bu nasıl halk? Nereye geldik?

İBLİS

Eski ülküler yok artık.

Çok alelade değil miydi vatan kavramı?

Geleneklere bağlılık doğurmuştu bir zamanlar onu,

Dar görüşlülük ve rekabet besledi, korudu.

Şimdi bütün dünya geniş bir vatan,

Ortak hedefe doğru yoldaşı birbirinin her insan,

Ve sessizce akıp giden bu güzel düzenin

Üstünde, saygıyla kanat geriyor bilim.

ADEM

Gerçekleşti demek ruhumun ideali,

Bunların hepsi güzel, böylesini istemiştin ben de.

Sadece bir şeye acıyorum: vatan kavramına,

Sanırım kalabilirdi

Yeni düzende de. İnsanın benliği sınır ister

Korkar sonsuzdan.

İç değerlerinden kaybeder, yayılırsa eğer,

Geçmişe ve geleceğe şiddetle bağlıdır.

Ve korkarım içi titremez o kadar büyük dünya uğrunda

Anne ve babasının mezarı için titrediği kadar.

Ailesi için canını bile veren

Dostu için ancak göz yaşı döker.-

İBLİS

Bakıyorum vazgeçtin bile idealinden

Daha gerçekleşmeden önce.

ADEM

Yok, öyle sanma, sadece merakımı uyandırdı:

Nasıl bir ülkü ki bu, koca dünyayı birleştirebiliyor,

Ve coşku dedikleri - bu güne dek yüz türlü

Alçaklıkla körüklenmiş,

Ve sadece hayalci kavgalarda sömürülmüş-

Kutsal ve ebedi ateşini insan kalbinin,

Nihayet soylu bir amaca yöneltebiliyor.-

Ama dur, söylesene sen, neredeyiz, neresi burası?

Haydi gezdir ki haz duysun gönlüm,

O kadar mücadeleye karşın

Hak ettiği mükafatı olan bahtiyarlığını görüp insanın.

İBLİS

Burası daha birçok benzerleri olan bir falanster,

Yeni ülküler insanının yaşadığı yer.-

ADEM

Gezelim öyleyse.

İBLİS

Dur, o kadar acele etme.

Önce soyunalım eski derimizden.

Eğer Adem ve İblis olarak gelirsek,

Bu bilim dünyası inanmaz bize,

Mahvoluruz, yahut lombike hapsederler bizi.

ADEM

Neler saçmalıyorsun gene?

İBLİS

Ruh dünyasında da bu artık böyle.

ADEM

Peki, yap ne istersen, ama çabuk ol!

(İblis, her ikisini de falansterde yaşayanların biçimine benzer hale sokar.)

İBLİS

Al, giy sırtına bunları. Saçının kıvrımlarını da sakla.-

Oldu, tamam.-

ADEM

Bilgine seslenelim.

İBLİS

Merhaba, bilgin!

BİLGİN

Rahatsız etme.

Gevezeliğe vaktim yok, çalışırken büyük eserimde.

İBLİS

Özür dilerim. Bizler, bininci falansterden

Bilgin adaylarıyız. Ününü duyup geldik uzak yerlerden.

BİLGİN

Doğrusu övülecek davranış sizinkisi.

Şimdi zaten yarıda bırakabilirim de eserimi

Lombik'teki sıcaklık tükenmesin yeter

Madde, benim istediğime o zaman boyun eğer.

İBLİS

Tamam, yanılmışım. Doğayı ve insanı

Süzgeçten geçiren senin içinde bile

Kalmış demek, son cüruf olarak

Büyük kendini beğenmişlik.

BİLGİN

Şimdi sohbet edebiliriz artık.-

Peki, sizler hangi meslek dalına bağlısınız?

ADEM

Biz, bilgiye susamışlığı dala bağlamıyoruz,

Bütünü görebilmek istiyoruz.-

BİLGİN

Bu yanlış. Küçükte gizlidir büyük,

Eşya o kadar çok, varlığımız o kadar kısa ki.

ADEM

Doğru.- Biliyorum gerekli olduğunu

Kum taşıyanın da, taş yontanın da;

Onlarsız yükselmez bina.

Ne ki onlar, yarı karanlıktadırlar,

Haberleri bile yoktur neye yardım ettiklerinden.-

Bütünü gören, mimardır ancak,

Bilmese de taş yontmasını.

Odur eseri yaratan, bir tanrı gibi.-

Böyle bir mimar, büyüktür bilimde de.

İBLİS

Biz de bunun için sana geldik, büyük insan.

BİLGİN

İyi ettiniz, takdir ediyorum sizi.

Bilimin zengin dalları,

Bir organizmanın birçok farklı hattı

Ancak birlikte teshir edicidir.

İBLİS

Güzel bir kadın gibi aynen.

BİLGİN

Fakat bütün bunlara rağmen yalnızca kimya-

İBLİS

Her şeyin ortası, hayatın başlangıcı.-

BİLGİN

Tamam. Bildin.

İBLİS

Aynı şeyi söyledi matematik hakkında da

Bir matematikçi az önce bana.

BİLGİN

Kendini beğenmişlikten, herkes

Dünyanın merkezinde sayıyor kendisini.

İBLİS

Sen iyi seçmişsin kendine ilgi çevren olarak

Kimyayı.

BİLGİN

Bu bakımdan müsterihim.-

Gelin haydi, müzeyi gezelim.

Yoktur bir eşi daha dünyamızda.

Eski dünyanın yok olmuş hayvanlarının

Gerçek numuneleri duruyor burada;

Hepsi de iyice doldurulmuş. Binlercesi bunların

Atalarımız daha barbarken, yaşamıştı aralarında onların;

Onlarla bölüşerekten dünya hakimiyetini.-

Akıl almaz masallar anlatılıyor haklarında,

Örneğin şu, buharlı lokomotif kullanılmış.

ADEM

At bu, amma yozlaşmış cins doğrusu,
Eskiden bambaşka hayvandı Al-borak

BİLGİN

Buna gelince, ne efsaneler söyleniyor hakkında,
Dostu imiş güya insanın, hem de çalışmadan, bedava;
Ve vefalı bir minnetle kollayarak
Kavrarmış insanın düşüncelerini.
Dahası da var, dediklerine göre,
İnsanın suçu olan mülkiyet kavramını bile benimsemiş;
Ve korumak için bunu, canını bile verirmiş.-

Yazılı oldukları gibi söylüyorum bunları,
Yoksa mutlaka inandığımın değil.

Çok çılgınlıklar, çok hayaller varmış geçmişte,
Bunlardan bize kalan sadece bu masallar işte.

ADEM

Köpek bu.- Hakkında söylediklerinin hepsi doğru.

İBLİS

Dikkat et Adem, ele veriyorsun kendini.-

BİLGİN

Bu gene, fakirin kölesi imiş.

ADEM

Fakirin, zenginlerin öküzü olduğu gibi.

BİLGİN

Bu da çöllerin kralı.

ADEM

Aslan-

İşte kaplan, işte çevik karaca;

Hangi hayvanlar kaldı kuzum dünyada?

BİLGİN

Ne biçim soru bu, sizde böyle değil mi?

Yararlı olanlar ve de şimdiye kadar

Bilimin yerini dolduramamış oldukları yaşıyor:

Domuz ve koyun. Ama

Öyle kusurlu değiller artık,

Beceriksiz doğanın yaratmış olduğu zamanlardaki gibi:

Şu canlı yağ, bu ise et ve yün yığını.

Hepsi amaçlarımıza yardım ediyor, aynen lombik gibi.

Ama bakıyorum, biliyorsun bunların hepsini,

Diğerlerine bakalım. İşte madenlerimiz.

Bakın ne kadar muazzam bir kömür parçası:

Koca dağlar varmış bu maddeden,

İnsanlar, hazırcacık toplayabiliyorlarmış,

Bilim şimdi havadan elde ediyor,

Büyük zahmetler karşılığı. Bakın bu cevhere

Demir diyorlarmış; ve tükenmediği müddetçe

Gerekmemiş alümin aramak.-

Bu küçük parça ise, altın. Son derece

Ünlü ve o ölçüde de yararsız.

Zira insan kör inancıyla

Taptığı zaman kendinden üstün yaratıklara,

Kaderin de üstünde saydıklarına:

Altını da bunlardan sayarmış,

Refahı ve hakkı

Ve de kutsal olan her şeyi kurban etmiş mihraplarında,

Sihirli tek bir parçacığına sahip olabilmek için.

Ve karşılığında elde edebilirmiş her şeyi -

Şaşılacak şey, ama ekmeği bile.

ADEM

Geç bunları, hepsini biliyorum, başka şey göster.

BİLGİN

Gerçekten büyük bilginsin sen, yabancı.

Öyleyse bakalım eski bitkilere.

İşte burada, dünyada açmış olan

Sonuncu gül. Faydasız çiçek.

Yüz binlerce kardeşiyle birlikte işgal edermiş

En bereketli alanları, başaklı bitkilerden;

Kocaman çocukların sevgili oyuncağı.

Gerçekten pek karakteristik bir olay bu,

Nasıl da sarılmışlar bir zamanlar böylesi oyunlara;

Fikir bile çiçek üretmiş:

Şiir ve inancın hayallerini;

Ve aldatici rüyaların dalgalarına bırakıp kendini

Harcamış en değerli kuvvetini,

Hayat amacını heder etmiş.

Burada saklıyoruz, nadir bir numune olarak

Böyle iki eseri. Birisi, manzum;

Günah raddesine varan

Kendini beğenmişlikle bireyin üstünlüğünü savunan

Yazarın adı Homer. Tam bir hayal alemi

Tasvir ediyor, Hades adını verdiği eserinde.

Çoktan yalanladık her bir satırını.

Diğeri, Tacitus'un Agricola'sı

Gülünç ve buna rağmen acıklı

Kavramlar manzarası, barbar dünyadan.

ADEM

Demek hala kalmış bu birkaç yaprak

Büyük günlerden, vasiyetname olarak.

Ya bunlar tutuşturamıyor mu

Yozlaşmış halefin gayret ateşini

Suni dünyanızı devirmek uğrunda?-

BİLGİN

Dediğin doğru, anladık biz de bunu;

Gizlediği zehir son derece tehlikeli.

Bu nedenle ancak

Altmış yaşını aşmış ve kendini bilime adanmış

Olanlara serbest bunları okumak, diğerlerine yasak.

ADEM

Peki, ya dadıların peri masalları

Körpe yüreklere birtakım seziler aşılamıyor mu?

BİLGİN

Elbette ya, zaten o yüzden

Dadılarımız, yüksek denklemlerden

Ve geometriden söz ediyorlar çocuklarımıza.-

ADEM

(Başını yan tarafa çevirerek)

Ah katiller, korkmuyor musunuz, insan kalbini

En güzel çağından mahrum etmekten!-

BİLGİN

Devam edelim.- Bakın bu aletlerin,

Eski eşyaların ne acaip şekilleri var.

Bu bir top; üstünde esrarengiz bir yazı:

Ultima ratio regum.- Acaba nasıl

Kullanılıyormuş, kim bilir?.- Bu da kılıç,

Münhasıran insan öldürmeye mahsus alet-

Ve suçlu da oluyormuş, bununla öldüren.

Bu resim gene, tamamıyla el ile yapılmış.

Belki de yarı ömrünü almıştır yapanın.

Konusuna bak bir de, deli saçması masal.

Bu gün güneş yapıyor bu işi, yerimize.

Beriki hilekarcasına idealize edilirken

Bu, derin bir sadakatle hizmet ediyor amaçlarımıza.

ADEM

(Başını yan tarafa çevirerek)

Peki, ya sanat, ruh kalıyor gene de.-

BİLGİN

Bu yüzlerce biçimde eşya, hepsi de şatafatlı,

Ne kadar da çocukça. Çiçekli kupa,

Sandalye arkalığında hayal mahsulü arabesk,

Hepsi insan elinin israf edilmiş emeği.

Sorarım, o kupadaki su daha mı serinletici,

Ya da daha mı rahat oturuluyor o sandalyede?

Şimdi bütün bunları makinalar yapıyor bizim yerimize,

Hem de amaca en uygun ve en basit şekilde.

Ve mükemmelliğini garanti eden de,

İşi, vida sıkıştırmak olan işçinin

Ömrünün sonuna kadar bu işi yapacağıdır.

ADEM

Zaten bunun için hiçbir eserde

Ustasını aşacak hayat ve kişilik yok.-

Kuvvet ve fikir nerede bulacak mekanı

Ruh aleminin ürünü olduğunu kanıtlayabilmek için?

Mücadele etmek istese de baksa şöyle bir etrafına,

Bu muntazam, bu düzgün dünyada

Tehlikenin hazzına bile erişemeyecek,

Vahşi tek bir hayvan bile göremeyecek.

Aldandım demek bilimde de:

Ondan beklediğim bahtiyarlık yerine

Can sıkıcı bir çocuk okulu çıktı karşıma.

BİLGİN

Kardeşlik yerleşmemiş mi?

Maddi yoksunluk çekiyor mu insan?

Bu lkler layıkıyla hak etmişlerdir

Yceltilmeyi.

ADEM

Söylesene bana, nasıl bir lk bu,

Bütün bir halka birlik açılıyor,

Ve hepsini, ortak amaç olarak coşturabiliyor?

BİLGİN

Bizde lk, yaşamı sürdürmektir.

İnsan ortaya çıktığı zaman,

Erzakla tıka basa dolu bir kilere benziyordu dünya.

Yetiyordu elini uzatması

İhtiyacı olan her şeyi elde edebilmek için.

Harcadı düşünmeden,

Bir peynir kurdu gibi ve tatlı mahmurluğu içinde

Bol bol vakit buldu, romanvari faraziyelerde aramaya

İlhamı ve şiiri.

Ama bizim, en son lokmaları yerken,

Hasis davranmamız gerek, zira çoktan fark ettik

Peynirin tükenmekte olduğunu ve öleceğimizi açlıktan.

Dört bin yıl sonra güneş soğuyacak,

Toprak artık bitkileri doğurmayacak.

Demek dört bin yılımız var,

Güneşin yerinin nasıl doldurulacağını öğrenebilmek için;

Sanırım bu süre yetecek bilgimize.

Isıtma için en elverişlisi, su olacak her halde.

Bu, ateşi en iyi muhafaza eden oksitlenmiş madde.

Organizmanın bütün sırlarının

Keşi artık çok yakın.-

Ne iyi oldu da konuşmamız buraya döküldü

Az daha unuttuyordum tüpümü.

Şimdi tam bu konuda çalışıyorum.

İBLİS

Çok ihtiyarlar insan, eğer teşkilatlandırırken

Lombik'e başvurursa.-

Lakin eserin, başarısıyla da sonuçlansa

Bir canavar olacak bu: bir sözsüz düşünce,

Nesnesi olmayan sevda duygusu,

Doğanın reddettiği yaratık,

Ne tezadı olacak, ne de benzeri,

Eğer birey tehdit etmezse.

Sonra bu, karakterini nereden kazanacak,

Bilinci, dış etkilere kapalı, tutkulara kapalı

Dar bir tüpte uyandığı zaman

BİLGİN

Bak, nasıl kaynıyor, nasıl da pırıl pırıl,

Yanıp sönen şekiller kımıldanıyor

Bu sıcacık, sımsıkı kapalı camın içinde.

Kimyasal yakınlık ve etki tepki,

Hepsi uyuşmak üzere; ve mecbur olacak madde

İradem önünde boyun eğmeye.

İBLİS

Hayran kaldım sana, bilgin! Ancak anlamadığım bir şey var,

Şunu da yapabilir misin: Şimdi yakın olanlar

Cezbetmesin birbirini ve itmesinler

Zıtlarını.

BİLGİN

Zıvalık, söylediğin.

Ebedi kanunudur bu, maddelerin.

İBLİS

Ya, demek öyle. Peki, söyler misin bunun temeli ne?

BİLGİN

Temeli mi? Kanun! Öyle olduğu için;

Deneyimler bunu gösteriyor bize.

İBLİS

Demek ki sen, ocakçıbaşısın ancak doğanın,

Üst tarafını o, kendisi yapıyor.-

BİLGİN

Ama sınırlarını, bu camla ben tespit ediyorum,

Ve esrareniz müphemliğinden çekip çıkarıyorum.

İBLİS

Herhangi bir hayat emaresi görmedim henüz.

BİLGİN

Mutlaka olacak. Ben ki öylesine tecessüsle izlemiştim

Bütün gizlerini organizmanın,

Ve yüzlerce defa otospsi masasına yatırmışım hayatı-

ADEM

Her defasında sadece bir ceset bulmuşsundur.

Bilim, ağır aksak takip edebilir ancak

Elde edilen yeni tecrübeyi

Ve kralın kiralık şairinin yaptığı gibi

Ancak yorumlayabilir büyük olguları;

Kehanette bulunmaya yoktur yetkisi.-

BİLGİN

Niye alay ediyorsunuz, görmüyor musunuz

Tek bir kıvılcım eksik başlaması için hayatın?

ADEM

Peki, ya o kıvılcımı nereden bulacaksın?

BİLGİN

Tek bir adım kaldı gerçekleşmesine.

ADEM

Ama işte o tek adımı atmayan

Hiçbir şey yapmamıştır, hiçbir şey bilmiyordur.

Zira diğerlerinin hepsi hazırdır elde.

İşte o tek adımdır en kutsala ulaştıracak olan.-

Ah, bir gün olacak mı acaba bunu yapan?-

(Bu arada lombik üstünden çıkan duman koyulaşmaya ve sesler çıkarmaya başlar.)

YERYÜZÜ CİNİNİN SESİ

(Dumanların arasından)

Asla olmayacak.- Bu tüp benim için

Çok dar ve çok geniş.- Sen, beni tanıyorsun

Değil mi, Adem? - Bunu daha kimse bilmiyor burada.-

BİLGİN

Delilik krizi tuttu zavallının. Eyvah, ne olacak halin!

(Lombik patlar, cin kaybolur.)

Lombik kırıldı. Şimdi al yeni baştan

Büyük eseri. Tam varmak üzereyken hedefe

Ufacık bir engel, münasebetsiz bir tesadüf

Berbat ediyor emekleri.

İBLİS

Eskiden buna kader derlerdi.

Ve daha az utandırıcıydı ezilmek, kudreti altında

Şimdi boyun eğmekten, münasebetsiz bir tesadüfe.-

(Zil çalar.)

Bu zil sesi ne?

BİLGİN

İş bitti, şimdi başlıyor gezinti saati,

Fabrikalardan çıkıyorlar, tarlalardan geliyorlar,

Şimdi cezalandırılacak suç işleyenler,

Şimdi paylaşılacak kadınlar ve çocuklar.

Bana da iş düşecek, haydi gidelim oraya.

(Kadınlar ve erkekler, ayrı ayrı uzun sıralar oluşturarak gelirler. Bazı kadınların yanında çocuklar da vardır. Havva, bu kadınların arasındadır. Gelenlerin hepsi, avluda bir daire oluştururlar; bir ihtiyar, önlerine çıkar. Adem, İblis ve Bilgin, müzenin yanında, ön planda dururlar.)

İHTİYAR

Otuz!

LUTHER

(Sıradan çıkarak)

Burda.

İHTİYAR

Sen gene

Gereğinden fazla kızdırdın kazanı.

Öyle anlaşılıyor ki tutkun,

Sahiden tehlikeye sokmak tüm falanster'i.

LUTHER

Kim dayanabilir cazibesine,

Kıvılcımlar saçan ve gürleyerek deliren unsur,

Alevin bin diliyle etrafını sarıp

Sana erişmek ve yok etmek isteyince.

Ve durmak orada cesaretle ve devam etmek körüklemeye,

Bilerek ona hakim olduğunu.-

Sen bilemezsin ateşin büyüsünü,

Ancak tencere altında görmüşsün onu.

İHTİYAR

Deli saçması. Bunun için bu gün yemek yok sana.

LUTHER

(Sırasına geri çekilerek)

Ama yarın, gene körükleyeceğim ateşi.

ADEM

Neler görüyorum? Tanıyorum ben bu adamı.

Luther bu.

İHTİYAR

İki yüz dokuz!

CASSIUS

(Sıradan çıkarak)

Mevcut.

İHTİYAR

Üç defa ihtar ettim şimdiye kadar,

Sebepsiz yere kavga arıyorsun.

CASSIUS

(Sırasına geri çekilerek)

Şikayet etmediğim için mi sebepsiz?

Ödlettir başkasından yardım isteyen

Kendi eli kolu tutarken. Benden zayıf mıymış

Hasmım. Neden kendisini savunmamış?

İHTİYAR

Terbiyesizlik etme! -Temize çıkaramaz

Kafa tasının yapısı bile bu kötü huyunu.

Kafa tasın, asil ve kusursuz,

Ama damarlarındaki kan, kudurgan!

Tedavi edilecek, uslanana dek.

ADEM

Ah Cassius, tanıyabilsen beni,

Filipi'de beraber çarpışmıştık seninle- Buralara kadar mı

Varıyor bu kötü düzen, bu kuram, yanılığında.

Böyle soylu bir kişide

Kusur buluyor ancak, fark etmiyor değerlerini.-

İHTİYAR

Dört yüz!

EFLATUN

(Sıradan çıkarak)

Efendim.

İHTİYAR

Sen gene

Öylesine kaptırdın ki kendini hayal alemine,

Telef oldu sana emanet edilen sığırlar.

Ayık kalman için biber sürülecek ağzına.

EFLATUN

(Sırasına geri çekilerek)

Ben o zaman da bilirim, güzel hayaller kurmasını.

ADEM

Ah Eflatun, nasıl bir rol düşmüş sana

Hayalini kurduğun toplumda.-

İHTİYAR

Yetmiş iki!

MİKELANJ

(Sıradan çıkarak)

Buradayım.-

İHTİYAR

Dağınık bırakmışsın atelyeni.

MİKELANJ

Evet, çünkü durmadan sandalye bacakları yaptım,

Hem de en berbat şekillerde.

Bıraksınlar düzeltelim,

İzin versinler biraz olsun süsleyeyim, diye çok yalvardım.

Bırakmadılar. Bari, değişiklik olsun diye

Sandalye arkalığı yapayım, dedim. Hep boşuna.

Oynatacaktım az kalsın;

Bıraktım atelyeyi, kaçtım işkenceden.

(Sirasına geri çekilir.)

İHTİYAR

İntizamı bozduğun için odana kapanacaksın.

Güneşin güzel, sıcak ışıklarından haz duymaman yasak.-

ADEM

Ah Mikelanj, ne cehennem azabıdır kim bilir

Senin için yaratamamak.-

Ne kadar çok tanıdık var buralarda,

Ne kadar kadim kudret, ne kadar büyük zeka.

Bununla birlikte savaşmıştık - bu gene şehit olmuştu,

Buna ise dar gelmişti bütün cihan.

Nasıl da tek biçime sokmuş, ne denli küçülmüş hepsini

Devlet. Ah İblis, gel gidelim,

Ruhum dayanamıyor bu manzaraya.-

İHTİYAR

İki çocuk bu gün artık tamamladı

Ana ihtimamına ihtiyaç olan süreyi.

Ortak eğitim yurdu artık yerleri.

Haydi, haydi gelin bakalım beri!

(Havva ve başka bir kadın çocuklarıyla beraber öne çıkarlar.)

ADEM

Ah bu ne güzellik, harika!

Demek bu kaskatı dünyanın da

Varmış şiiiri!

İBLİS

Ne o, Adem, gitmiyor muyuz?

ADEM

Kalıyoruz. Hatta ancak burada bulabileceğimiz huzuru.

İHTİYAR

Bilgin! İncele kafalarının biçimini

Bu çocukların.

(Bilgin, çocukları inceler.)

HAVVA

Eyvah, neler gelecek başıma!

ADEM

Ah, bu ses!

İBLİS

Ne buluyorsun bu alelade kadında,

Semiramis'in busesini tattıktan sonra?

ADEM

O zaman, daha tanımamıştım bunu.

İBLİS

Ya, demek öyle!

Sevdalıların eski nağmesidir bu:

Hepsi inanır kendisinin keşfettiğine tutkuyu,

Ve kendilerinden önce kimselerin bilmediğini

Ne olduğunu sevginin; ve bu, böylece sürüp gider

Birkaç bin yıldan beri aralıksız.

BİLGİN

Bu çocuk doktor yapılacak.

Bu ise çoban olur.

İHTİYAR

Götürün o halde.

(Çocukları götürmek isterler. Havva karşı koyar.)

HAVVA

Dokunayım deme! Bu çocuk benim:

Kimin haddine koparmak onu ana kucağından?!-

İHTİYAR

Götürün haydi, ne duruyorsunuz?

HAVVA

Ah evladım! Ben beslemedim mi seni
Canımla, kanımla.- Var mı kuvvet
Bu kutsal bağı koparabilecek?
Nasıl vazgeçebilirim senden ebediyen, nasıl razı olurum
Yığında kaybolmana, ve gözlerimin
Kaçamak ihtimamla, seni boşuna aramasına
Yüz tane birbirine eşit yabancı arasında?

ADEM

Ah insanlar, kutsal bildiğiniz bir şey varsa eğer,
Onun rızası için, bırakın bu anneye yavrusunu.

HAVVA

Değil mi ya, değil mi ya! Ah, aziz yabancı!

İHTİYAR

Cüretkar oyuna giriştin yabancı;
Aile geleneğinin
Canlanmasına göz yumarsak eğer, hemen çöker
Her türlü kazanımı kutsal bilimin.

HAVVA

Umurumda bile değil, buz gibi bilim!
Yerin dibine batsın, doğa konuştuğu zaman.

İHTİYAR

Uzatmayın haydi!

ADEM

Sakın dokunmayın haa!
Kılıç duruyor orda, gösteririm sonra
Nasıl kullanıldığını.

İBLİS

Rüya bu, kımıldama sakın!

(Elini Adem'in omuzuna koyar, Adem donup kalır.)

Hisset meş'um kudretini elimin.-

HAVVA

Ah, evladım!

(Yere çöker, çocuğunu alıp götürürler.)

İHTİYAR

Bu iki kadın tek kaldı,

Eş almak isteyen söylesin.

ADEM

Bunu ben istiyorum.

İHTİYAR

Bilgin, ne dersin?

BİLGİN

Tutkun bir erkek, sinir hastası kadın

Yozlaşmış nasıl doğurur; yanlış bir çiftleştirme bu.

ADEM

Ben vazgeçmiyorum, eğer o da istiyorsa.

HAVVA

Ben de seni seviyorum, ebediyen seveceğim.

BİLGİN

Tam çılgınlık bu.- Gerçekten acaip

Geçmişin hayaletlerinin belirdiğini görmek

Aydınlık yüzyılımızda.- Nasıl oluyor bu?

ADEM

Cennetin gecikmiş bir ışını.

İHTİYAR

Yazık.-

ADEM

Acımayın.-

Bu çılgınlık bizim! Biz sizin akliseliminizi

Kıskanıyoruz. Zira bu dünyada her

Büyük ve soylu olan, daima,

Duygusuz ve soğuk ihtimamın sınırlayamadığı çılgınlık olmuştur

Yücelerden bize doğru tatlı bir musiki gibi gelen

Ruhun sesidir. Tanığıdır, benliğimizin

Ona yakın olduğunun,

Ve bu dünyanın adi toprağını hakir görerek

Daha yüce katlara doğru yol aldığımızın.

(Havva'yı kolları arasında tutar)

İHTİYAR

Bunları ne dinliyoruz hala. Götürün doğru hastahaneye!

İBLİS

Acele tarafından müdahale gerek! Adem, gidiyoruz, yürü!

(Sahnedeki buldukları yer, aşağı doğru iner; kaybolurlar.)

.....

ON ÜÇÜNCÜ SAHNE

(Uzay. Yer küresinin uzaktan görünen bir dilimi gittikçe küçülerek nerdeyse diğerleri arasına karışan bir yıldız olur. Alaca karanlık yavaş yavaş zifiri karanlığa dönüşür. Artık yaşanmış olan Adem, İblis'le birlikte uçmaktadır.)

ADEM

Bu delice uçuşumuz nereye böyle, söylesene?

İBLİS

Sen değil miydin isteyen

Cüruftan arınmış yüce katlara erişmeyi?

İyi anladıysam eğer, sana yakın bir ruhun sesini

Duymuştun oralardan.

ADEM

Evet, doğru.

Ama böyle soğuk ve katı tasavvur etmemiştim oraya giden yolu.

Bu mekan öylesine bomboş, öylesine yabancı ki,

Mukaddesata tecavüz edenler dolaşüyor burda sanki.

İki duygu çarpışıyor benliğimde:

Hissediyorum ne kadar adi olduğunu toprağın
Ve nasıl hapsettiğini ruhumu; kurtulmak istiyorum çemberinden.

Lakin hü zün veriyor kopmuş olmak, ona dö nmek istiyorum.-

Ah İblis! Baksana geriye, ne hale geldi dünyamız,

Önce çiçekler kayboldu gözlerimizin önünden,

Sonra ormanların titreyen yaprakları;

Yüzlerce hoşluğuyla o kadar iyi tanıdığımız yerler

Özellikten yoksun bir düzlüğe dönüştü.

İlginç olan her şey silindi gitti.

Kayalar cüceleşip çakıl oluyor artık,

Ve aşağıdaki basit insanın kutsal bir ses duyduğunu sanarak

Korktuğu şimşekle yüklü bulut,

Nasıl zavallılaşıp sefil bir duman oluyor.

Hani, hani nerde gürüldeyen denizin enginliği?

Kül rengi bir leke oldu

Diğer milyonlar arasına karışıp dö nen yer küresinde:

İşte bu, bizim dünyamız.

Ah İblis! Ya o? Onun da

Ayrılması mı lazımdı bizden?-

İBLİS

Yücelmiş görüş açımızdan baktığımızda, yok çaresi

Önce letafet kaybolacak,

Sonra büyüklük, kudret ve nihayet

Bizim için kalmayacak katı maddeden başka hiçbir şey.-

ADEM

Ardımızda kalıyor yıldızlar,

Ne bir hedef görüyorum, ne de bir engel duyuyorum.

Sevda ve kavga olmadıkça bu var oluş neye yarar?

İblis, ürperiyorum!

İBLİS

Ne o, bu kadar mı sürdürd kahramanlığın,
Geri dönelim öyleyse, toprakta oynamaya.

ADEM

Kim demiş, ileri, haydi ileri!
Tamamıyla kopuncaya kadar acıyacak ancak
Dünyaya bağlayan bütün bağlar.-
Ama dur, ne oluyor böyle, sıkışıyor nefesim,
Kuvvetim tükeniyor, uyuşuyor beynim.
Galiba masal değil Antaeus'un
Dünya toprağına değdiği sürece
Yaşayabildiği ancak.

YERYÜZÜ CİNİNİN SESİ

Evet, masal değil.
Sen tanıdığın toprağın ruhunu,
Ben'im ancak sende nefes alan, bilmelisin bunu.
İşte şarampol burada. Buraya kadar geçer hükmüm.
Geri dön, yaşarsın - aşarsan şarampolu, yok oluşun
Bir damlacık suyunda fink atan tek hücreli yaratık gibi.-
Bu bir damlacık su, senin dünyan.

ADEM

Ürkütmen boşuna, inanmıyorum sana.-
Belki senindir vücudum, ama ruhum benim;
Sonsuzdur düşünce ve adalet,
Bunlar daha önce vardı, senin madde dünyandan.

YERYÜZÜ CİNİNİN SESİ

Gafil insan! Dene de mahvol öyleyse.
Gülün kokusu, gülden önce mi vardı,
Şekil gövdeden önce miydi, ışını önce mi güneşten?
Ah, bir görebilseydin zavallı ruhunu
Uçsuz bucaksız uzayda sürüklenirken,

Hiçbir şey hissetmeden, hiçbir şey anlamadan

Manayı ve ifadeyi

Boşuna arayarak yabancı dünyada,

Üprerirdin. Çünkü her idrak ediş

Ve senin içini dolduran her bir his,

Senin dünya dediğin bir dizi maddenin

İntişarıdır ancak; ve eğer bu başka türlü olsaydı

Varlığımız sona ererdi, seninki de, benimki de.-

Güzeli çirkini, selameti cehennemi,

Senin küçük varlığını çepeçevre kuşatanların hepsini sen,

Benim ruhumdan kazandın.-

Buradaki ebedi adalet

Başka bir dünyada belki de olanaksızdır.

Ve belki de burada kabil olmayan, doğaldır orada.

Ağırlık yoktur belki, varlık belki hareket etmez,

Burada hava olan, fikirdir orada belki,

Burada ışık olan, orada ses,

Burada büyüdükçe büyüyen, orda buzlaşmıştır belki.-

ADEM

Caydıramazsın beni, yücelere erişmek istiyor ruhum.

YERYÜZÜ CİNİNİN SESİ

Adem, Adem, yaklaşıyor son dakika:

Geri dön, yücelebilirsin dünyada.

Oysa kainatın halkasından

Koparırsan kendini, Tanrı tahammül etmez

Ona yakınlaşmana - hiçe çevirir seni.-

ADEM

Ölüm nasıl olsa hiç yapmayacak mı beni?-

YERYÜZÜ CİNİNİN SESİ

Yıllanmış yalanın bu boş lafını

Burada, ruhlar dünyasında ağzına alma.-

Bütün doğa ürperir bundan.-

Rabbın kendine sakladığı

Mukaddes bir mühürdür bu. Bilgi elması bile

Kıramadı bu mühürü.

ADEM

Ben kırarım.

(Uçmaya devam ederler. Adem, bir çığlık atarak kaskatı kesilir.)

Bittim, mahvoldum!-

İBLİS

(Kahkahayla)

Yıllanmış yalan galip geldi demek.-

(Adem'i yanından iterek)

Dönüp dursun artık bu kukla-tanrı

Yeni bir gezegen olarak uzayda

Belki de yeniden, benim için geliyecektir hayat orada.-

YERYÜZÜ CİNİNİN SESİ

İblis, acele etme sevinmekte!

Yabancı dünyaya değdi sadece.

Öyle kolay değildir kopmak benim ülkemden,

Toprağının sesi çağırıyor seni, yavrum, kendine gel!

ADEM

(Ayılarak)

Yaşıyorum gene.- Hissediyorum bunu, çünkü acı çekiyorum,

Ama çektiğim acı da tatlı geliyor bana.

Ne korkunç şeymiş meğer yok olmak.-

Aman İblis, geri götür beni dünyama,

Boşuna savaştığım yerlere.

Gene savaşacağım ve bahtiyar olacağım.

İBLİS

Bu kadar çok denemeden sonra hala
Yeni kavganın beyhude olmayacağını
Ve hedefe erişeceğini mi sanıyorsun? Gerçekten bir türlü
Gölgelenemeyen bu çocuksu neşe, ancak insana özgü.-

ADEM

Böyle ahmakça bir hayal peşinde değilim.
Biliyorum, hedefe daha yüz kere erişemeyeceğim.
Ama zarar yok. Aslında hedef ne zaten?

Hedef, şerefli cengin sonu;
Hedef, ölüm; hayat ise mücadele;
Ve insanın hedefi, bizzat bu mücadele!

İBLİS

Doğrusu iyi avuntu, ama hiç değilse bari
Mücadele ülküsü büyük olsa.
Ne gezer; yarın alay ediyorsun bu gün uğrunda savaştığınla.
Yarın çocuk oyuncağı oluyor dün seni heyecanlandıran.-
Chaerona'da dökmedin mi kanını
Yenik düşen özgürlüğü savunmak için?
Ve daha sonra Constantin'le birlikte sen değil miydin
Savaşan, dünya hakimiyetini kurmak için?
Din uğrunda kurban olmadın mı,
Ve daha sonra ise, bilimin silahıyla
Dine karşı çıkmadın mı?

ADEM

Doğru, hepsi doğru. Ama ne kadar adi idiyse de ülküm
Gene de coşturmuştu ve yüceltmmişti o zaman;
Ve tam da bundan ötürü kutsaldı ve büyüktü.
İster haç yahut bilim, ister özgürlük ya da ihtiras
Uğrunda etkilemiş olsa da, sonuçta
İlerletti insanoğlunu.-

Haydi geri dönelim dünyaya, gidelim yeni cenklere doğru.-

İBLİS

Peki, ya bilginin sözlerini unuttun mu?

Dört bin yıl sonra

Dünya donacak-mücadelenin sonu gelecek.

ADEM

Eğer bilim karşı koyamazsa buna.

Ama karşı koyacak. Hissediyorum, biliyorum.-

İBLİS

Peki, ya sonra? Mücadele, yücelik, kudret var mı,

Us'un, kuramdan oluşturduğu sun'i dünyada?

Kendi gözlerinle görmedin mi az önce?-

ADEM

Kurtarsın dünyayı, yeter.-

Görevini yerine getiren her şey gibi, o da geçer.

Ve o zaman gene yükselir ülkü

Ve can verir ona.

Geri götür beni; yanıp tutuşuyorum görmek için

Kurtarılmış dünyada, hangi yeni öğretinin

Bana coşku vereceğini.-

İBLİS

Geri gidelim öyleyse, peki!-

.....

ON DÖRDÜNCÜ SAHNE

(Karlara buzlarla kaplı, dağlık ağaçsız bir yer. Kıpırmızı, ışınsız güneş, sisler arasında bir küre halinde duruyor. Ön planda, yozlaşmış birkaç kayın ağacı, ardıç ağacı, çam ağacı arasından bir Eskimo kulübesi görünüyor. İyice ihtiyarlamış olan Adem, yanında İblis olduğu halde, bastonuna dayanarak dağdan aşağı doğru iniyor. Puslu bir aydınlık.)

ADEM

Ne dolaşıp duruyoruz bu uçsuz bucaksız kar dünyasını,

Boş gözlerle bize bakan ölümden başka şey yok burada,
Sadece, adımlarımızın sesinden korkup suya dalarak
Gürültü yapan birkaç ayı balığı.
Bitkiler bile yorulmuş didinmekten,
Yoz çalılar türemiş yosunlar arasında,
Ve kızıl suratıyla sislerin ardından bakan ay,
Andırıyor mezar çukuruna bakan ölüm lambasını. İşimiz ne
Burada? - Götür beni, palmyelerin büyüdüğü yere,
Güneşin, güzel kokuların diyarına.
İnsan ruhunun, kuvvetinin
Bilincine vardığı yere.-

İBLİS

Oradayız. Bu kan rengi küre, senin güneşin.
Ayaklarımızın altında ekvator.-
Bilim, yenemedi yazgısını.-

ADEM

Ne korkunç dünya!- Burada ölünür sadece.
Acımam burada bırakacağım hiçbir şeye.
Ah İblis, ben ki bir zamanlar, insanlığın beşiğinin
Yanıbaşında durdum ve gördüm
Nasıl büyük bir gelecek umudunun canlandığını orada,
Ben ki o kadar çok savaşı sonuna dek sürdürdüm,
Şimdi, doğanın matem örtüsünü serdiği
Bu muazzam mezarın başında,
İlk ve son insan olarak dünyada
Düşünüyorum ve bilmek istiyorum. Nasıl mahvoldu soyum?
Soylu bir savaşta görkemle mi,
Yoksa sefilcesine, cüceleşerek mi gittikçe,
Her türlü yücelikten yoksun ve gözyaşına bile değmezcesine.

İBLİS

Ooo, eğer gurur duyuyorsan yüce ruhundan-
Bu adla anmaktan çok hoşlanıyorsun
Damarlarda kanı attıran
Ve genç yüreklerde ülküler coşturan kuvveti-
O zaman isteme, sonunda tanık olarak durmak
Kendi ölüm döşeginin başında.- Bu saat, bil ki,
Müthiş bir gözden geçirilişidir
Tanrı'sız yapılmış muhasebenin.
Humma ateşi ürkütüp dağıtır
Yaşam aşkının bütün parlak hayallerini,
Sonra kim bilir, hangisiydi gerçek olan,
Son nefesin ufacık hırıltısı
Dehşetli bir istihzasıdır yaşam mücadelemizin.

ADEM

Bari yok olsaydım yükseklerdeyken,
Kuvvetimi ve ruhumu tümüyle duyarken,
Şimdi göreceğime,
Savaşları ve ölümü benimle paylaşmayan
Bir ruhun katı umursamazlığının
Bana gösterdiği kendi mezar kitabemi.-

İBLİS

Soyun, gene çıktı meydana,
Tatlı hayallerden aydınlık idrake doğru uyanışına
Eşlik eden göz yaşlarında.-
Merak etme, yaşıyor hala soyun.
Bak, tam orada bir insan konutu,
Şimdi çıkıyor kapısından sahibi.-

(Kulübenin kapısından, ayı balığı avına hazırlanmış bir
Eskimo çıkar.)

ADEM

Bu dejenere, bu yozlaşmış ucube mi

Yüceliğimin mirasına konan?

Neden engel olmadın bunu görmeme, ah İblis!

Avuntusu daha feci oldu kederimden.

ESKİMO

Demek ki varmış tanrılar üstümüzde

Önüme çıkıverdiklerine göre?

Ama kim bilir, acaba bunlar kötü mü, yoksa iyi mi?

Neme lazım, ben kaçayım; böylesi daha garantili.

(Geri kaçmak ister.)

İBLİS

Dur bir dakika!

ESKİMO

(Yerlere kapanarak)

Merhamet et, efendim!

Sana kurban olsun tutacağım ilk ayı balığı,

Tek dinle beni, dokunma bana.

İBLİS

O ayı balığı üzerinde ne hakkın var ki,

Kendi hayatını kurtaracaksın vererek onunkini?

ESKİMO

Ona malik olan benim; zira görüyorum etrafımda

Nasıl yutuverdiğini küçük kurdu, balığın;

Balığı, ayı balığının; ayı balığını ise benim.

İBLİS

Ve yüce ruhun gıdası da sensin.

ESKİMO

Biliyorum elbet, ama büyük bir lütuf göstererek

İçinde hareket etmeme izin verdiği küçük zamanı

Satın alıyorum bir kurban vererek.

ADEM

Amma korkakça görüŖ!

İBLİS

Sen başka türlüŖünü mü yaptın?

Aranızdaki tek fark Ŗu ki,

O, ayı balığı kurban etti, sen ise insan

Kendi çehrelerinize göre yarattığınız tanrılara.

ESKİMO

Görüyorum, kızılıyorsun; hissediyorum da nedenini,

Açlığım yüzünden cüret ettiğim için sızlanmaya,

İstemeyip yalnız veren ve efsanelerimize göre

Bir zamanlar burada da hüküm süren

Güneşin, iyiliksever tanrısına.- Oh ne olur, tek affet, sen

Lanetlerim onu ebediyen.

ADEM

Buyur işte, Ulu Tanrı,

Aşağı bak da yüzün kızarsın, ne sefil hale gelmiş

Bir şaheser olarak yarattığın insan!-

ESKİMO

Çok öfkelendi arkadaşın, o da mı aç?

İBLİS

Tam tersine, kızması aç olmadığından.

ADEM

Amma yersiz şakaların var!

İBLİS

Gerçek bu, şaka değil! Senin bilgiçliğinin

Karnı tok olanınki; oysa soydaşınınki

Aç karnın felsefesi.

Nedenler öne sürerek ikna edemezsiniz birbirinizi,

Lakin derhal anlaşılırsınız, eğer sen

Aç kalırsan yahut doyarsa o.-

Evet, evet, sen ne istersen tasavvur et,
Benliğinizde daima hayvandır ilk yerde olan;
Ve ancak sakinleştirebildikten sonra onu,
İdrak eder insan, büyük bir kibirle
Hakir görmeyi asıl benliğini.-

ADEM

Doğrusu İblis, bütün mukaddesatı sinsi bir hızla
Yerin dibine sokan sana
İyi yaraşıyor bu konuşma. Yani her soylu hareket,
Her büyük ölkü, mutfağımızın buharından mı ibaret?
Ya da istisnasız hepsi, ucuz maddenin
Birkaç kanununun hareket ettirdiği ve sabit tuttuğu
Birtakım koşulların ahmakça dölü mü?-

İBLİS

Başka türlü var mı? - Yani sanıyor musun ki,
Leonidas boğazda öldü,
Parası bile olmayan bir cumhuriyetin
Yavan çorbasıyla besleneceğine,
Şahane villasında yudumlasaydı
Doğunun envai şehvetinin
Tatlı mahmurluğunu?
Yahut ölür müydü Brutus, hemen dilber Porcia'ya
Koşup savaşın heyecanını dindirseydi,
Güzel bir yemek yedikten sonra?
Suç nasıl ürüyor, asalet nasıl?
Kirli hava, sefalet değil mi birini doğuran,
Ötekini ise, günlük güneşlik dünya ve özgürlük duygusu,
Sonraki kuşaklara miras bırakarak
Şekliyle ve ruhuyla kendi kendisini?
Kaç kişi kendi kendisiyle hesaplaştığını söyleyip

Bir ağaca astı kendisini.

Lakin birisi çıkıp da kesti mi ipi,

Daha ilk temasında yaşamın,

Unutuverdiler yaptıkları muhasebeyi.-

Eğer büyük Hunyad, ona layık bir halk arasında

Dünyaya geleceğine,

Arabın çadırının gölgesi vursaydı beşiğine:

İlk kahramanı mı olurdu haçlıların?

Yahut diyelim, Luther papa olsaydı

Leo ise, bir Alman üniversitesinde profesör,

Kim bilir o zaman, hangisi olacaktı reformu yapan

Ve hangisi, tahripkar cüretliye lanet yağdıran?

Napolyon ne olurdu, mağrur yolunu

Düzlemeseydi bir halkın döktüğü kan?

Çürüyüp giderdi belki de kokuşmuş bir kışlada.-

ADEM

(İblis'in ağızını kapatarak)

Yeter.- Bütün bu söylediklerin

Ne kadar basit ve ne kadar gerçek görünüyorsa

O kadar da tehlikeli.- Batıl itikat,

Aramızda bulunan ve etkileyen ruhu

Zaten hissedemeyen budalayı körleştirir ancak;

Lakin tanıyacaktır ruh-kardeşini, iyi olan,

Eğer katı öğretin, onu öldürmezse sayılarla-

İBLİS

Konuş öyleyse soydaşınla, yararlı olur

Biraz daha ders alman, kendi kendini tanıman için.

ADEM

Burada yaşayanlar çokluk musunuz?

ESKİMO

Çokluğuz ya, parmaklarımla sayabileceğimden
Daha çokuz. Gerçi bütün komşularımı
Geberttim, ama boşuna,
Yenileri türüyor hep; oysa
O kadar az ki ayı balığı.- Eğer tanrıysan, yap bir şey
Yalvarırım, azalsın insan
Çoğalsın ayı balığı.-

ADEM

İblis, gidelim, yeter!

İBLİS

Karısına da bir göz ativer.

ADEM

Görmek istemiyorum. Çünkü erkek alçaldığı zaman
Manzarasından taciz olur gözümüz; ama sadece
Hakir görme duygusu uyanır içimizde.
Lakin eğer kadın, bu ideal, bu tecessüm etmiş şiir,
Alçalırsa yozlaşır, dehşet doğurur benliğimizde.
Gidelim, görmek istemiyorum.

(Bu arada İblis, Adem'i kulübeye doğru çekmiştir, kulübenin
kapısını tekmeler; içerde Eskimonun karısı olan Havva görünür.
Adem donup kalarak eşikten bakar.)

İBLİS

Eski bir tanıdığın hatlarını görmüyor musun simasında?

Haydi kucaklasana! Yoksa bu dürüst adam

Son derece alınır, bu kadarcık saygıya

Bile layık bulmadığın için eşini.

ADEM

Ben mi? Aspazia'yı kollarıyla sarmış olan

Ben mi kucaklayayım bunu?

Gerçi sezmiyor değilim onun hatlarını,

Ama sanki öpüşürken arada

Hayvanlaşmış gibi.

ESKİMO

(Kulübesine girerek)

Kadınım, konuklarımız geldi.

Buyur et.

(Havva, Adem'in boynuna sarılır, kulübeye doğru çeker.)

HAVVA

Hoş geldin yabancı, otur, dinlen!

ADEM

(Kendisini kollarının arasından kurtarmaya çalışarak)

İmdat, İblis! Çabuk gidelim buradan.

Geleceğimden hal'e geri götür beni.

Görmeyeyim artık çileli kaderimi

Ve beyhude savaşımlı. Bırak düşüneyim etraflıca:

Karşı koyayım mı hala tanrının çizdiği alın yazısına.-

İBLİS

Uyan artık, Adem, Rüyan bitti.-

.....

ON BEŞİNCİ SAHNE

(Sahne değişerek, üçüncü sahnede görülen palmyeli yer olur. Gene genç bir delikanlı olan Adem, uykulu gözlerle kulübesinden çıkar ve şaşkın şaşkın etrafına bakar. Havva hala içerde uyumaktadır. İblis, ortalık yerde durur. Pırıl pırıl bir gün.)

ADEM

Korkunç manzaralar, ah, nereye kayboldunuz?

Etrafımda her şey, bıraktığım zamanki gibi aynen

Gülüyor, yaşıyor. Oysa arada benim kırıldı kalbim.

İBLİS

Kendini beğenmiş insan! Ne bekliyordun yani?

Düzeni mi bozulsun doğanın,

Yeni bir kuyruklu yıldız mı parlansın gecende?

Yoksa yer mi sarsılsın bir haşere yok oldu diye?-

ADEM

Rüya mıydı hepsi, yoksa şimdi mi rüyadayım?

Ve acaba varlık, rüyadan fazla bir şey mi?

Birlikte tamamen dağılmak için mi

Bir anlığına iniyor ölü maddeye?

Neden, niçin bu bir anlık bilinç,

Var olmanın dehşetini görelim diye mi?-

İBLİS

Sızlanıyor musun?- Sadece korkak olan

Kabul eder darbeyi mücadele etmeden,

Bundan kaçınmak olanağı varken elinde.

Ama kuvvetli olan, yazgının ebedi harflerini

Sakince seyreder, yakınmaz onlardan;

Bakar sadece,

Altında ezilmesin diye onların.

Yazgıdır tarihin üstünde duran

Sen sadece bir araçsın, onu ileri götürecek olan.-

ADEM

Hayır, yalan söylüyorsun, özgürdür idare.

Ben onu kendim hak ettim kendime.

Onun için cenneti feda ettim,

Rüyalarımın çok şeyler öğrendim.

Düş kırıklığına uğrattı çoğu ve şimdi sadece bana bağlı

Başka türlü çizmek yürüyeceğim yolu.

İBLİS

Eğer unutmak ve ebedi umut

Olmasaydı yazgının can yoldaşları.

Zira biri sararken yaraları,

Beriki halı çeker uçurumlar üstüne,

Ve gayret vererek der ki: yüzlerce cesur kişi düşüp yok oldu,

Sen olacaksın, bunu atlayan mutlu-

Heyecan, kabaran bir dalga gibi sürükler,

Bu gün bir şey uğruna, yarın gene bir başkası.

Yananlar da olacak odun yığınları üstünde,

Onlara gülenler de.-

Ve çıkacak ilerde, kaydedenler de sayıları,

Şaşırarak mantıklılığına yazgının,

Görüp ne kadar oranlı dağıttığını

Evliliği, ölümü, günahı, fazileti,

İnancı, çılgınlığı ve intiharı.-

ADEM

Dur! Parlak bir fikir geldi aklıma-

Ey Tanrı! Sana da karşı koyabilirim.

Şu kadar yaşayacaksın diye yüz kere söylese de kader,

Gülerim ben ona. Yaşamam, canım istemezse eğer.

Bir başıma değil miyim bu dünyada?

Önümde kaya, altında uçurum:

Bir hamle, son perde...

Ve derim ki: Komedi, burada bitti.-

(Adem, kayaya doğru yürürken Havva kapıdan çıkar.)

İBLİS

Bitmiş, laf işte! Gene hezeyan!

Hem başlangıç hem son değil miydi her an?

Bunun için görmedin mi birkaç bin yılı?-

HAVVA

Adem, neden ayrıldın yanımdan?

Ne kadar soğuktu son öpüşün,

Şimdi de keder yahut öfke var bakışlarında.

Öyle korkuyorum ki senden...

ADEM

(Yürümeye devam ederek)

Niye geliyorsun peşimden,

Neden gözlüyorsun adımlarımı?

Bu dünyanın efendisi olan erkeğin,

Gülüp oynaşmaktan başka işleri de vardır.

Anlamaz bunu kadın. Sadece dert olur başına.

(Birden yumuşayarak)

Neden uyumadın sanki birazcık daha;

Şimdi daha zor olacak, gelecek uğrunda

Bana düşen fedakarlığı yerine getirmek.-

HAVVA

Dinlersen beni, kolaylaşır belki,

Zira şimdiye kadar şüpheli olan gelecek

Artık güvenceli.-

ADEM

Nasıl?...

HAVVA

Biliyorum, gülecek yüzün,

Fısıldadığım anda. Yaklaş bana:

Anne olacağım, Oh, Adem.

ADEM

(Dizlerinin üstüne çökerek)

Rabbim, yendin. İşte topraktayım.

Sensiz, sana karşı boşuna cengim.

Yücelt yahut kahret, hazırım.

İBLİS

Haşere! Unuttun mu bana borçlu olduğun

Yüceliğini?-

ADEM

Bırak onu artık!

Boş bir hayaldi o; bu ise sükunet!

İBLİS

Sen gene, sefil kadın! Niye gururlanıyorsun söylesene!

Evladın, cennette bile günahla düştü ana rahmine.

O taşıyacak dünyaya her günahı ve sefaleti.

HAVVA

Eğer isterse Tanrı, sefalet içinde ana rahmine

Düşecek olan bir başkası siler bunları

Kardeşlik getirerek dünyaya.-

İBLİS

Bana isyan mı ediyorsun, alçak?

Kalk topraktan, hayvan, kalk!

(Adem'e doğru tekme sallar. Birden Gökler açılır: Rab, etrafında melekler olduğu halde, şan içinde ve Gloria ile birlikte görünür.)

RAB

Ruh! Yıkıl yere!

Olamaz yücelik benim önümde.

İBLİS

(İki büklüm olarak)

Lanet, lanet!

RAB

Doğrul, perişan durma, Adem,

Görüyorsun, rahmetime aldım seni gene.-

İBLİS

(Başını yan tarafa çevirerek)

Bakıyorum, burada bir aile sahnesi

Gelişiyor. Hisleri okşar belki,

Ama akıl için, son derece sıkıcı.

Sıvışayım en iyisi.

(Tam gitmek üzereyken)

RAB

İblis!

Sana da sözüm var, gitme, kal.

Sen ise oğlum, söyle, derdin ne.-

ADEM

Rabbim, korkunç hayaller perişan etti beni,

Bilmiyorum, hangileri gerçektir.

Ah söyle, ne olur söyle, alın yazım ne?

Bu dar sınırlı varlık mı her şeyim?

Kavgası süresince ruhum,

Şarap gibi aynen, temizlenecek ve nihayet berraklaşınca

Toprağa mı döküleceksin ve toprak mı içecek onu?

Yoksa bu soylu içkinin yazısı daha mı iyi?

İleri gidecek mi sonraları soyum,

Soylulaşarak tahtına yaklaşabilecek mi?

Yoksa değirmene su çeken hayvan misali, ölesiye yorgun,

Çıkamayacak mı bir türlü döndüğü daireden?

Kanını döktüğü için

Korkak ve bozguncu yığının alayına uğrayan

Soylu yüreğin var mı ödülü? Aydınlat beni.

Minnetle katlanırım o zaman, her türlü yazığıya.

Ve kazançlı olurum her durumda. Zira

Bu belirsizlik, cehennemim ta kendisi.-

RAB

İsteme artık,

Tanrının hayırlı elinin

Meraklı gözlerinden sakladığı sırrı öğrenmek.

Ruhumun bu toprakta sadece geçici olarak dinlendiğini

Ve sonra onu ebediyetin beklediğini

Görecek olursan eğer, fazilet olmaz artık, burada azap çekmek.

Eğer görecek olursan, toprağın içeceğini ruhunu,

O zaman ne kalır seni teşvik edecek, büyük ülküler uğrunda

Vazgeçebilmek için geçici anın zevklerinden?

Şimdi, geleceğin sisler arasında parlarken,

Anlık varlığının ağırlığı çökerse omuzlarına,

Sonsuzluk duygusu yüceltir seni.

Ama eğer gururuna kapılırsan bunun,

Bir karışık varlığın sınırlar seni.

Ve yücelik, fazilet, güvende olur.-

İBLİS

(Kahkahayla)

Bastığın yol pek şerefli gerçekten;

Yücelik ve fazilet olacak demek seni yöneten.

Ne ki bu iki sözcük, tecessüm edebilir ancak

Batıl itikat, ön yargı ve

Cehalet, nöbet tutarsa yanibaşında.-

Neden kalkıştım sanki, büyük şeyler yapmaya

Balçıktan ve güneş ışınından yoğrulmuş insanla.

Bilim için cüce; körlük için ise, büyük.-

ADEM

Alay etme, İblis, sakın alay etme.

Gördüm bilginin halis eserini de,

Yüreğime buz gibi geldi orası.-

Ama, ah Rabbim, kim destekleyecek beni

Doğru yolda kalabilmem için?

Çektin üzerimden yol gösterici elini,

Bilgi meyvesini tattığımdan beri.

RAB

Kolun kuvvetli - yüreğin aydınlık:

İşe çağıran yerler, sınırsız.

Ve eğer iyi kulak verirsen, bir ses gelecek göklerden

İhtar eden ve yücelten.

Sadece onu izle. Ve eğer hareketle dolu hayatının

Gürültüsü içinde, susarsa göklerin sesi,

Sevecen bir kadının

Çıkar bataklarından uzak kalmış temiz ruhu

Duyacak bunu; ve kalbinin atışları arasından süzülerek

Şiir olacak, türkü olacak,

Duracak yanbaşımda daima,

Mutlulukta ve mutsuzlukta,

Teselli eden ve gülümseyen ruhi destek olarak.

Sana gelince İblis, sen de bir halkasın

Kainatımda.- Devam et çalışmaya:

Soğuk bilgin, beyhude inkarın

Kaynatan maya olacak.

-Gerçi saptıracak bir an için insanı,

Ama ne çıkar, gene geri dönecektir insan.

Oysa senin cezan, sonsuz olacak.

Gördükçe durmadan bozmak istediğin her şeyin

Güzel ve soylunun yeni filizi olacağını.-

MELEKLERİN KOROSU

Günah ve fazilet arasında özgürce

Seçebilmek ne büyük ülkü.

Ve buna rağmen bilmek

Tanrının merhametinin kanat gerdiğini üstümüze.-

Cesaretli davran ve aldırma

Eğer nankör olursa yığınlar,

Zira büyük iş yapmak isteyen,

Yığını değil, kendi kendini hedef alır,

Ve başka türlüünü yapmaktan zaten utanır.

Ve bu utancın bilinci

Yere çarpar adı olanı,

Yüceltir şerefliyi.-

Lakin yolunun yüceliğinde

Körletmesin seni sakın,

Yaptıklarını, Tanrının

Şanı hesabına senin yaptığın

Ve onun sana, kararını uygulatma aracı olarak

Muhtaç olduğu kuruntusu.

Tam tersine sen, şeref kazanacaksın ondan,

İzin verirse sana, bir şeyi, onun yerine yapmana.-

HAVVA

Ah, anlıyorum bu şarkıyı. Şükürler olsun Tanrıma!

ADEM

Galiba seziyorum ben de ve izleyeceğim.

Ah, yalnız o son olmasa!- Bir untabilsem onu!-

RAB

Söyledim sana insan: Savaş, güven ve inan!

- SON -

.....